راتلونکی

اسلامي نظام به څنګه وي؟

مشر به څې څوك وي؟

څنګه به غوره کېږي؟

حکمتیار

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

راتلونکی

اسلامي نظام به څنګه وي؟

مشر به ئې څوک وي؟

څنګه به غوره کېږي؟

حکمتيار

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان **صفحه**

سریزه -- ۱
اسلامي خلیفه به څنګه؟ او د چا له لوري غوره کېږي؟------------- ۱۱
لومړی بنسټ: ------------------------------------- ۱۲
دوهم بنسټ: ------------------------------------- ۱۳
درېیم بنسټ:-------------------------------------- ۱۵
اهل الحل و العقد ---------------------------------- ۱۹
آیا د مشر لپاره موده ټاکل جائز دي؟--------------------- ۲۵
د مشر لپاره القاب --------------------------------- ۲۹
د مشر مواصفات ----------------------------------- ۳۰
اسلامي شوری ------------------------------------ ۳۷
آیا امیر یا خلیفه د شوری د پرېکړو په مراعات مکلف دئ؟---------- ۴۰
آیا قرآن کافي او بشپړ نه دئ؟------------------------ ۵۵
آیا د امیر تر څنګ د صدراعظم ټاکل صحیح دي؟ ---------------- ۷۷
موږ څنګه نظام غواړو؟------------------------------ ۸۵
اسلامي نظام که غربي جمهوریت؟ ----------------------- ۹۳

(c) ketabton.com: The Digital Library
ناسم تعبير د غلطي ادعاء بنسټ ------------------------------ ۱۰۱
د اسلامي خليفه او امير اطاعت------------------------------ ۱۰۶
په يوه وخت کي له دوو خلفاوو سره بيعت ------------------- ۱۰۸
د خليفه او امير عزلول -------------------------------------- ۱۱۳
متغلب څوک دئ؟ --- ۱۱۹
د مسلمانانو وژل په کومو حالتونو کي روا دي؟----------------- ۱۲۴
دا پوښتنه چي پرون رباني متغلب وو؟------------------------- ۱۲۶
په قرآن کي د مشر او قائد مواصفات -------------------------- ۱۲۹
۱ـ امانت -- ۱۳۰
۲ ـ کفائت-- ۱۳۲
۳ ـ علم -- ۱۳۵
۴ ـ قائد بايد د ولس لپاره قدوه او بېلګه وي ------------------- ۱۳۷
۵ ـ يوازي له الله تعالی د اجر او بدلې طمعه ------------------ ۱۳۹
۶ ـ توکل --- ۱۴۶
۷ ـ شجاعت -- ۱۴۹
۸ ـ د الله تعالی په لار کي د اذيتونو ګالل -------------------- ۱۵۲
۹ ـ د خلکو د هدايت تلوسه او د ملګرو په اړه زړه سوی: ---------- ۱۵۴
۱۰ـ حساس ضمير -- ۱۵۶
۱۱ـ فصاحت -- ۱۵۹
تتمه -- ۱۶۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

سریزه

د اسلامي نظام په اړه څو ابتدايي پوښتني چي له هر مسلمان او غیر مسلمان سره شته؛ دا دي:

مشر به ئې څوک وي؟ مواصفات به ئې څه وي؟ د چا له لوري او د څومره مودې لپاره به غوره کېږي؟ صلاحيتونه ئې کوم، مسئوليتونه ئې کوم او امتيازات ئې کوم دي؟

د عزل موجبات ئې کوم دي؟ د عزلولو صلاحيت ئې چا ته سپارل شوی؟ که خلک هغه د مشرۍ وړ ونه مومي او عزلول ئې وغواړي څنګه به ئې عزلوي، څوک به ئې د عزلولو پرېکړه کوي؟

آيا په دې نظام کي شوری شته که نه؟ شوری به څنګه جوړېږي؟ غړي به ئې د چا له لوري غوره کېږي؟ دا شوری د ولس استازيتوب کوي که غړي ئې د مشر مشاورين دي چي په خپله خوښه ئې غوره کوي؟ آيا د شوری پرېکړي ملزمي دي او مشر د هغوی په وړاندي مکلف دئ او مخالفت ئې نشي کولی؟ که ئې پرېکړي غيرملزمي دي او د مشر توافق او

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوښي ته پرېښودل شوې؟

آيا په اسلامي نظام کي انتخابات شته؟ آيا انتخابات د بيعت بديل ګڼلی شو؟ آيا مشر د عام بيعت له لاري ټاکل کېږي که هغه د خواصو له لوري او له نورو لارو غوره کېږي او عام ولس له هغه سره په بيعت کولو مکلف دئ؟

آيا د زور او ځواک په کارولو سره قدرت تر لاسه کول جائز دي؟ آيا په زور قدرت ته رسېدلی واکمن شرعي امير ګڼلی شو؟ آيا د ده اطاعت واجب دئ او مخالفت ئې ناروا؟

دا پوښتني بايد ځواب شي، ټول هغه خلک بايد دې پوښتنو ته واحد ځواب ولري چي په افغانستان کي د يوه واقعي اسلامي نظام قائمول ئې د ژوند او جهاد ستره موخه او هدف دئ. دغو پوښتنو ته د ځواب په موخه د حزب اسلامي له لوري د اسلامي دولت اساسي قانون خپور شو او په هغه کي دغو پوښتنو ته په ايجاز او اختصار سره ځواب وويل شو، د اساسي قانون ترڅنګ د (کوم اساسي قانون د منلو وړ دئ؛ د طالبانو که د اوسني حکومت؟) په نامه يوه وړه رساله هم خپره شوه؛ د دې لپاره چي د دغو قوانينو هغو برخو ته د افغان خدای پال ولس توجه معطوف کړو چي هم له اسلام سره مغايرت لري او هم د روان بحران د ختمولو په ځای مزيد ستونزي راولاړوي. انتظار دا وو چي طالبان او د کابل چارواکي به عکس العمل ښيي او د دې رسالې مضبوطو او پر قرآن او سنت ولاړو دلايلو ته به د ځواب موندلو هڅه کوي، د کابل چارواکو او د دوی بهرنيو حاميانو خو وويل چي له مخالفينو سره په دې شرط خبري کېدی شي چي د دولت

(c) ketabton.com: The Digital Library

اساسي قانون ومني، وسله تسليم کړي او له جګړي لاس واخلي او د طالبانو له لوري نږدې يو کال وروسته يوه رساله خپره شوه چي د ښاغلي ليکوال مستعار نوم ئې محمدايوب همدرد دئ، ويل کېږي چي د طالبانو د اساسي قانون مسوده هم د ده له لوري ليکل شوې، نو ځکه له هغه نه د دفاع لپاره ئې د دې رسالې د ليکلو زحمت هم قبول کړی. ما په شوق سره پرانيسته، په دې موخه چي وګورم طالبان د خپل اساسي قانون له هغو برخو څنګه دفاع کوي چي نيوکي پرې کېږي او د قرآن او سنت خلاف ګڼل کېږي. که څه هم ځينو خلکو ته په دې موضوع بحث له وخته مخکي بريښي او ځيني ئې د اختلاف باعث ګڼي خو حقيقت دا دئ چي دا بحث د اوس مهال تر ټولو ضروري او مهم بحث دئ، ترڅو چي د هېواد د راتلونکي اسلامي نظام د څرنګوالي په اړه د ټولو مؤثرو اړخونو او لږ تر لږه د مجاهدينو توافق نه وي راغلی نه يووالی او وحدت راتلی شي او نه د احتمالي نښتو او منازعاتو مخه نيول کېدی شي. په داسي حال کي چي د کابل د امريکايي حکومت چارواکي او د دوی بهرني حاميان وايي چي د دولت له مخالفينو سره په هغه صورت کي خبري کېدی شي چي اساسي قانون ومني او طالبان هم له خلکو غواړي چي د دوی اساسي قانون ومني او د دوی مشر د شرعي او دائم العمر امير په توګه قبول کړي؛ څنګه کولی شو پر دې موضوع بحث غيرضروري وګڼو او پر دغو اساسي مسائلو سترګي پټي کړو او ترې تېر شو؟!! دا ډېر مناسب او د وخت له غوښتنو سره مطابق کار وو چي د حزب اسلامي له لوري د اسلامي دولت اساسي قانون ولس ته وړاندي شو، افغان ولس ته په عامه توګه او مجاهدينو ته په خاصه توګه ضروري دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي په دې اړه واضح موقف غوره کړي، دا ځکه چي نه يوازي د روان جنګ پايلي په دې موضوع پوري تړلې دي بلکه د دوی او د هېواد راتلونکې او برخليک ورپوري تړلی دئ. د همدې لپاره د اسلامي دولت د اساسي قانون او د طالبانو او اوسني حکومت د قوانينو تر منځ د مقايسې په توګه هغه رساله خپره شوه، په کار وه چي موافق او مخالف لوري پر دې موضوع داسي ژوري څېړني کړې وی چي په ترڅ کي ئې د يوه واقعي، جامع او پر قرآن او سنت مبتني اساسي قانون رامنځته کېدو او پر هغه د ټولو مخلصو اسلام غوښتونکو لوريو د توافق لپاره لار آواره شي.

که څه هم ښاغلي محمد ايوب همدرد په خپلي رسالې کي يوازي دا هڅه کړې چي د امارت اسلامي پر اساسي قانون هغو اعتراضونو ته ځواب ووايي چي د حزب اسلامي له لوري خپرې شوې رسالې کي ورته ګوته نيول شوې، خو موږ ئې د دې هڅي قدر کوو؛ له نورو درنو ليکوالانو، علماوو او د نظر له خاوندانو نه دا هيله کوو چي دې لوري ته پام واړوي او د غيرضروري بحثونو پر ځای دا موضوع وڅېړي؛ خو نه د اختلاف راولاړولو او تشديد لپاره، نه د ړوند تعصب په حکم او نه د کينې او رخې په وجه، بلکي د ډاډمن وحدت په طمعه، د ټولو هغو جګړو او نښتو د مخنيوي په هيله چي پر دغي اساسي مسئلې د اختلاف په سبب راولاړي شوې او راولاړېږي.

د همدرد صاحب په رسالې کي څو د پام او بحث وړ خبري مومو چي ليکوال پرې ترکيز کړی:

- امير د اهل حل و عقد له لوري ټاکل کېږي نه د عام ولس په خوښه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د امارت لپاره موده ټاکل جائز نه دي!!
- امیر د شورى په وړاندي دا مکلفیت نه لري چي د اکثریت رأیي ته به درناوى کوي او هغه به وروستۍ پرېکړه ګڼي بلکي د شورى د غړو آراء به اوري او پرېکړه به دى په خپله کوي!!
- د امیر ترڅنګ صدراعظم درلودل نه یوازي جائز دي بلکي د خلافت عامه په دور کي دا کار شوى او ځینو خلفاوو دا کار کړى!!
- د قرآن الفاظ محدود دي او قضایا بې حده دې، نو ځکه مجبورېږو چي د نویو نویو قضایاوو په اړه نوې نوې پرېکړي وکړو!!
- د نظام د څرنګوالي په اړه پرېکړه او خاص نوم ورته غوره کول؛ مسلمانانو ته پرېښودل شوي چي د خپلو شرایطو مطابق به په دې اړه مناسب تصمیم نیسي!!

لیکوال د خپلي رسالې په سریزه کي لیکلي چي له یوې مودې ئې غوښتل د اسلامي نظام د څرنګوالي او په دې پوري اړوند پورتنیو مسایلو څه ولیکي، دا ځکه چي مخکنیو علماوو او محققینو په دې اړه تفصیلي بحث نه دئ کړى، خو ناڅاپي د حکمتیار صاحب هغه وړه رساله په لاس راغله چي عنوان ئې دا دئ: کوم اساسي قانون د منلو وړ دئ؛ د طالبانو که د کابل د اوسني حکومت؟، د دې رسالې په لوستلو سره ئې پرېکړه کړې چي همدا اوس په دې اړه خپل مخکنى تصمیم عملي کړي او څه ولیکي. له دې نه معلومېږي چي دا لیکنه ئې د اسلامي امارت په امر او دستور نه ده لیکلې، حال دا چي د رسالې له عنوانه هر لوستونکى دا انتباه اخلي چي دا کار ئې د اسلامي امارت په امر کړى. دا ځکه چي محترم لیکوال د خپلي رسالې لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا نوم غوره کړی:

د افغانستان اسلامي امارت په دستور:

د حکمتيار د نيوکو

علمي څېړنه

د دې عنوان په ليدو سره هر لوستونکی دا گمان کوي چې ښايي ليکوال به دا رساله د افغانستان د اسلامي امارت په دستور (امر) ليکلې وي؟! خو کله چې رساله ولولي نو پوهېږي چې خبره داسي نه ده بلکي هغه د افغانستان اسلامي امارت پر دستور (قانون) د حکمتيار نيوکي څېړلې دي؟! (په دستور) يوه معنی لري او (پر دستور) بله معنی لري، ليکوال غوښتي چې د خپلي رسالې لپاره داسي نوم غوره کړي چې وښيي د اسلامي امارت پر اساسي قانون ئې د حکمتيار نيوکي په علمي توگه څېړلې دي خو اشتباهاً ئې داسي الفاظ غوره کړي چې دا معنی نه افاده کوي. همداراز هغه په عنوان کي له دستور نه وروسته دا (:) علامه راوړې؟ دا علامه په هغه ځای کي کارول کېږي چې د مخکني مطلب شرحه ورپسې وي! نه پوهېږو چې دلته ئې له راوړو نه د ليکوال مقصد څه دئ!!

که څه هم داسي ټکيو ته گوته نيول ضروري نه وو خو د دې لپاره مو اشاره ورته وکړه چې لوستونکي متوجه کړو چې که د يوې رسالې په عنوان کي دومره ستونزي وي نو په متن کي به ئې څومره وي؟!!

حقيقت دا دئ چې ځيني خلک هم د خپل مطلب په افادې او بيانولو کي ستونزي لري او هم د بل د وينا په مطلب پوهېدو کي، نه د خپل زړه خبره په داسي الفاظو کولی شي چې بل پرې سم او ژر پوه کړي او نه د بل

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبره سم تعبیرولی شي، ځوک چي د خپل زړه ترجماني په دقیقه توګه نشي کولی نو د بل خبره مخصوصاً د الله تعالی او د هغه د پیغمبر وینا به څنګه په دقیقه توګه تعبیر او تفسیر کړی شي؟!!

د دې لپاره چي زموږ په ټولني کي ځیني خلک د دغو قضایاوو په اړه د همدرد صاحب په څېر انګېرني لري، ځینو ته خو خپل تصورات داسي برېښي چي ښایي سل په سلو کي به د اسلامي شریعت مطابق وي او ځیني خو لا داسي دي چي د خپلو دغو تصوراتو خلاف د هیڅ خبري اورېدو ته هم چمتو نه دي، هغه ځوک ورته په څلورو کتابونو له اسلامه وتلی برېښي چي په دې اړه د دوی په څېر فکر نه کوي، وجه ئې له علمي پلوه کمزوري او له قرآن او سنت نه د دوی بې خبري ده، دغو ترخو حقایقو ته په پام سره پر دغو مهمو قضایاوو بحث ضروري دئ، د علم او قلم خاوندان باید راوړاندي شي او دا تشه ډکه کړي، په ځانګړې توګه په دې حساس پړاو کي چي موږ د حاکم امریکایي نظام د نړولو او پر ځای ئې د یوه واقعي اسلامي نظام د قائمولو لپاره ملا تړلې او هغه ورځې رانږدې شوې چي إن شاء الله بهرني ځواکونه به وځي او مجاهدین به د اسلامي نظام د جوړولو موقع ترلاسه کوي.

زه د نوموړې رسالې عنوانو او موضوعاتو ته په پام سره د دوی او د ټولو هغو افغانانو پوښتنو او تشویشونو ته د ځواب موندلو هڅه کوم چي د اسلامي نظام په اړه ئې انګېرني دغه محترم لیکوال ته ورته دي، هدف او هیله مي دا ده چي ټول مجاهدین د اسلامي نظام د څرنګوالي په اړه خپل اختلافات حل کړي، په یوه داسي واحد او متفق علیه نظر توافق وکړي چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرآن او سنت له غوښتنو او لارښوونو سره په بشپړه توګه مطابقت ولري، نه له شخصي سليقو راولاړ شوی وی او نه پر مذهبي، قومي او حزبي تعصباتو ولاړ وي. ليکوال او لوستونکو ته ډاډ ورکوم چي د مسلمانانو له يووالي او د حقيقي اسلامي نظام په ځرنګوالي د مجاهدينو له فکري او عملي وحدت نه پرته بله موخه او غرض نه لرم. زه له هغو ورونو سره په بشپړه توګه متفق يم چي اوس بايد ټوله توجه اصلي دښمن ته واړوو، په فرعي قضاياوو کي خپل وخت او فرصتونه او امکانات ضايع نه کړو، له هغو بحثونو ډډه وکړو چي د مجاهدينو په ليکو کي اختلافات زېږوي، خو د ليکوال له دې خبري سره موافق نه يم چي ليکلي ئې دي: په دغو قضاياوو بحث داسي دئ لکه چي "د بخت نصر د حملې په مهال د يهودو دا بحث چي ويل ئې د حضرت عيسی (عليه السلام) .... پاک وو که ناپاک؟ او يا د تاتاريانو د يرغل په وخت کي د بغداد په لارو او کوڅو کي د مسلمانانو دا بحثونه چي حضرت علی غوره دی که حضرت معاويه؟"، دا مقايسه په هغه صورت کي صحيح ګڼل کېدی شوی چي بحث د تېري زمانې په داسي فرعي قضاياوو باندي وی چي د يهودو او د عراق په کوڅو کي د عراقيانو بحثونو ته ورته وی، حال دا چي موږ په داسي مهمي قضيې بحث کوو چي زموږ يووالی او زموږ د جهاد برخليک ورپوري تړلی دئ، ښايي لږ افغانان به داسي وي چي خبر نه دي د حزب اسلامي له لوري د يووالي او يوې داسي متحدي اسلامي جبهې د جوړولو لپاره چي ټول مجاهد، خدای پال او وطنپال افغانان په کي راغونډ شي، د دښمن په ضد او د راتلونکي افغانستان په اړه ئې دريځ يو وي، څومره هلي ځلي شوې، خو د دې لپاره ئې نتيجه نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

درلوده چي ځينو لوريو ته خپلي حزبي تګلاري، ګتې، پرېکړي، بيعت، امارت، دستور او ... ارزښت درلود، يوازي داسي يووالی مني چي نور د دوی په ډلي کي شامل شي، دې ته چمتو نه وو چي د راتلونکي اسلامي نظام د څرنګوالي او د هغه د اساسي قانون او سياستونو په اړه دي يوه معتبره، متحده او لويه اسلامي شوری تصميم ونيسي. تاسو ووايئ: په هغه صورت کي به يووالی او وحدت څنګه راځي چي يو لوری وايي: د خواصو له لوري د امير ټاکنه صحيح نه ده او هيڅ شرعي مبناء نه لري، خو بل ورته د واجب په سترګه ګوري او ادعاء کوي چي د دوی امير د اهل حل و عقد له لوري ټاکل شوی؛ پر ټولو واجبه ده چي له دې امير سره به بيعت کوي!! يو وايي چي د امير لپاره موده ټاکل ضروري او مفيد ده او د هغو فتنو د تکرار مخه نيسي چي د عثمان او علي رضی الله عنهما په شهادت منتج شوې، خو بل وايي چي امير بايد دائم العمر امير وي او موده ورته ټاکل حرام دي!! يو وايي د شوری رأيه ملزِمه ده او په دې عقيده دئ چي امير د ولس له معتمدو استازو سره په شوری مکلف دئ او د اکثريت پرېکړي ته به هرومرو غاړه ږدي او خپله رأيه به پر نورو نه تحميلوي، خو بل وايي چي امير کولی شي ځان ته د خپلي خوښي شوری جوړه کړي، د هغوی رأيه ځان ته معلومه کړي خو پر دې مکلف نه دئ چي د اکثريت رأيه به مني؛ بلکي په خپله خوښه به وروستی پرېکړه کوي، که يو په دې عقيده وي چي امير کولی شي خپل ځای ناستی وټاکی او بل په دې باور وي چي د وصيت په اړه د دې دوست انتباه غلطه ده، نه پيغمبر عليه السلام ځای ناستی ټاکلی او نه راشدينو خلفاوو، ابوبکر رضی الله عنه او عمر رضی الله عنه خپل ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناستي نه دي ټاکلي بلکي د امارت لپاره ئې مناسب شخصيتونه نومولي، د دوی په اړه وروستۍ پرېکړه په جومات کي او د مسلمانانو په اتفاق شوې، له بيعت نه وروسته اميران شوي، نه فقط د دوی له لوري په نومولو سره، يو وايي چي بيعت د امارت لپاره شرط دئ، يوازي د بيعت په نتيجه کي څوک امير کېدی شي، نه دا چي يو څوک به له نورو لارو امير کېږي او بيا به خلک د بيعت مراسم ترسره کوي!! خو بل وايي چي لومړی امير ټاکل کېږي او بيا د بيعت مراسم ترسره کېږي، بيعت د امارت لپاره د شرط په توګه نه بلکي د خلکو د واجب په توګه ئې وړاندي کوي .... آيا له داسي ژور اختلاف سره سره به د يووالي هيله څنګه ترسره کېږي؟! آيا له دې پرته بله چاره لرو چي لومړی دا اختلاف پای ته ورسوو، يو بل ته د ورورۍ لاس ورکړو او بيا په ګډه مخکي ولاړ شو؟!!

زه د ليکوال د رسالې د عنوانونو ترتيب ته له پامه پرته؛ هر عنوان په بېله توګه څېړم، هغه تر نورو رامخکي کوم چي ليکوال ته تر ټولو علمي بحث بر ېنسېدلی او له کوم آيت او حديث نه ئې هم د هغه په ګټه د خپلي خوښي تعبير او تفسير وړاندي کړی.

حکمتيار

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلامي خلیفه به څنګه؟ او د چا له لوري غوره کېږي؟

لیکوال تر پورتني عنوان لاندي له یوې خوا داسي لیکي: په دې باب د اسلامي امت د وړاندینو اسلافو او مجتهدینو کړې هڅي بس دي، هغوی په لوړ علمي دیانت او ایمانداریٔ سره اسلامي شریعت د تعبیر او تشریح ډګر بشپړ کړی. کومي نوې تشریح ته او تعبیر ته اړتیا نشته!! او له بلي خوا بیا د شاه ولي الله رحمه الله په رأيي استناد کوي او لیکي چي هغه د اسلامي خلیفه د ټاکلو څلور طریقې په ګوته کړې دي!! مخکي له دې چي دا طرحي وڅېړو جناب ته څو عرایض لرو:

- تا خو د خپلي رسالې په مقدمه کي لیکلي دي چي د مخکنیو علماوو هڅي کافي نه دي، تشریح ته ضرورت لري نو ځکه تا د دغي رسالې د لیکلو زحمت ایستلی!! اوس څنګه لیکې چي د دوی هڅي بس دي او تشریح او تعبیر ته ضرورت نشته؟! مخکنیٔ خبره دي هېره کړې او که دا چي غواړې ووایې: تا او ستا په څېر کسانو ته دا کار جائز دي او نورو ته نه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ستا استادانو خو د اجتهاد لړۍ د شاه ولي الله رحمه الله تر دورانه ډېر د مخه ختمه ګڼلې، ته ځنګه شاه ولي الله د داسي مجتهدينو په لړ کي نيسې چي رأيه ئې بشپړه ده، شريعت ئې بشپړ کړی او تر ده وروسته هيچا ته د دې حق نشته چي د ده د آراوو په اړه څه ووايي؟!
- راشه چي ستا هغه څلور (بنسټونه) واقعاً په علمي توګه وڅېړو چي د اسلامي خليفه انتخاب دي په هغوی کي منحصر کړی!

لومړی بنسټ:

د اهل الحل و العقد له لوري د خليفه ټاکنه:

دا خبره کاملاً بې بنسټه او بې دليله ادعاء ده چي ابوبکر رضی الله عنه د اهل حل و عقد لخوا غوره شوی، دا ادعاء يوازي په هغه صورت کي د منلو وړ وه چي د صحابه ځو محدود مشران، په داسي خاص ځای کي راغونډ شوي وی چي عامو خلکو ته د ورتلو او څه ويلو اجازه نه وه او د دوی له لوري ابوبکر رضی الله عنه انتخاب شوی وی!! حال دا چي خبره کاملاً د دې عکس ده، د سقيفه بني ساعده په داسي عامي غونډي کي د خليفه د انتخاب په اړه بحث شوی چي هر چا په کي برخه اخيستی شوه، ابوبکر او عمر رضی الله عنهما هم ډېر وروسته ورغلي، علي رضی الله عنه د رسول الله صلی الله عليه و سلم د غسل او تکفين په چارو مصروف وو، د غونډي اکثريت برخه وال انصار او په ځانګړې توګه خزرجيان ول، لږو مهاجرينو په کي برخه اخيستې وه، په هغي غونډي کي د خليفه د تعيين په اړه بېل بېل نظريات وړاندي شوي، په پای کي د غونډي برخه والو د ابوبکر رضی الله عنه په خلافت توافق کړی، خو هغه د دې غونډې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

توافق له مخي د خليفه په توگه نه دئ ټاکل شوی، بلکي هغه مهال د خليفه په توگه غوره شو چي خلکو په جومات کي له ده سره بيعت وکړ، نه په سقيفه بني ساعده کي خاص مشران د اهل حل و عقد په نامه راغونډ شوي او نه په جومات کي، ځوک چي د ابوبکر رضی الله عنه انتخاب د اهل حل و عقد له لوري گڼي بې بنسټه، غيرعلمي او د حقايقو خلاف ادعاء کوي، ډېره عجيبه ده چي ځوک په جومات کي د يوه چا انتخاب ته د اهل حل و عقد له لوري د انتخاب نوم ورکوي!! مورږ خو د ابوبکر رضی الله عنه د انتخاب ځرنگوالي ته په پام سره وايو چي د امير انتخاب بايد په جومات کي وي نه د تړلو دروازو تر شا، بايد د ټولو هغو مسلمانانو په خوښه وي چي جومات ته تلی شي نه د ځو کسانو له لوري، د معلن او غير مکره بيعت په نتيجه کي به امير کېږي نه له بيعت نه مخکي يا له بيعت نه پرته.

دا جنابان دي هغه روايت هم په پام کي ولري چي وايي: ابوبکر رضی الله عنه تر هغه ځان خليفه ونه گڼلو چي د يمن خلکو هم خپل بيعت ورته راولېږو.

دوهم بنسټ:

دا چي موجود خليفه راتلونکی خليفه ونوموي:

په دې کي شک نشته چي ابوبکر رضی الله عنه له ډېرو جليل القدره صحابه وو سره له مشورو وروسته او د دوی د تشويشونو له رفعه کولو او قناعت ترلاسه کولو وروسته مسلمانانو ته وصيت او سپارښتنه وکړه چي عمر رضی الله عنه د خليفه په توگه غوره کړي، خو پوښتنه دا ده چي عمر رضی الله عنه له همدې سپارښتني نه وروسته د خليفه په توگه غوره شوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په جومات کې د ټولو حاضرو مسلمانانو له بیعت نه وروسته؟! حقیقت دا دئ چې د ابوبکر رضی الله عنه سپارښتنه او وصیت ملزمه او واجبي سپارښتنه نه وه، عمر رضی الله عنه د دې سپارښتني په اساس نه دئ خلیفه شوی بلکي له هغه وروسته امیر شو چې د خلکو بیعت ئې ترلاسه کړ، د ابوبکر رضي الله عنه لخوا څخه د ده انتخاب یوازي یو وړاندیز وو، هغه ولس ته د عمر رضي الله عنه د غوره کولو وړاندیز وکړ، خلکو دا وړاندیز قبول کړ، عمر رضی الله عنه ئې د خلافت لپاره تر ټولو غوره وګڼلو او په خپله خوښه ئې له هغه سره بیعت وکړ او له همدې بیعت نه وروسته هغه د مسلمانانو خلیفه شو. څوک چې له دې نه پرته بل تعبیر وړاندي کوي څو پوښتني ترې لرو: که بالفرض محال ابوبکر رضی الله عنه خپل زوی ځای ناستی ټاکلی وی او مسلمانانو له هغه سره بیعت نه وی کړی او تر هغه ئې عمر رضی الله عنه غوره ګڼلی وی او له ده سره ئې بیعت کړی وی نو کوم یو به شرعي او قانوني خلیفه وو؟ که احیاناً عمر رضی الله عنه په جومات کې داسي څه ویلي وی چې مسلمانان ترې ناراضه شوي وی او له ده سره ئې بیعت نه وی کړی موږ ته ووایئ چې له دې سره سره به عمر رضی الله عنه قانوني او شرعي خلیفه وو؟ که ستاسو دا ادعاء ومنو نو بیا خو به یزید ته هم د قانوني او شرعي خلیفه په سترګه ګورو ځکه چې د موجود امیر لخوا انتصاب شوی وو!! بیا به د هغو صحابه وو دا موقف څنګه توجیه کوو چې له یزید سره ئې بیعت ونه کړ؟! آیا دوی د بیعت نه کولو حق درلود؟ که دا منې بیا خو بیعت کول د خلکو حق دئ، دوی حق لري چې د نومول شوي کس اهلیت ته په پام سره پرېکړه وکړي، عمر رضی الله عنه ئې اهل

(c) ketabton.com: The Digital Library
ګڼلی بیعت ئې ورسره وکړ او چا چي یزید نااهله ګڼلی له بیعت نه ئې ډډه کړې، په دې کار سره ئې ګناه نه بلکي د ثواب کار کړی!! که داسي نه وي نو بیا به د حسین رضی الله عنه په اړه څه وایو چي له بیعت نه ئې ډډه وکړه، شهادت ئې قبول کړ خو د یزید په لاس بیعت ته تیار نشو؟!! د دې معنی خو دا ده چي یو کس هغه مهال د موجود امیر له لوري د سپارښتني په نتیجه کي شرعي امیر کېدی شي چي: ۱-د خلافت اهل وي او ۲- خلک ورسره بیعت وکړي.

دریم بنسټ:

موجود خلیفه یوه داسي ډله غوره کړي چي د دوی له منځه به یو کس د امیر په توګه غوره کېږي.

په دې اړه لاندي وضاحت ضروري ګڼو:

د عمر رضي الله عنه له ټپي کېدو وروسته او له شهادت نه مخکي ځینو صحابه وو ترې وغوښتل چي د مسلمانانو لپاره خلیفه وټاکي، هغه په ځواب کي ورته وویل: که زه څوک ونه ټاکم او لاړ شم نو د هغه چا په سنت به مي عمل کړی وي چي تر ما غوره وو (یعني رسول الله صلی الله علیه و سلم) او که ئې وټاکم د هغه چا په سنت به مي عمل کړی وي چي هغه هم تر ما غوره وو (یعني ابوبکر رضی الله عنه)، إراده ئې دا وه چي څوک ونه نوموي، خو د نورو د اصرار په وجه ئې هغه شپږ کسان ونومول چي د خلافت لپاره تر نورو غوره او هر یوه ډېر پلویان درلودل، خپل زوی ته ئې هم وویل چي په دې ډلي کي برخه واخلي خو د امیر کېدو حق به نه لري، دوی ته ئې وویل چي له خپل منځ نه په یوه کس توافق وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بیا دغه کس د بیعت لپاره ولس ته معرفي کړي. له دغو شپږو کسانو نه درې د دریو نورو په ګټه تېر شول، په پاته دریو کي عبدالرحمن بن عوف رضی الله عنه په دې شرط تنازل وکړ چي د پاته دوو په اړه به ده ته د پرېکړي صلاحیت ورکول کېږي، ده د عثمان رضي الله عنه او علي رضي الله عنه په هکله د مدینې له خلکو نه؛ د ښځو په شمول؛ تر درېو ورځو مسلسل پوښتني وکړې، د دوی رأیه ئې ځان ته معلومه کړه، په جومات کي ئې دا خبره اعلان کړه چي د مدینې ډېری خلک د عثمان رضي الله عنه په امارت راضي دي، زه له دوی دواړو نه تاسو ته عثمان رضي الله عنه غوره کوم، خلکو توافق وکړ، بیعت ترسره شو او له دې وروسته عثمان رضي الله عنه خلیفه شو.

له دې بهیر نه چي کومي نتیجې ترلاسه کېدی شي نو هغه دا دي:

- که د امارت لپاره تر یوه نه زیات مستحق کسان موجود ول او هر یوه ئې یو شمېر پلویان درلودل او هغه ئې د امارت لپاره تر نورو غوره ګڼلو، د دوی له منځ نه د یوه انتخاب به داسي ترسره کېږي لکه د عثمان رضی الله عنه انتخاب، یا به د کاندیدانو تر منځ د توافق او په یوه کس د اتفاق کولو له لارې ستونزه حل کوو او یا به له خلکو پوښتنه کوو او هغه څوک به راوړاندي کوو چي د مسلمانانو ډېری ئې تر نورو غوره ګڼي.
- خو نه د کاندیدانو خپلمنځي توافق کافي دئ او نه د هیئت له لوري د اکثریت رأیه معلومول او د یوه کس نومول، بلکي وروستۍ پرېکړه به په جومات کي او د عامو مسلمانانو په خوښه او توافق کېږي.
- له دې نه معلومېږي چي د (نومولو) او (ټاکلو) تر منځ فرق دئ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نومول شوي کېدی شي تر یوه زیات وي خو د دوی له منځه د یوه ټاکل به د مسلمانانو په خوښه، په معلني غونډې کي او له بیعت نه وروسته ترسره کېږي.

د عثمان رضی الله عنه له شهادت نه وروسته ځیني خلک علي رضی الله عنه ته ورغلل چي بیعت ورسره وکړي؛ هغه په ځواب کي ورته وویل: دا د ټولو مسلمانانو په توافق او خوښي پوري مربوط دئ او پرېکړه ئې باید په جومات کي وشي. همداسي وشول، علي رضي الله عنه په جومات کي او له بیعت نه وروسته خلیفه شو.

دا ښهیر مونږ ته ښيي چي بیعت د امارت لپاره شرط دئ، یوازي له بیعت نه وروسته څوک امیر کېدی شي نه له بیعت نه مخکي. له دې ښهیر نه دا هم معلومېږي چي بیعت څرګند کار دئ نه پټ، د عامو خلکو کار دئ نه د خاصو، په جومات کي تر سره شوی نه په کوم قصر کي، ټول هغه خلک په کي برخه اخیستی شي چي جومات ته ئې په راتلو بندیز نشته.

څلورم بنسټ: استیلاء:

لیکوال تر دې عنوان لاندي لیکي: یو داسي تن چي هغه د خلافت د شرایطو درلودونکی (جامع) وي هغه پر خلکو غلبه ومومي او پر واک قبضه ټینګه کړي، نو په دې توګه هم خلافت جوړېږي، د راشدینو خلفاوو څخه وروسته د ټولو خلفاوو خلافتونه په دې توګه منعقد شوي!!

د محترم لیکوال په ځواب کي باید ووایو:

- دا ډېره د حیرانتیا خبره ده چي تاسو هغه چا ته د (خلیفه) نوم ورکوئ چي پیغمبر علیه السلام د (ملک) نوم ورکړی، هغه چي په زور

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسلط شوي، امارت ئې په میراث ترلاسه کړی، په جومات کې نه بلکې په قصرونو کې امیران شوي.

• له کومو لارو چې دا امراء واک ته رسېدلي یوه ئې هم شرعي لار نه وه.

• د امیرالمؤمنین علي رضی الله عنه په ضد قیام او د هغه شهادت ته جائز او شرعي بڼه ورکول لوی جسارت دئ.

• که استیلاء جائز وګڼو بیا خو به د داسې فتنو لپاره لار پرانېزو چې د عثمان رضی الله عنه او علي رضی الله عنه په شهادت منتج شوې.

• د نېک او صالح انسان هغه کار د تقلید او تأیید وړ دئ چې د شریعت مطابق وي، د صحابه وو رضی الله عنهم په خپلمنځیو جګړو او د یزید په څېر امراوو ټاکنې باندې استناد کول او دې ته ورته کارونه جائز ګڼل ستره اشتباه ده، هیڅ عالم او فقیه داسې غلطه خبره نه کوي.

عجیبه دا ده چې لیکوال تر همدې عنوان لاندې او څو سطره وروسته د مولانا محمد تقي عثماني دا اقوال رانقلوي: ... خلافت میراث نه دئ لکه څنګه چې په امپراطوریو کې دود دئ، او نه خلافت د عسکري ځواک په مټ ولاړو دیکتاتوریو په څېر بڼه لري... نه پوهېږو چې دا خبرې او مخکنۍ څنګه سره تلفیقوي؟!! تقي عثماني صاحب خو نه میراثي خلافت مني او دې ته د خلافت په ځای د امپراطوري نوم ورکوي او نه په عسکري ځواک ترلاسه شوی خلافت مني!! خو لیکوال څو سطره مخکې دا دواړه امارتونه جائز او شرعي ګڼلي او د خلافت نوم ئې ورکړی!! نه پوهېږو چې آیا دې ته نه دئ متوجه شوی چې د (استیلاء) معنی همغه ده چې تقي

(c) ketabton.com: The Digital Library

عثماني ئي (د عسکري ځواک په مټ ولاړه واکمني) بولي او که کومه بله وجه لري؟!!

اهل الحل و العقد

ليکوال د اهل الحل و العقد تر عنوان لاندي ليکي:

"د خليفه او امير د ټاکلو لپاره په شريعت کي څلور لاري شتون لري: لومړی لاره دا ده چي خليفه د اهل الحل و العقد د څښتنانو، يعني د علماوو، قبايلي مشرانو، د نظامي او پوځي چارواکو له لوري په بيعت کولو سره تعين او غوره کېږي، څنگه چي حضرت ابوبکر صديق رضی الله عنه خليفه شو"

د دې ادعاء په ځواب کي وايو:

- په اسلام کي خو د امير د ټاکلو يوازي يوه لار ده، او هغه څرگند او له اکراه او جبر نه پرته د مسلمانانو بيعت دئ، نه بل څه.
- دا يوه مغالطه او د حقيقت خلاف ادعاء ده چي ابوبکر رضی الله عنه د علماوو، قبايلي مشرانو او فوځي چارواکو له لوري غوره شوی!! حقيقت دا دئ چي ابوبکر رضی الله عنه د سقيفه بني ساعده په يوې عامي او آزادي غونډي کي د امارت لپاره نومول شوی او په جومات کي د امير په توگه ټاکل شوی. له ده وروسته خلفاء هم په جومات کي او د بيعت له لاري غوره شوي، د دوی د انتخاب ترمنځ يوازي د نومولو په طريقه کي څه توپير وو؛ نه د ټاکلو په څرنگوالي کي، د ټاکلو لار يوه ده او هغه د مسلمانانو عام او بلااکراه بيعت دئ نه بل څه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- که تاسو په قرآن، حدیث او د صحابه وو د دور په روایاتو او لیکنو کي چیري هم د اهل الحل و العقد اصطلاح او د محدودو مشخصو اشخاصو له لوري په کوم خاص ځای او د تړلو دروازو تر شا د کوم امیر د انتخاب بېلګه وښوده؛ نو ادعاء مو د منلو وړ ده، او که دا اصطلاح د امویانو او عباسیانو د دور زېږنده وي، هغه مهال رامنځته شوې وي چي امارت موروثي شو، اموي او عباسي شو، که داسي وي چي د محدودو اشخاصو له لوري د امیر انتخاب د دې دور بدعت وي، دا اصطلاح سرکاري مفتیانو د موروثي قیادت د توجیه لپاره کارولې وي، بیا خو حقیقتاً چي ټګمارانو یوې عربي اصطلاح ته داسي رنګ ورکړی چي ګواکي دا د کوم آیت یا حدیث برخه ده.
- پوښتنه دا ده چي د اسلامي شریعت له مخي ولس د امیر په ټاکلو کي څه حق او څه وجیبه لري؟ د امارت دنده د چا له لوري چا ته سپارل کېږي؟ د امارت د اهل تشخیص د چا کار دئ؟ آیا د ولس له بیعت او رضایت نه پرته د چا امارت شرعي مجوز لري؟ آیا د زور او جبر امارت جائز دئ؟ امیر په جومات کي او د عوامو په خوښه ټاکل کېږي که په قصرونو کي او د تړلو دروازو تر شا د خواصو لخوا؟ ابوبکر، عمر، عثمان او علي رضي الله عنهم په جومات کي د ټولو لمونځ کوونکو له بیعت نه وروسته د امیرالمؤمنین په توګه غوره شول که د خاصو اشخاصو له لوري؟
- آیا د عمر رضي الله عنه هغه وینا مو اورېدلې چي د سقیفه بنی ساعده په غونډې کي ئې وکړه: "فمن بایع أمیرا عن غیر مشورة المسلمین فلا بیعة له ولا بیعة للذي بایعه تغرة أن یقتلا: که څوک د مسلمانانو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشورې پرته له کوم امير سره بيعت وکړي نه د ده بيعت ارزښت لري او نه د هغه چا چي بيعت ئې ورسره کړی، د دې وېره شته چي دواړه ووژل شي" !! د عمر رضي الله عنه دا وينا ډېر پرېکنده او قاطع حجت دئ د هغه چا په ضد چي د ټولو مسلمانانو له موافقې او مشورې پرته د څو کسانو بيعت د امارت لپاره کافي ګڼي، دا يوازي د درباري مفتيانو رأيه کېدی شي نه په دين د يوه پوه انسان رأيه. دا رأيه د سلاطينو په خدمت کي بوختو مفتيانو هغه مهال ورکړه چي د امير انتخاب له جوماتونه قصرونو ته او له عوامو نه درباري خواصو ته انتقال شو او په نتيجه کي ئې امارت موروثي او خانداني شو او يزيد اميرالمؤمنين!! شو.

په دې اړه روايت داسي دئ:

عن ابن عباس قال : انقلب عبدالرحمن بن عوف إلى منزله بمنى في آخر حجة حجها عمر بن الخطاب فقال : إن فلانا يقول : لو قد مات عمر بايعت فلانا .... قال عمر : إني قائم العشية في الناس وأحذرهم هؤلاء الذين يريدون أن يغصبوهم أمرهم قال عبدالرحمن : فقلت : لا تفعل يا أمير المؤمنين فإن الموسم يجمع رعاع الناس وغوغاءهم وإن أولئک الذين يغلبون على مجلسک إذا أقمت في الناس فيطيروا بمقالتک ولا يضعوها مواضعها أمهل حتى تقدم المدينة فإنها دار الهجرة فتخلص بعلماء الناس وأشرافهم وتقول ما قلت متمكنا ويعون مقالتک ويضعونها مواضعها

فقال عمر : لئن قدمت المدينة سالما إن شاء الله لأتكلمن في أول مقام أقومه ....

له ابن عباس رضی الله عنه نه روايت دئ چي عبدالرحمن بن عوف د

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمر رضی الله عنه په وروستي حج کي؛ په منی کي خپل ځای ته راګرځېدو وروسته عمر رضی الله عنه ته وویل: فلانی وايي چي که عمر مړ شو نو له فلاني سره به بیعت کوو، ... عمر رضی الله عنه وویل: زه ماخستن خلکو ته وینا کوم او خبرداری ورکوم چي ځیني خلک غواړي په دوی پوري اړوند کار (د دوی حق) ترې غصب کړي، عبدالرحمن وايي ما ورته وویل: اې امیر المؤمنینه! دا کار دلته مه کوه، دلته عام خلک راغونډ شوي، ستا د خبري په مطلب به سم پوه نشي، په ناسمه توګه به ئې تعبیر او نورو ته انتقال کړي، صبر وکړه او په مدینه کي دا کار وکړه هلته علماوو او مخورو ته خپله خبره وکړه، ستا د خبري په مطلب به پوه شي او .... عمر رضی الله عنه وویل: که مدینې ته روغ ستون شوم نو په لومړۍ وینا کي به دا خبره کوم... همداسي وشول، هغه په مدینه منوره کي د لومړۍ جمعې په خطبه کي د نورو خبرو په ضمن کي وویل:

إنه بلغني أن فلانا منكم يقول : والله لو قد مات عمر لقد بايعت فلانا فلا يغرن امرءا أن يقول : إن بيعة أبي بكر كانت فلتة فتمت فإنها قد كانت كذلک إلا أن الله وقی شرها وليس فيكم من تقطع إليه الأعناق مثل أبي بكر وإنه كان من خيرنا حين توفي رسول الله صلی الله عليه و سلم ....

ما ته دا خبره رسېدلې چي فلانی وايي: قسم په خدای که عمر مړ شو نو له فلاني سره به بیعت کوو، هیڅوک دي په دې نه غولېږي چي ووايي: د ابوبکر بیعت همداسي ناڅاپي او غیرمترقبه وو، هو همداسي وو، خو الله ئې له شره وژغورلو، خو اوس د ابوبکر په څیر داسي څوک نشته چي ټول پرې قانع وي، ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګورئ چي دلته عمر رضی الله عنه د ځينو کسانو دا وينا غندي چي غواړي د سقيفۀ بني ساعده په څېر څوک راوړاندي کړي او بيعت ورسره وکړي، دا خطرناکه لوبه ګڼي، غواړي خلکو ته ووايي چي مه پرېږدئ ستاسو حق د ځينو کسانو له لوري غصب شي، د سقيفۀ بني ساعده غونډه هم يوه ناڅاپي، غير مترقبه او عجولانه غونډه بولي، وايي چي الله تعالی په خپل فضل سره د هغې له شره وژغورلو، دا خبره هم کوي چي د ابوبکر په څېر داسي شخصيت نه مومو چي ټول خلک پرې قانع او راضي وي، او په پای کي وايي: که څوک د مسلمانانو له مشورې پرته له کوم امير سره بيعت وکړي نه د ده بيعت ارزښت لري او نه د هغه چا چي بيعت ئې ورسره کړی، د دې وېره شته چي دواړه ووژل شي" !!

- ځيني خلک وايي: عوام د امير په ټاکلو کي د څه ويلو حق نه لري، په دوی کي ځيني دومره غلو کوي چي عوامو ته د جاهلانو او احمقانو خطاب کوي او وايي چي د امير د انتخاب حق جاهلانو او احمقانو ته نه دئ سپارل شوی!! ځيني خو دا خبره په ښه نيت کوي خو په دې نه پوهېږي چي د ښه نيت خبره بايد په ښو الفاظو وکړي او داسي څه ونه وايي چي الله او د هغه پيغمبر ته وي ويلي او له اسلام نه د عوامو زړه تور کړي!! دې دوستانو ته وايو:
- موږ خو ټول قرآن په ډېر دقت سره لوستلی، ستا دا وينا مو نه صراحتاً او نه اشارتاً په کي موندلې، صحاح سته مو لوستلي؛ داسي حديث مو نه دئ ليدلی چي ستا دغه وينا تأييد کړي، قرآن خو وايي چي الله تعالی د يوه (امي) قوم له منځه يو (امي) پيغمبر غوره کړ، د دې لپاره چي د ټولي

(c) ketabton.com: The Digital Library
نړۍ غوره امت ترې جوړ شي، او همداسي وشول، همدا امي او په ليک لوست نه پوهېدونکی قوم د ټول عالم لارښود شو، قرآن خو د اهل کتابو هغه علماء او مشايخ په سختو الفاظو رټي، چي ځان ئې تر نورو غوره ګڼلو او ويل به ئې: زموږ سيني له علومو ډکي دي، حتی له هغو خرو سره ئې تشبيه کوي چي کتابونه پرې بار وي!! قرآن خو ايمان او عمل د فضيلت لامل ګڼي نه بل څه، څلور راشد خلفاء خو په جومات کي د هغو خلکو لخوا غوره شوي چي د اهل کتابو احبارو به عوام کالانعام ورته ويل، همغه اصطلاح چي نن ئې د دوی ملګري کاروي!!

- دا دوستان دې ته متوجه نه دي چي احتياط بايد په دې کي وشي چي نومول شوي اشخاص اهل او د امارت وړ وي، نه دا چي څوک رأيه ورکوي. که له دوو داسي اهل شخصيتونو څخه چي د امارت لپاره وړ او مناسب وي، ټول ضروري مواصفات ولري، د علم، تقوی، امانت او اهليت په ګانې سمبال وي، يو ئې د عوامو په خوښه او د اکثريت په رأيه غوره شي، څه تاوان مو کړی؟ اشکال خو هغه مهال راولاړېږي چي اهليت په پام کي ونه نيول شي او يوازي د رأيو اکثريت ته اعتبار ورکړی شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

آيا د مشر لپاره موده ټاکل جائز دي؟

د ليکوال د دې ادعاء په اړه چي د امارت لپاره موده ټاکل جائز نه دي!! بايد ووايو:

- لومړی بايد په دې پوه شو چي د شريعت له مخي حرام او ناجائز څه ته وايي؟ ټول فقهاء او علماء په دې متفق دي چي يوازي هغه څه ته حرام او ناجائز ويلی شو چي الله تعالی او د هغه پيغمبر عليه السلام حرام کړي وي او د هغه پر حرام والي صريح او واضح نص دلالت کوي.
- څوک چي د امارت لپاره توقيت ناجائز ګڼي بايد د تحريم نص ئې وړاندي کړي، په داسي حال کي چي په ټول قرآن او د پيغمبر عليه السلام په احاديثو کي هيڅ ځای نه صراحتاً او نه اشارتاً داسي نص موندلی شو چي توقيت حرام وګڼي، نو دا ښاغلي ولي له خپله ځانه هغه څه حرام بولي چي نه الله تعالی ورته حرام ويلي او نه د هغه پيغمبر عليه السلام؟! آيا دې ته متوجه نه دي چي جائز ته ناجائز ويل همدومره لويه ګناه ده لکه حرام ته حلال ويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ځوک چي وايي په دې دليل دا کار ناجائز دئ چي صحابه وو نه دئ کړی!! دوی ته بايد ووايو چي هيڅ په دين پوه عالم او فقيه دا خبره نه کوي چي کوم څه صحابه وو نه وي کړي هغه حرام دي!! ټول پر دې متفق دي چي پرته له هغه څه چي الله تعالی او د هغه پيغمبر حرام کړي هر څه حلال دي، په حل او حرمت کي اصل دا دئ چي يوازي هغه څه حرام دي چي الله تعالی او د هغه پيغمبر حرام کړي. اصل دا نه دئ چي څه صحابه وو نه وي کړي هغه حرام دي، په سلګونو داسي کارونه شته چي صحابه وو نه دي کړي؛ لکه دا چي: دوی د پيغمبر عليه السلام احاديث د کتابونو په بڼه کي نه وو راغونډ کړي، دوی د فقهي کتابونه نه وو ليکلي، دوی په لوډسپيکر کي آذان نه دئ کړی، په موټر، الوتکو او بېړيو کي حج ته نه دي تللي، زموږ په څېر جامې، کميس او پرتوګ ئې نه دي اغوستي، ټوپک، بمونه، باروت ئې نه دي کارولي، داسي شهادت طلبانه عمليات ئې نه دي کړي چي له باروتو ډک واسکټ واغوندي او د دښمن خوا ته چاودنه وکړي، که محترم ليکوال په ټولو فقهاوو کي داسي ځوک په ګوته کړ چي ويلي ئې وي: څه چي صحابه وو نه دي کړي حرام دي؛ نو بيا دی ملامت نه دئ، خو که دا خبره ئې له ځانه کړې وه نو بايد تجديد نظر وکړي. که دی په دغه عقيده وي نو بيا خو ترې پوښتنه کوو چي تا د خپلي رسالې په ۲۹صفحه کي ليکلي: "د شرعي سياست هغه احکام چي په قرآن او سنت کي راغلي هغه دا دي: چي اسلام د حکومت کوم ځانګړی شکل نه دئ مخصوص کړی او نه ئې کوم خاص منهج د ټولو تفصيلاتو او جزياتو سره تعيين کړی. بلکي اسلام د حکومت کولو لپاره مبادي، اصول، او عامه

(c) ketabton.com: The Digital Library

احکام په ګوته کړي، چي خامخا د هغو رعايتول په هر ښار او هره زمانه کي لازم دي، او د حکومت د نظام جوړولو جزيات او تفصيلات تعينول د امت خوښې ته پرېښودل شوي، خو په دې شرط چي په دې ټولو کي به د هغو اصولو، مباديو، او احکامو تابعداري کولای شي کوم چي د قرآن او سنت په نصوصو او د راشدينو خلفاوو په سنتو کي مشروع ګرځول شوي نو د حکومت نظام په اسلام کي د اسلامي مباديو او احکامو تابع دی، نه د کوم ځانګړي شکل، او معين منهج، چي لنډيز يې په دې ډول دی: ..."

ليکوال د پورتني استدلال له مخي ځان ته او د خپل مسلک ليکوالانو ته دا حق ورکوي چي د اسلامي نظام په اړه داسي څه وليکي چي د پيغمبر عليه السلام او صحابه وو رضی الله عنهم په دوران کي ئې مثال او بېلګه نه مومو، استدلال ئې دا دئ چي "د حکومت د نظام جوړولو جزيات او تفصيلات تعينول د امت خوښې ته پرېښودل شوي،.."

عجيبه دا ده چي د همدې خبري ترڅنګ وايي چي د امارت لپاره موده ټاکل په دې دليل جائز نه دي چي صحابه وو دا کار نه دئ کړی!! د دې معنی خو دا شوه چي تا ته داسي خبره کول جائز دي چي صحابه وو او مخکنيو نه ده کړې خو بل ته ناجائز!! ته د اسلامي نظام په اړه داسي څه ويلی شې چي تر تا مخکي هيچا نه دي ويلي او دليل دي هم دا دئ چي " د حکومت د نظام جوړولو جزيات او تفصيلات تعينول د امت خوښې ته پرېښودل شوي"

خو که بل څوک دا خبره کوي چي دا مسلمانانو ته پرېښودل شوې چي څوک د امارت لپاره غوره کوي، کوم واکونه او صلاحيتونه ورکوي،

(c) ketabton.com: The Digital Library
ځومره حقوق او امتيازات ورته ټاکي، د ځومره مودې لپاره ئې د امير په توګه مني، څه شرايط ورته وضعه کوي، او وايي چې امارت د خلکو امانت دئ، دا د خلکو حق دئ چې چا ته ئې سپاري، تر کله ئې سپاري او کله ئې بېرته ترې اخلي... نو دا خبره په څلورو کتابونو ورته ناروا او ناجائز برېښي!!

ځوک چې د اسلام په حقيقت پوه وي هغه په دې عقيده دي چې د مسلمانانو مشر د دوی له لوري غوره کېږي، ده ته چې کوم صلاحيتونه او امکانات سپارل کېږي، که زکات او عشر دئ، که غنيمت يا فی دئ، که له کورنيو او بهرنيو لوريو سره کومه معامله وي، د جنګ يا د سولي، دا د ټول ولس (امانتونه) دئ، په دې امانتونو کي هر راز تصرف به د ولس په مشوره کوي، هر هغه تصرف چې د ولس د مشورې خلاف ئې کوي خيانت دئ، دا د ولس حق دئ چې ده ته ځومره واک ورکوي او تر کله ئې ورکوي او کله ئې بېرته ترې اخلي. دي د ولس خادم، وکيل او کفيل دئ نه آقا او بادار.

که موږ د راشدو خلفاوو ابوبکر صديق، عمر، عثمان او علي رضی الله عنهم په څېر امين او متقي شخصيتونه پيدا کړل نو موږ به ئې هم د صحابه وو په څېر دائم العمر خلفاء ټاکو، او چې دا ممکنه نه ده، نو بيا خو د احتياط تقاضاء دا ده چې د امير لپاره موده وټاکو، که په خپل کار کي موفق وو بيا ئې غوره کړو او که نه د ده په ځای بل ځوک راوړاندي کړو او په دې توګه دې ته مجال پرې نږدو چې که ځيني خلک د موجود امير عزلول ضروري ګڼي، په هغه کي د امارت د دوام کفايت او صلاحيت نه مومي او تر ده بل کس ورته اهل برېښي نو د مسلحانه پاڅون لار غوره نه کړي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغسي پېښي رامنځته نشي چي د عثمان رضی الله عنه او علي رضی الله عنه په شهادت منتج شوې.

د مشر لپاره القاب

لیکوال له مقدماتي خبرو وروسته بحث له دې پیل کړی چي د مسلمانانو د مشر لپاره اسلامي القاب او اوصاف کوم دي؟ درې نومونه ئې اسلامي القاب ګڼلي: خلیفه، امیرالمؤمنین او امام، په قرآن کي د خلیفه او امام ذکر راغلی، ابراهیم علیه السلام ته د امام او داؤد علیه السلام ته د خلیفه نوموونه راغلي، د امیرالمؤمنین ذکر نه په قرآن کي شته او نه د پیغمبر علیه السلام په احادیثو کي، البته صحابه وو دا نوم د عمر رضی الله عنه لپاره غوره کړ، په قرآن کي د مسلمانانو مشران د اولي الامر (چارواکو) په نامه یاد شوي. د صحابه وو له لوري د یوه نوم غوره کول ښیي چي مسلمانان کولی شي خپل مشران په بل هر نېک نوم یاد کړي، په دې کي هیڅ مانع او حرج نشته. د قرآن او حدیث له مخي معلومېږي چي د (ملک: پاچا)، (ملک الملوک: شاهنشاه)، او داسي نوموونه چي یوازي له الله تعالی سره ښایي او د مشر د واک او ستاینې په اړه غلو په کي شوې وي؛ ناجائز دي. لکه اعلیحضرت، والاحضرت، خو نور نوموونه لکه مشر، ولس مشر، قائد، رئیس، سالار او دې ته ورته نوموونه غوره کول هیڅ مانع نه لري. دې ته باید متوجه وو چي د صحابه وو په دور کي د نومونو او القابو په اړه ډېره سادګي لیدل کېده، تاسو که روایات وګورئ نو د هیچا لپاره به له غلو او ستاینې ډک القاب ونه مومئ، هر څوک ئې په خپل ساده نوم او کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم په خپلي کنیه یاد کړی، دا هم د وروستیو زمانو بدعت وو چي اوږده اوږده القاب رایج شول، لکه علامة الدهر، قطب الاقطاب، شیخ القرآن والحدیث، شمس المفسرین، آیت الله العظمی، حجة الاسلام والمسلمین، ... د کتاب په جلدونو باندي به وګورې چي د لیکونکي لپاره ئې څو سطره القاب کارول شوي.

د مشر مواصفات

ورپسې د خلیفه او امیر د صفاتو په لړ کي د شاه ولي الله رحمه الله د حجة الله البالغه په استناد لیکي چي د امیر صفات دا دي: ۱- هغه به عاقل او بالغ وي، ۲- هغه به آزاد وي غلام به نه وي، ۳- خلیفه به نارینه وي او ښځینه به نه وي، ۴- خلیفه به زړه ور وي بزدل به نه وي، ۵- خلیفه به لیدل، کتل، اورېدل کولی شي، ۶- خلیفه باید له هغو خلکو څخه غوره شي چي د هغوی شرافت او برتري په خلکو کي منلې وي د هغه د فرمانونو په منلو کي عار او نفرت محسوس نه کړي. ۷- په خلیفه به خلک دا باور لري، چي هغه د حکومت په چارو کي د حق پلوي او پیروي کوي، ۸- خلیفه به مسلمان، د علم څښتن او متقي وي، او په پای کي لیکي چي ۹- د پیغمبر علیه السلام هغه وینا (حدیث) ته په پام چي "أئمه به د قریشو څخه وي" ضروري ده چي راشد خلیفه قریشي وي.

دلته څو خبري ضروري ګڼو:

- څوک چي نن د شاه ولي الله رحمه الله په نظریاتو استناد کوي د دوی استادانو پرون هغه په دې دلیل تکفیر کړی وو چي ولي ئې پر مخکنی

(c) ketabton.com: The Digital Library

فقهي اکتفاء ونه کړه، ولي ئې نوي نظريات وړاندي کړل، ولي ئې د قرآن د ترجمې او تفسير جسارت وکړ؟

- موږ په داسي حال کي چي د شاه ولي الله دروند او علمي شخصيت ته درناوی لرو، هغه ته د استاد په سترګه ګورو ځکه چي د قرآن له هغي فارسي ترجمې مو ډېره استفاده کړې چي ده ليکلې، له الله تعالی نه د هغو زحماتو اجر ورته غواړو چي اسلام ته د دعوت په لار کي ئې ايستلي او د هغو اذيتونو هم چي د جاهلانو له لوري ورسره مخامخ شوی. دلته بايد ووايو چي په څلورو لومړنيو مواصفاتو کي ورسره موافق يو، د پنځم په اړه دومره وايو چي که څه هم د امارت لپاره (صحت او قوت) ضروري شرطونه دئ، قرآن فرمايي: "إن خير من استأجرت القوي الامين: تر ټولو غوره کس چي استخداموې ئې هغه دئ چي قوي او امين وي"، خو دا چي ځيني تر هغه چا چي په يوه لاس، پښه، غوږ او سترګي معيوب وي؛ روغ او سالم کس او يا د جذابي څېرې خاوند تر بل غوره ګڼي، موږ ئې د لازمي شرط په توګه وړاندي کول بې ځايه تکلف او له ځانه جوړ شوي شرايط ګڼو. د شپږم او اوم په اړه وايو چي له دې معلومېږي چي شاه ولي الله رحمه الله د امير په اړه د خلکو باور او اعتماد او دا چي هغه به په خلکو کي منلی او مخور وي ضروري ګڼي، له دې نه دا پوښتنه راولاړېږي چي که د خلکو باور او اعتماد شرط وي او له دې پرته څوک د امارت وړ نه دئ نو څنګه به پوهېږو چي خلک د فلان کس په اړه دا باور لري چي منلی او مخور دئ او د حق پلوي او متابعت کوي؟ آيا له خلکو نه له پوښتني پرته دا حقيقت معلومېدی شي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د نهم شرط په اړه څو خبري کول ضروري ګڼو:

د دې روایت په اړه ټول محققین موافق نه دي، ځیني ئې نه متن صحیح بولي او نه اسناد، او ځیني ئې د هغه مهال له شرایطو څخه ګڼي؛ نه په هره زمانه او هر ځای کي او د هر ملک په کچه ضروري شرط، له دې کبله چي د مدینې د انصارو اوس او خزرج تر منځ اوږدې جګړې تېري شوې وې؛ ګرانه وه چي د سعد بن معاذ رضی الله عنه له وفاته وروسته له دوی نه داسي امیر غوره شوی وی چي ټولو له زړه نه منلی وی، د حل یوازنۍ لار دا وه چي امیر له مهاجرینو څخه وی، دا محققین وایي که پیغمبر علیه السلام قریشیت د امارت لپاره ضروري شرط ګڼلی نو ولي ئې د انصارو د دروند او نومیالي مشر سعد بن معاذ رضی الله عنه په اړه فرمایلي چي که هغه ژوندی وی نو د مسلمانانو د مشر په توګه به مي ټاکلی وو.

څوک چي وایي امیر باید قریشي وي او قریشیت د امارت لپاره شرط ګڼي هغه ته وایو:

- دا رأیه د قرآن له صریح نص سره تصادم کوي، قرآن ټول خلک د یوه نسب خاوندان ګڼي، مکرر وایي چي ټول انسانان له یوه مور او پلار نه پیدا شوي، له یوه نسل څخه دي، بېل بېل قبایل او عشایر ئې د تعارف لپاره دي نه د تفاخر او تفاضل لپاره، هیڅ قبیله پر بلې هیڅ فضیلت نه لري مګر په تقوی سره، په اسلام کي نَسَبي فضیلت او یو تر بل په نَسَبي بنسټ ځان غوره ګڼل مردود دي.
- که دا رأیه ومنو بیا خو باید یهودانو ته هم دا حق ورکړو چي ځان تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولو قومونو په دې دليل غوره وګڼي چي د ابراهيم عليه السلام اولاد دي او ډېر پيغمبران په دوی کي مبعوث شوي!! خو قرآن هغه مهال دوی تر ټولو قومونو غوره ګڼي چي ايمان ئې راوړی او د الله تعالی په لار کي ئې هجرت او جهاد کړی او هغه مهال ئې د نړۍ تر ټولو ذليل قوم ګڼلی چي بغاوت ئې کړی او د شرک او نفاق لار ئې غوره کړې، له دې نه خو په څرګنده توګه معلومېږي چي د فضيلت لاملونه نسبي نه بلکي فکري او اعتقادي دي، يوازي په نېک عمل سره يو کس يا قوم پر بل فضيلت تر لاسه کولی شي.

- که داسي وی نو پيغمبر عليه السلام به څنګه فرمايل چي که سعد بن معاذ (د انصارو درووند مشر) ژوندی وی نو هغه به مي د مسلمانانو د خليفه په توګه ټاکلی وو. څوک چي سعد رضی الله عنه پېژني او له هغو بې نظيره خدمتونو خبر وي چي ده او د ده ترمشرۍ لاندي د اوس قبيلې د اسلام او مسلمانانو لپاره کړي، پيغمبر عليه السلام او مهاجرينو ته ئې پناه ورکړه، دی او قوم ئې د الله تعالی په لار کي قربانۍ ته چمتو شول، نو يقيناً چي تر سعد بن معاذ نه به هيڅوک د خلافت لپاره زيات مستحق ونه ګڼي او که هغه ژوندی وی نو له شکه پرته به ټولو مسلمانانو د ابوبکر او عمر رضی الله عنهما په شمول هغه ته د بيعت لاس اوږدولو، خزرجيانو به هم د پيغمبر عليه السلام له پرېکړي سره توافق کاوو. د نړۍ ټول مؤمنان تر قيامته پوري د سعد رضی الله عنه او د ده د توريالي او مؤمن قوم د ستر احسان، همت، مېړاني او قربانيو پوروړي دي.

د سعد رضی الله عنه عظمت او مقام له لاندي رواياتو درک کولی شو:

(c) ketabton.com: The Digital Library

عن جابر بن عبدالله قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اهتز عرش الرحمن لموت سعد بن معاذ

له جابر بن عبدالله نه روایت دئ چي رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل: د رحمن خدای عرش د سعد بن معاذ په مړیني ولړزېدو.

کله چي هغه ټپي شو نو پیغمبر علیه السلام په جومات کي د هغه لپاره ځای جوړ کړ چي ورته نږدې وي او په خپله ئې پالنه او عیادت وکړي.

عن عائشة قالت لما أصيب سعد بن معاذ يوم الخندق رماه رجل في الأكحل (عرق وسط الذراع) فضرب عليه رسول الله صلى الله عليه وسلم خيمة في المسجد ليعوده من قريب .

عن البراء بن عازب قال: أهدي لرسول الله صلى الله عليه وسلم سرقة من حرير فجعل القوم يتداولونها بينهم . فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم (أتعجبون من هذا ؟) فقالوا نعم . يا رسول الله، فقال (والذي نفسي بيده لمناديل سعد بن معاذ في الجنة خير من هذا) رواه البخارى

له براء بن عازب نه روایت دئ چي رسول الله صلی الله علیه وسلم ته له وریښمو اوبدلې یوه ټوټه هدیه ورکړی شوه، خلکو په خپل منځ کي لاس په لاس کوله، رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل: آیا دې ته حیران یئ؟ وئې ویل: هو! یا رسول الله! نو هغه وفرمایل: په هغه ذات چي زما سا ئې په واک کي ده په جنت کي د سعد بن معاذ د لاس پاکولو تولیاوي تر دې ډېري غوره دي.

دا همغه سعد دئ چي ابوجهل ته ئې په مکه کي داسي غاښ ماتوونکی ځواب ورکړی وو چي چا ئې تصور هم نشو کولی، مکې ته د عمرې لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تللی وو، د أميه بن خلف په کور کي ئې واړول، هغه ورته وويل: صبر وکړه، کله چي غرمه شي او خلک غافل شي ولاړ به شې او طواف به وکړې، کله چي سعد طواف کولو ناڅاپه ابوجهل راڅرګند شو او وئې ويل: دا څوک دئ چي د کعبې طواف کوي؟ سعد وويل: زه سعد يم، نو ابوجهل ورته وويل: داسي په ډاډ او امان سره د کعبې طواف کوې په داسي حال کي چي محمد او د ده ملګرو ته مو پناه ورکړې؟! خبره ئې سره کښته پورته کړه، اميه سعد ته وويل: غږ دي تر ابوالحکم مه لوړه وه، هغه د دې وادي مشر دئ، بيا سعد وويل: په الله قسم چي که مي د کعبې له طوافه منعه کړې د شام د تجارت لار به دي قطعه کړم.

انطلق سعد بن معاذ معتمرا قال فنزل على أمية بن خلف أبي صفوان وكان أمية إذا انطلق إلى الشأم فمر بالمدينة نزل على سعد فقال أمية لسعد انتظر حتى إذا انتصف النهار وغفل الناس انطلقت فطفت فبينا سعد يطوف إذا أبو جهل فقال من هذا الذي يطوف بالكعبة ؟ فقال سعد أنا سعد فقال أبو جهل تطوف بالكعبة آمنا وقد آويتم محمد وأصحابه ؟ فقال نعم فتلاحيا بينهما فقال أمية لسعد لا ترفع صوتک على أبي الحكم فإنه سيد أهل الوادي ثم قال سعد والله لئن منعني أن أطوف بالبيت لأقطعن متجرک بالشام .

دا همغه سعد دئ چي له بني قريظه سره معامله د ده پرېکړي ته پرېښودی شوه، کله چي هغه پر خپلي سپرلۍ راورسېد پيغمبر عليه السلام صحابه وو ته مخ کړ او وئې فرمايل: د خپل سالار په وړاندي ودرېږئ، هغه ته ئې وفرمايل: دې خلکو تا ته د پرېکړي واک درکړی، هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وويل: جنگيالي دې ووژل شي او ماشومان دې د مسلمانانو تر منځ ووېشل شي. پيغمبر عليه السلام وفرمايل: د الله تعالی د حکم مطابق پرېکړه دې وکړه.

أن أناسا نزلوا على حكم سعد بن معاذ فأرسل إليه فجاء على حمار فلما بلغ قريبا من المسجد قال النبي صلى الله عليه وسلم (قوموا إلى خيركم أو سيدكم) . فقال (يا سعد إن هؤلاء نزلوا على حكمک) . قال فإني أحكم فيهم أن تقاتل مقاتلتهم وتسبى ذراريهم قال (حكمت بحكم الله أو بحكم الملک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلامي شورى

ليکوال تر دې عنوان لاندي ليکي چي: "په رينښتيا هم په اسلامي نظام کي د دولت د تقنيني چارو د تنظيم او ښه سمون لپاره اړتيا ده چي اسلامي شورى د يوې ځانګړې قوې په توګه شتون ولري، له دې پرته هيڅ نظام او قانون مشروعيت نشي درلودلاى... " بيا ئې د اسلامي امارت د دستور دا مادې رانقل کړې دي:

"۴۶ماده:- اسلامي شورى هغه مقننه قوه ده چي غړي ئې حد اکثر د لومړۍ درجې ولا يتونو څخه درې، د دوه يمې درجې ولا يتونو څخه دوه، او د دريمې درجې ولا يتونو څخه يو تن تشکيلوي، چي د امير المؤمنين له خوا انتصابيږي.

۴۷ماده:- د اسلامي شورى غړي به د اهل الحل و العقد صفتونه لري.

که چيري اميرالمؤمنين د استعفاء اراده وکړي، د خپلي استعفاء په باب به د قاضي القضات، د وزيرانو د شورى د رئيس، او د اسلامي شورى د رئيس په ګډون مجلس ته خبر ورکوي، وروسته به له څنډه پرته د قاضي القضات، وزيرانو د شورى رئيس او اسلامي شورى د رئيس په ګډون

(c) ketabton.com: The Digital Library

غونډه کوي او تصميم نيسي (۸-۹ مخ)"

د دې په ځواب کې بايد ووايو: اعتراض دا نه دئ چې د امارت په اساسي قانون کې د شورى يادونه شوې که نه، اعتراض دا دئ چې د شورى غړي د چا له لوري غوره کېږي؟ د ولس استازي دي که د اميرالمؤمنين د خوښې استازي؟ د نړۍ تر بدو نه په بد استبدادي نظامونو کې هم شورى شته، خو د مطلق العنانو واکمنانو د خوښې داسې انتصابي شورى ګانې چې د واکمنانو په خدمت کې وي او د هغوى اوامرو ته قانوني بڼه ورکوي، نه داسې شورى چې د ولس له باصلاحيته استازو څخه جوړه شوې وي.

اعتراض دا دئ چې نه پيغمبر عليه السلام د خپلې خوښې انتصابي شورى درلوده او نه راشدينو خلفاوو، د انتصابي شورى ګانو لړۍ هغه مهال پيل شوې چې خلافت په سلطنت بدل شو، پرېکړې له جوماتونه قصر ته انتقال شوې او د شورى غړي د سلاطينو له خوا انتصاب شوي.

د پيغمبر عليه السلام او د راشدينو خلفاوو د شورى ځاى خو مسجد وو، کله چې د مسلمانانو شمېر زيات شو؛ نو پيغمبر عليه السلام له دوى نه د عرفاء او نقباء په نامه د دوى داسې استازي وغوښتل چې د خپل خپل قوم له لوري به معرفي کېدل، ټول هغه کسان د شورى غړي وو چې د بدر په جګړې کې ئې برخه اخيستې وه، څوک چې له دې حقيقت سره توافق نه لري نو مهرباني دي وکړئ او موږ ته دي د دې دور يوه داسې انتصابي شورى راوښيئ چې غړي ئې د پيغمبر عليه السلام او يا راشدينو خلفاوو په خپله خوښه ټاکل شوي وي! دا د اسلام په اړه ډېر کرکجن تور دئ چې وايي: اسلام يوه شخص ته دا حق ورکوي چې د مطلق العنان واکمن په

(c) ketabton.com: The Digital Library

توګه د خپلي خوښي داسي انتصابي شورى جوړه کړي چي پرېکړو ته به ئې هم التزام نه لري او يوازي هغه پرېکړي به ئې مني چي د ده خوښي وي!! اسلام خو دا د مسلمانانو يو اجتماعي صفت ګڼي چي کارونه ئې په مشوره ترسره کېږي: (و امرهم شورى بينهم)، کوم عاقل يا کم عقله انسان به په دې نه پوهېږي چي هغه شورى هيڅ ارزښت نه لري چي غړي ئې د ولس معتمد استازي نه وي، ولس پرې اعتماد ونه لري او ولس د هغوى پرېکړي معتبره ونه ګڼي، فقط د يوه شخص له لوري غوره شوي وي؟!

که څوک په قرآن ايمان لري نو د شورى په اړه دغه يو آيت هم ورته کفايت کوي، دا آيت شورى او مشوره د ټولو مؤمنانو او د دوى د ټولني يوه ځانګړتيا ګڼي، د دې آيت له مخي هيڅوک دا حق نه لري چي کوم مسلمان په داسي چارو کي له مشورې محروم کړي چي په ټولو مسلمانانو پوري مربوط وي، يا به په خپله مخامخ پوښتل کېږي او يا د خپل معتمد استازي له لاري، پيغمبر عليه السلام د بدر د جګړي پرېکړه هغه مهال وکړه چي ټولو بلااستثناء پرې توافق وکړ، د احد په جګړي کي له خپلي رأيي تېر شو او د هغو ځوانانو رأيه ئې قبوله کړه چي غوښتل ئې له دښمن سره له مدينې نه بهر مخامخ شي، که څوک د پيغمبر عليه السلام امتي وي او د هغه مبارک په سنت عمل کول غواړي نو بايد مشورې ته همدومره اهميت ورکړي، که هغه پيغمبر عليه السلام چي الله تعالى د ټولو انسانانو د معلم او لارښود په توګه غوره کړى او په هر ګام کي ئې ورته وحي کوله شورى ته دومره اهميت ورکوي چي له خپلي رأيي د ځو ځوانانو د غوښتني په وړاندي تېرېږي نو د بل چا به څه حيثيت وي چي هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان عقل کل وګڼي او د شورى پرېکړو ته تابع نه وي؟!! په دې کې هيڅ شک نشته چې يوه کس ته مطلق العنان واک سپارل په اسلامي شريعت کې هيڅ مجال نلري، دا د سرکاري او درباري مفتيانو فتوى کېدی شي نه له قرآن او سنت نه راولاړه شوې فتوى. دې ته مو بايد پام وي چې کله د مسلمانانو شمېر زيات شو نو پيغمبر عليه السلام لدوی نه وغوښتل چې خپل استازي ورمعرفي کړي، دا استازي د نقباء په نامه يادېدل او دا پيغمبر عليه السلام په خپله نه غوره کول؛ بلکې ولس ته ئې ويل چې تاسو ئې رامعرفي کړئ، دا په حقيقت کې د ولس منتخب استازي ول.

بخاري ليکي: (النقباء) جمع نقيب وهو عريف القوم وناظرهم والمراد الذين اختارهم الأوس والخزرج نقباء عليهم بطلب من النبي صلى الله عليه وسلم

نقباء د نقيب جمع دئ چې د قوم پېژندوی او ناظر ته وايي او دلته مراد ترې هغه خلک دي چې د اوس او خزرج له لوري د رسول الله صلى الله عليه وسلم په غوښتنه غوره شول.

آيا امير يا خليفه د شورى د پرېکړو په مراعات مکلف دئ؟

دا د همدرد صاحب د رسالې بل عنوان دئ چې موږ کټ مټ رانقل کړی.

تر دې عنوان لاندې هغه ادعاء کوي چې "جمهور متقدمين علماء وايي: ځان ته د شورى د غړو د رأيو په معلومولو وروسته به امير پر هغه څه باندې عمل کوي کومې ته چې د هغه پوهه او بصيرت رسي، اګر که

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د شورى د غړو د رايي سره توپير او اختلاف ولري د هغوى په اند : د مشاورت كولو معنى دا نده چي امير دي د شورى د غړو تابع وي!! هغوى د الله جل شأنه په دې قول استناد كوي (و شاورهم فى الامر فاذا عزمت فتوكل على الله) هغوى وايي: دا آيت په دې دلالت كوي چي له مشاورت وروسته د عزم څخه مراد د امير عزم دئ او كه په امام باندي د شورى د غړو اتباع كول واجب واى، نو بيا به د (عزمت) په ځاى عزمتم ويل پكار و، نو هر كله چي د عزم اختيار امام ته وركړل شو، جوته شوه چي د مشاورت كولو څخه وروسته د روستۍ پرېكړي حق هم يوازي امام لري.

كه څه هم ليكوال د هغو كسانو رأيه هم رانقل كړې چي پر امام باندي د شورى د پرېكړو اتباع واجبه ګڼي او له علي رضى الله عنه نه روايت شوي هغه حديث باندي استناد كوي چي فرمايي:

له پيغمبر عليه السلام نه د دغه آيت د (عزمت) د لفظ په اړه پوښتنه وشوه چي د عزم معنى څه ده؟ او هغه وفرمايل: د رأى له خاوندانو سره مشوره او بيا د دوى د رأيي متابعت، يعني له مشورې نه چي كومه پرېكړه راوځي هغه منل او په هغې پسي تلل.

د حديث الفاظ دا دي:

روى ابن مردويه عن علي بن أبي طالب قال : [سئل رسول الله صلى الله عليه وسلم عن العزم ؟ فقال مشاورة أهل الرأي ثم اتباعهم]

د ليكوال په ځواب كي څو خبري ضروري ګڼو:

- عجيبه ده چي څوک د پيغمبر عليه السلام حديث نه مني او هغه چا ته د عالم او علامه لقب وركوي او رأيه ئې مني او عمل پرې كوي چي رأيه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئې هم سل په سلو کې د حدیث **خلاف** ده او هم د قرآن **خلاف**!!! که ته په دې حدیث باور لرې نو بیا خو بله هره رأیه باید لري وغورځوې او مدعي ته ئې نه د عالم په سترګه وګورې او نه د علامه لقب ورکړې!!

- ډېر خلک داسي دي چي د دلیل په ځای د اکثریت په زور خپله خبره په نورو منل یا تپل غواړي، کله چي د کومي رأيي په اړه نه دلیل ولري او نه د کوم منلي شخصیت نوم واخیستلی شي نو وايي: دا د جمهور علماوو رأیه ده!! خو که ترې پوښتنه وشي چي له دغو علماوو نه د څو کسانو نومونه واخله نو د ګوتو په شمېر نومونه هم نشي اخیستلی. د یوې رأيي د سموالي لپاره خو دلیل دا نه دئ چي څومره کسان ئې مني، د مسلمان لپاره خو دلیل دا دئ چي له قرآن او سنت سره مطابقت ولري، که احیاناً د نړۍ ټول خلک پر یوې غلطي خبري ټینګار وکړي او هغه سمه وګڼي دا د هغې د سموالي دلیل نه شي کېدی.

راشئ وګورو چي د دغه آیت په اړه دا تعبیر څومره وزن لري چي لیکوال جمهور متقدمینو ته منسوب کړئ. د آیت الفاظ دا دي:

[illegible]

[illegible]

[illegible] آل عمران: ۱۵۹

نو د خپل رب د رحمت په وجه ورته نرم شوې او که ته بدخولی او سخت زړی وی، نو ستا له شا و خوا به خواره شوي وو، نو دوی ته عفو

(c) ketabton.com: The Digital Library
وکړه، بخښنه ورته وغواړه او په کارونو کي مشوره ورسره کوه، نو چي عزم دې وکړ بیا خو په الله توکل وکړه، یقیناً چي الله توکل کوونکي خوښوي.

د دې مبارک آیت لارښووني دا دي:

د قائد لپاره په خپلو ملګرو نرمي کول د الله تعالی یوه پېرزوینه ده، ته د دغې الهي پېرزوینې په سبب په خپل امت زړه سوانده او مهربان یې، د بدخولو او سخت زړو مشرانو په څېر نه یې، د داسي مشرانو په څنګ کي یوازي ذلیل انسانان راغونډېږي، که په تا کي دا نیمګړتیاوي وی نو دا ستا په شا او خوا کي راغونډ شوي مسلمانان به ټول درنه خواره شوي وو، د دوی اشتباهات نباید د دې باعث شي چي د نرمي په ځای سختي وکړې، د خوږو خبرو په ځای ئې په ترخو او توندو خبرو استقبال کړې او د لطف او مهربانۍ په ځای ئې په خپلو غلطیو سخت ونیسې، د دوی پر غلطیو سترګي پټي کړه، له الله نه ورته مغفرت وغواړه. داسي نه چي د دوی اشتباهاتو ته په پام سره دا فیصله وکړې چي له دې نه وروسته به له دوی سره مشوره نه کوم، نه؛ په کارونو کي مشوره ستا واجب او د دوی حق دئ، ته مکلف یې چي له دوی سره به مشوره کوې، حتی له هغو سره هم چي مشورې ئې کمزوري دي او د مخکنیو کمزورو مشورو په سبب ئې څه ستونزي هم راولاړي کړې دي. د مشورې په نتیجه کي چي کومه پرېکړه په لاس درغله، د پلي کولو لپاره ئې ملا وتړه او پر الله توکل وکړه، داسي متوکلین د الله خوښ وي.

که په دې آیت کي لږ غور وکړئ نو د اسلام له نظره به د شورى په

(c) ketabton.com: The Digital Library

څرنګوالي او اهمیت ښه پوه شئ، په دې مبارک آیت کې څو اساسي ټکي زمونږ مخې ته راځي:

پیغمبر علیه السلام ته امر شوی چې مشوره به کوې، که الله تعالی خپل پیغمبر په مشوره مکلف کوي او دا د ده واجب ګڼي، نو د عادي مشر په اړه به د دې حکم تقاضاء څه وي، هغه چا ته چې الله ورته وحي کوي او د ټولې نړۍ لپاره ئې لارښود لېږلی، امت وربانديې ایمان لري او د ده په اطاعت مکلف شوی، که ده ته د مشورې کولو امر کوي؛ نو بل څوک به څه حیثیت لري چې له مشورې ځان مستثنی کړي.

دا د مشورې حکم د هغو کسانو په اړه راغلی چې ځیني اشتباهات ترې شوي، د دوی له اشتباهاتو سره سره الله تعالی پیغمبر ته امر کوي چې له همدغو سره به هم مشوره کوې.

پیغمبر علیه السلام ته ویل شوي چې تصمیم به له مشورې وروسته نیسې، داسې نه چې مخکې له مشورې کومه فیصله له ځان سره وکړې او بیا نور هسې د خوشحالولو لپاره راوغواړې او د خپلې رأیې په ګټه تأیید ترې ترلاسه کړې.

له مشورې نه چې کومه فیصله راوځي، که څه هم ستا د رأیې خلاف وي او ته په هغې کې مصلحت نه ګورې، له څه تزلزل او وېرې پرته ئې د عملي کولو لپاره ملا وتړه او پرالله توکل وکړه.

د الله محبوب متوکل هغه دئ چې مشوره کوي، له مشورې نه د راوتلې فیصلې د عملي کولو لپاره ملا تړي او پر خپل رب توکل کوي.

متأسفانه ځینې کسان د مشورې داسې تفسیر او تعبیر وړاندې کوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي د دیکتاتورانو او مستبدو واکمنانو ډېر خوښېږي، هغوی وايي چي د عزم په صیغه کي خطاب مفرد ته متوجه دئ او له دې نه معلومېږي چي د پرېکړي واک زعیم ته ورکړی شوی!! حال دا چي دا ډېر غلط او کمزوری تعبیر دی، په څو دلایلو:

دې ته ئې پام نه دئ کړی چي (عزم) له (شوری) نه وروسته ذکر شوی او د دې خبري معنی دا ده چي عزم او پرېکړه به د مشورې نتیجه وي، شوری به د فیصلو مرجع وي او د مشر تصمیم به هم د شوری له منځ نه راوتلی وي.

دا ډېر ډېر کمزوری او بې بنسټه دلیل دئ چي وايي دلته د (عزمت) صیغه د مفرد صیغه ده، نه د جمعي صیغه نو ځکه تصمیم د مشر کار دئ نه د شوری د ټولو غړو!! دا جنابان متوجه نه دي چي د مفرد صیغه د دې لپاره راغلې چي د آیت په لومړي سر کي خطاب یوازي پیغمبر علیه السلام ته متوجه دئ، په دې خطاب کي ټولي صیغې مفردي دي: لکه: (لنت)، (کنت)، (حولک)، (فاعف)، (استغفر)، (شاورهم)، طبیعي ده چي وروستۍ صیغه به هم (عزمت) راتله نه عزمتم.

دې ته ئې پام نه دئ کړی چي (فإذا عزمت) ویل شوي، په عربي پوه انسان پوهېږي چي د (فا) توری ښيي چي (عزم) به د (مشاورې) نتیجه وي، یعني د مشورې په نتیجه کي چي کوم تصمیم نیسې نو پر الله توکل وکړه.

د (توکل) یادونه هم تلویحاً دا مطلب په ګوته کوي چي که احیاناً پرېکړه ستا د رأيي خلاف راووته، پر الله توکل وکړه او له تشویش او تزلزل نه پرته د پرېکړي عملي کولو ته ملا وتړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې ته ئې هم پام نه دئ کړی چې په دې آیت کې د مشورې امر په حقیقت کې د هغو خلکو په اړه شوی چې د احد په جګړې کې څه اشتباهات ترې شوي، د دې احتمال وو چې پیغمبر علیه السلام د دغو اشتباهاتو په سبب له هغوی سره تند چلند وکړي او له دې وروسته له هغوی سره له مشورې ډډه وکړي، الله تعالی ورته لارښوونه وکړه چې نرمي ورسره کوه، عفوه ورته وکړه، بخښنه ورته وغواړه او په کارونو کې مشوره ورسره کوه.

څوک چې ادعاء کوي چې په دې آیت سره د پرېکړې اختیار پیغمبر علیه السلام ته ورکړی شوی؛ هغه دي د پیغمبر علیه السلام له قول او عمل نه داسي کوم دلیل راوړاندي کړي چې وښیي پیغمبر علیه السلام له دې آیت نه همدا مطلب اخیستی، مشوره ئې کړې خو پرېکړه ئې د خپلي خوښي کړې!! د پیغمبر علیه السلام په ټول مبارک ژوند کي هیڅوک داسي مورد نشي په ګوته کولی، داسي حدیث نشي موندلی چې دا رأیه تأیید کړي، متأسفانه نه د آیت الفاظو او صراحتونو ته توجه کوي، نه له دې آیت نه د پیغمبر علیه السلام تعبیر ته، له پیغمبر علیه السلام نه د دغه آیت د (عزمت) د لفظ په اړه پوښتنه وشوه چې د عزم معنی څه ده؟ او هغه وفرمایل: د رأی له خاوندانو سره مشوره او بیا د دوی د رأیي متابعت، یعني له مشورې نه چې کومه پرېکړه راوځي هغه منل او په هغې پسي تلل.

آیا د دغه صریح حدیث په شته والي کې د بل چا داسي قول ته اعتناء کول چې هم د صریح آیت له الفاظو سره ټکر کوي او هم له څرګند او واضح حدیث سره، لویه بې باکي او بې ځایه جسارت نه دئ؟!

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې آيت شرحه او تفصيل بايد لومړی په خپله په قرآن کي ولټوو او وګورو چي آيا د شورى تر څنګ دا هم ويل شوي چي پرېکړه به يو کس کوي او که په مشورې کي د شاملو خواوو په رضايت او توافق سره؟ که مو په قرآن کي په دې اړه واضح لارښوونه وموندله نو پر قرآن د ايمان تقاضاء دا ده چي بله هره رأيه به لري غورځوو، که څه هم چا جمهور علماوو ته منسوب کړې وي. قرآن په ډېر صراحت سره فرمايي چي پرېکړه به په مشورې کي د شاملو خواوو په رضايت کېږي، د البقري د سورې په ۲۳۳ آيت کي داسي راغلي:

$Jĩõã y$Yã_ Ẍù 9ã$±?r $Kĝ¨B ‹Ú #•? `ã w$Áï #Š#‘& bîù

او که دواړو (په خپله خوښه او رضايت) او په خپلو کي په (مشوره) له تي نه بېلول وغوښتل نو څه ګناه پرې نشته...

دا مبارک آيت له تي نه د ماشوم د بېلولو په اړه ښځې او مېړه ته وايي: په خپلو کي د (مشورې او رضايت) په نتيجه کي چي د خپل ماشوم د بېلولو په اړه کومه فيصله وکړئ نو څه الزام درباندي نشته او له مشورې پرته يا د يوه طرف د عدم رضايت په صورت کي هره پرېکړه د ګناه پرېکړه ده . يعني که مور پلار وغواړي چي د کوم ضرورت يا مصلحت له مخي ماشوم ته د تي ورکولو موده رالنډه کړي نو په دوه شرطه دا کار کولی شي: دواړه به په دې کار راضي وي او په خپلو کي به ئې مشوره کړې وي. (مشوره) او د (دواړو رضايت) او موافقه ئې شرط کړي. له دې آيت نه د اسلام له نظره د مشورې حقيقت څرګندېږي، له مشورې نه به هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېکړه راوځي چي په مشورې کي برخه وال پرې راضي او متفق وي، په کومي مشورې کي چي د طرفينو رضايت شرط نه وي، يو طرف يوازي خپله رأيه څرګندوي او د وروستي تصميم په نيولو کي څه حق نه لري او بل طرف يوازي د بل رأيه اوري او فيصله په خپل سر کوي، د مشاور له رضايت نه پرته، دا د استبدادي نظامونو شورى ده نه اسلامي شورى، مشوره دا نه ده چي يو طرف به له بل نه فقط نظر او رأيه غواړي او ورستۍ پرېکړه به دى په خپله کوي، مشوره د بل د رأيي معلومولو لپاره نه وي، داسي مشوره هيڅ ارزښت نه لري چي يو کس دي د نورو رأيه واوري خو پرېکړه دي په خپله او د نورو د موافقې او رضايت نه پرته وکړي، مشوره دې ته ويل کېږي چي د تفاهم او بحث په نتيجه کي د طرفينو د خوښي هغه پرېکړه ترې راووځي چي دواړه ورباندي راضي او متفق وي. چي پلار خپل اولاد ته د تي ورکولو په اړه په دې مکلف وي چي له خپلي مېرمني سره به مشوره کوي، په خپل سر به فيصله نه کوي، هره پرېکړه به د دواړو په مشوره او رضايت وي، نو امير څنګه دا حق لري چي د عام ولس د شتمنيو او په دوى پورې اړوند قضاياوو کي په خپل سر او د نورو له مشورې او رضايت نه پرته فيصله وکړي، په ټولنې کي د ده حيثيت او مقام په هيڅ صورت کي هومره نه دى لکه د پلار او مېرمه حيثيت او مقام په خپلې کورنۍ کې، اسلام خو پلار ته په کورنۍ کي د (قوام يا قيم) نوم ورکړى، خو د ټولني مشر يا امير ته ئې د (قيم) په ځاى د (خليفه او امين) نوم ورکړى، دى خو د عام ولس د امانتونو امين دى، په هيڅ امانت کي په خپله خوښه د تصرف کولو حق نه دى ورکړى شوى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوک چي وايي امير يوازي په مشورې مکلف دئ، پرېکړه به دی په خپله خوښه کوي!! دا جنابان دي له قرآن او سنت نه کوم دليل وړاندي کړي، قرآن خو وايي چي د شورى پرېکړه بايد داسي وي چي په شورى کي د برخه والو رضايت تأمين شي؛ ستا نظر خو د قرآن د دې حکم خلاف دئ!! د پيغمبرعليه السلام له فعل او قول نه کومه بېلګه وړاندي کړه چي ستا دا نظر تأييد کړي، پيغمبرعليه السلام خو هيڅکله د مشوره کوونکو د اکثريت له رأيي سره مخالفت نه دئ کړی او د خپلي خوښي فيصله ئې نه ده کړې. ابوبکر او عمر رضى الله عنهما ته وايي: تاسو دواړه چي په هرڅه توافق وکړئ زه ورسره مخالفت نه کوم:

عن عبد الرحمن بن غنم [أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال لأبي بكر وعمر لو اجتمعتما في مشورة ما خالفتكما]

د خندق په جنګ کي ئې غوښتل د مدينې يهودان په دې قانع کړي چي د قريشو له ملګرتيا لاس واخلي چي په بدل کي به ئې د مديني د کجورو د يوه کال حاصل دوی ته ورکړي، په ځينو رواياتو کي راځي چي په دې اړه ئې څه ليکلي هم وو، خو د اوس او خزرج له دوو مشرانو سره ئې پرې مشوره وکړه، هغوی ورته وويل: يا رسول الله! که دا پرېکړه د وحي له مخي کوې نو موږ پرې اعتراض نه لرو، خو که ستا خپله رأيه وي نو په خدای قسم چي موږ د شرک په زمانه کي دوی ته باج نه دئ ورکړی اوس چي په ايمان سره الله تعالى موږ ته عزت راکړ څنګه به دوی ته جزيه ورکوو، پيغمبر عليه السلام له خپلي رأيي تېر شو او هغه پاڼه ئې وشکوله.

هيڅوک داسي مثال نشي وړاندي کولی چي پيغمبر عليه السلام دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

له چا سره مشوره کړې وي خو پرېکړه دې د نورو له موافقې پرته په خپله خوښه کړې وي.

ځيني خلک د حديبيې په صلحې په غلطه توګه استناد کوي او وايي: پيغمبر عليه السلام دلته له مشورې پرته هغه معاهده امضاء کړه، نو دا ښيي چې امير په شورى او د شورى د پرېکړو په متابعت مکلف نه دئ!!

دې جنابانو ته وايو:

- آيا دې ته متوجه يئ که نه چې دا معاهده چېرې او په کومو شرايطو کې امضاء شوې؟ آيا پوهېږئ چې حديبيه د مکې جزء ده او قريشو پرې حکومت کولو؟ مسلمانان هلته د جګړې لپاره نه بلکې د عمرې لپاره تللي وو، د جګړې لپاره ئې تيارى نه درلود، دښمن هڅه کوله چې نښته رامنځته شي، ډېر شرارتونه ئې وکړل خو د پيغمبر عليه السلام د حکيمانه قيادت په وجه د دوى شرارتونه شنډ شول او د نښتې مخنيوى وشو.
- د جنګ په ميدان او حالت کې مشر ته فوق العاده صلاحيت ورکول دا طبيعي او ټولو خلکو ته د منلو وړ کار دئ، په ټولو هېوادو کې ګورئ چې د جنګ په حالت کې حتى منتخب پارلمانونه منحل شي او زعيم ته د قانون له مخې فوق العاده صلاحيتونه ورکړى شي، د استثنائي حالت په مقرراتو د عام او عادي حالت قوانين قياسول اشتباه ده.
- دا هم په پام کې ولرئ چې دا يوازنى مورد دئ، په دې کې هم ډېرى صحابه، حتى چې د عمر رضى الله عنه په څېر شخصيتونه هم له هغې معاهدې سره موافق نه ول، خو نه چا اعتراض کړى او نه مخالفت، که پيغمبر عليه السلام مشوره کړې وي او بيا ئې د اکثريت له رأيي سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخالفت کړی وی؛ یا صحابه وو خپل مخالفت څرگند کړی او پیغمبر علیه السلام د هغوی څرگند مخالفت ته هیڅ اعتناء نه وی کړې، نو ستاسو وینا او استدلال په ځای او وارد وو، خو داسي نه دي شوي او په دې پېښي باندي استناد سره هیڅوک د دې ادعاء حق نه لري چي امیر د شوری د غړو رأيي په متابعت مکلف نه دئ، دا ناسم تعبیر او غلط قیاس دئ.

- راتلونکو پېښو وښوده چي د پیغمبر علیه السلام پرېکړه ډېره حکیمانه او پر ځای وه، الله تعالی د همدې پرېکړي په تأیید کي د الفتح مکمله او جامع سوره نازله کړه او د غي معاهدې ته ئې د فتحي او بریا نوم ورکړ.

قرآن د غیر اسلامي نظامونو د معرفي په لړ کي د هغوی یوه ځانگړتیا همدا ښیي چي د پرېکړي وروستۍ مرجع واکمن وي، درباریان د مشورو په دوران کي هغوی ته همدا وایي چي موږ خپله عاجزانه رأيه ستا حضور کي وړاندي کوو خو پرېکړه ستا کار دئ، واکمن هم ځان ټولواک گڼي او خپلو مشاورینو ته وایي: سمه خبره همغه ده چي زه ئې درته وایم! قرآن دا دواړه خبري د فرعون او د سبا د ملکې په اړه راوړې دي، د سبا د ملکې درباري مشاورینو او سرکاري مفتیانو ورته وویل: موږ جگړي ته چمتو یو خو پرېکړه ستا کار دئ، وگوره چي خوښه دي څه ده او څه مناسب گڼې، د قرآن الفاظ دا دي:

Ó®m #¶ß& ßèÜÛ$% ãMZà2 $B “ÏB& pÏ ’Îqçöx (à=J$$ $k%š»/ ÓM9$%

Å ø¤Ï ãBR{$ % ‰/Ï‰© <¨ Ù/ (qä9$s% ,ßg¨è(qä9$ré‚ßt (qä9$% ÇÌÈ ãr%hô@

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملکې) وویل: اې درباریانو! په دې کار کې مې مشوره راکړئ، زه خو تر هغه د کوم کار پرېکړه نه کوم چې تاسو حاضر وي!

هغوی وویل: موږ ځواکمن یو او کلک جنګیالي، او کار تا ته محول دئ، نو وګوره چې څه امر کوې!!

په دې مبارکو آیتونو کې په یوه غیر اسلامي نظام کې د شورى څرنګوالی په ډېره دقیقه توګه ښودل شوی، چې څو خبرې ئې ډېرې جالبې دي:

- ملکه وایي: زما د دې کار په اړه څه مشوره راکوئ؟ داسې نه وایي چې د دغه کار چې په ټول ولس او هېواد پورې تړلی دئ؛ څه رأیه لرئ؟ له دې الفاظو معلومېږي چې ملکې په ضمني توګه خپله پرېکړه دوی ته اعلان کړې.
- ورته وایي چې زه خو ستاسو په غیاب کې پرېکړه نه کوم، تل تاسو راغواړم او ستاسو په وړاندې فیصله کوم!!
- درباریان ورته وایي: موږ ځواکمن یو، توریالي یو او جګړې ته چمتو، خو پرېکړه ستا کار دئ، څه چې ستا خوښه وي هغه به کوو!!

دا قصه د دې لپاره راغلې چې مسلمانان د دغو غوړه مالو او ذلیلو درباریانو په څېر نشي او شورى ئې د پاچایانو شورى ته ورته نه وي.

فرعون ته هم یوه داسې درباري چې په پټه ئې ایمان راوړی وو، غوښتل ئې له موسى علیه السلام نه دفاع وکړي او فرعون د هغه له وژلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

منعه کړي، څو نېکي مشورې ورکړې، خو فرعون په ځواب کي ورته وويل: زه همغه څه تاسو ته وایم چي ښه پرې پوه شوی يم او زه چي تاسو ته کومه لارښوونه کوم هغه د ترقي او کمال په لوري لارښوونه ده!! د قرآن الفاظ دا دي:

Ä Ù . `Ë $RŽçÇ Zƒ `Jù Çj öR$'Î `ƒ›ÿ»ß Pö%$ã 7 üB8$Na9 Éo)»ƒ

žwÎ ö/ä3ƒÌ'é& $Br 3' '& $B žwÎ Nä3ƒÏ'é$B äöqãä A$% $Rä! ` bÎ «! $

ÇÈ Š$©S9$Ÿ‹Î™

(هغه (مؤمن درباري) وويل: نن خو پاچايي ستاسو ده؛ په داسي حال کي چي په دې سیمي برلاسي او غالب يئ، خو که د الله عذاب راشي څوک به مو مرسته وکړی شي؟ فرعون وويل: زه همغه څه تاسو ته وايم چي پرې پوه شوی يم او يوازي د رشد او هدايت لار درښیم!!

آيا دغه آيتونه کفايت نه کوي چي ووايو: غيرملزمه شوری د غيراسلامي نظامونو ځانګړتيا ده، فرعونان داسي شوراګاني خوښوي؟!!

قرآن د فرعون او د سبا د ملکې دا قصې د دې لپاره رااخيستي چي مونږ ته ووايي: په غيراسلامي نظامونو کي واکمن ټولواک وي، وروستۍ پرېکړه د ده له لوري کېږي، هغه ځان عقل کل ګڼي، خپله رأيه تر ټولو غوره او لوړه ګڼي، شوری ئې ملزمه نه وي، ټولواک د شوری پرېکړو ته په التزام مکلف نه وي. او د دې لپاره چي مونږ ته ووايي: په کوم نظام کي چي دا خصوصيات وي، هغه اسلامي نظام نه بلکي فرعوني نظام وي، خلافت نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلکي ملوکيت وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

آیا قرآن کافي او بشپړ نه دئ؟

د لیکوال د دې خبري په ځواب کي چي وايي: د قرآن الفاظ محدود دي او قضایا بې حده ډېر، نو ځکه مجبورېږو چي د نویو نویو قضایاوو په اړه نوې نوې پرېکړي وکړو!! څو وضاحتونه ضروري ګڼو:

- موږ له هغو خلکو سره قطعاً موافق نه یو چي د داسي الفاظو په کارولو سره غواړي وښيي د قرآن لارښووني د ژوند د ټولو قضایاوو په اړه کافي او بشپړي نه دي، یوازي مبادي او کلیات ئې ذکر کړي، تفصیلات او جزئیات ئې خلکو ته پرېښي!! په داسي حال کي چي الله تعالی قرآن داسي معرفي کوي چي د هر څه لپاره تفصیل دئ:

$Zï‰n b‰. $B É»6ø{$ ’ír[×ŏä bÎÅ Á‰ ’Î šc ‰. ®6)9

ãó« Èà2 Ÿ@‹Å ø?r Ïf‰ƒ û÷/ “Ï%©!$,ƒÏ‰ó Á? `Å6 »9r 2” Žlø%

ÇÊÊÈ bqãZÏB÷sãƒ 5Qöqs)Ïj9 ZpuHôqu‘r “Y‰èdr

یقیناً چي د دوی په قصو کي د عقل خاوندانو ته ځانګړی پند او عبرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

(پروت)دئ، دا هسي له ځانه جوړه شوې وينا نه ده، بلکي تر ځان د مخکنيو تصديق او تأييد دئ او د هر څه تفصيل او د ايمان راوړونکو لپاره لارښود او رحمت.

او قرآن د تورات په اړه فرمايي:

[illegible]

[illegible] الانعام: ۱۵۴

بيا مو موسى ته هغه کتاب ورکړ چي د غوره (ويناوو او احکامو) له پلوه بشپړ او د هر څه لپاره تفصيل وو، (د خلکو) لارښود او (د دوى لپاره د) رحمت (وسيله)، د دې لپاره چي له خپل رب سره په مخامخېدو ايمان راوړي.

او تاسو پوهېږئ چي قرآن پر تورات او انجيل او ټولو مخکنيو الهي کتابونه مهيمن دئ او د هغوى پر محتوياتو ئې احتواء کړې.

همداراز فرمايي:

[illegible]

[illegible] الانعام: ۳۸

او نه په زمکي کي داسي هيڅ خوځېدونکى شته او نه (په هوا کي) په دواړو وزرونو الوتونکى مرغه، چي ستاسو په څېر دي ټولى نه وي، په دې کتاب کي مو هيڅ څه نه دي پرېښي، بيا به د خپل رب لوري ته ورټول کړى شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د هغو خلکو په ځواب کي ویل شوي چي داسي معجزه غواړي چي انکار تري ممکن نه وي او هر لیدونکی ایمان راوړو ته اړ کړي، په ځواب کي ورته ویل شوي:

- الله تعالیٰ د داسي معجز ې په ښودلو هم قادر دئ ، خو دا کار د ده د سنت مطابق نه دئ.
- الله تعالی هر مخلوق له ځانګړو خصوصیاتو سره پیدا کړی، ژوي ئې د بېلو بېلو ځانګړتیاوو سره ټولي ټولي پیدا کړي، لکه دا چي ځیني حیوانات پر زمکه خو ځېږي او لکه مرغان چي پر ځپلو وزرونو الو ځي، انسان ئې هم له خاصو ځانګړتیاوو سره پیدا کړی، د ده ستره ځانګړتیا دا ده چي انتخاب کولی شي ، که دا د انتخاب ځانګړتیا تري واخیستل شي او د کومي خبري په منلو مجبور کړی شي، بیا خو د ده امتیاز له منځه ځي او د نورو مجبورو او بې اختیارو حیواناتو په څېر ګرځي، الله تعالی نه غواړي له انسان سره داسي معامله وکړي.
- په قرآن کي ټول هغه دلایل ویل شوي چي عقلمن او د هدایت په لټه کي انسان ته کفایت کوي.

د دغو دوستانو ادعاء د قرآن له دې صریح وینا سره ټکر کوي چي وایي: هر څه ئې په تفصیل سره بیان کړي، هیڅ څه ئې نه دي پرېښي.

دا صحیح ده چي د قرآن الفاظ محدود دي، خو دا د قرآن اعجاز دئ چي په محدودو الفاظو سره ئې هومره حقایق بیان کړي چي د انسان هري پوښتني ته ځواب وایي، د شرحي لپاره ئې ستر ستر کتابونه هم کفایت نه کوي، تر ننه په تېرو څوارلسو پېړیو کي په زرګونو تفسیرونه ولیکل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شول، هيڅ مفسر ونه ويل چي ما د قرآن ټول اسرار بيان کړی شول، دا دئ ګورئ چي د تفسيرونو لړی لاروانه ده، معلومه نه ده څومره نور تفسيرونه به وليکل شي او د قرآن څومره نور اسرار به څرګند شي، ښايي بې مناسبته به نه وي چي ووايو: په ټول قرآن کي د اودس په هکله يوازي يو آيت نازل شوی، خو که تاسو د فقه کتابونو ته رجوع وکړئ وبه ګورئ چي په دې موضوع هومره مشرح او مفصل بحث شوی چي د هر فقهي کتاب يوه لويه برخه جوړوي، دا به هم بې مناسبته نه وي که ووايو: که تاسو دا مفصل او مشرح فقهي بحث، د شوری، امارت، جهاد او هجرت په څير له بحثونو سره مقايسه کړئ نو وبه ګورئ چي مقايسه ئې نشي کېدی، دا پداسي حال کي چي د دغو قضاياوو په هکله د قرآن آيتونه ډېر زيات او د اودس په پرتله څو برابره دي، زموږ درنو فقهاوو ولي دا کار کړی، د دوی د وخت شرائط همداسي وو او د دې تقاضاء ئې کوله او که کوم بل مصلحت ئې په پام کي نيولی؟ په دې هکله څه ويل نه مفيد دي او نه ضروري، مهمه خبره دا ده چي اوس بايد دا تشه ډکه شي، د قضاياوو په هکله زموږ اهتمام او شرح او توضيح ئې بايد په همغه تناسب وي چي د الله په کتاب کي ورته اهتمام شوی، د شوری په هکله بحث بايد د اودس په نسبت لږ تر لږه درې برابره وي، دا ځکه چي د اودس په هکله يو آيت راغلی او د شوری په هکله درې آيتونه.

- ليکوال د خپلي خبري د تأييد لپاره يو ځل بيا د قرآن او حديث په ځای د يوه ليکوال په رأيي استناد کوي او ليکي: وتلی محقق عالم او ليکوال علامه مناظر احسن ګيلاني رحمه الله ليکي: د الهي وحي او د نبوت

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مبارکه ژبه تر امت رسېدلي معلومات په محدودو الفاظو او کلماتو کي ځای کړل شوي او بل لور ته د بشري ژوندون حال دا دئ چي د هري ورځي لمر له راختو سره سم د ځينو داسي نويو او پېچلو حالاتو سره يوځای څرک وهي چي د هغو بېلگي وړاندي نه وې ليدل شوې همدغو راتلونکو نويو پېښو او حالاتو ته د فقهاوو په اصطلاح کي (الحوادث و النوازل) ويل کېږي، څرگنده ده چي يو لور ته د الهي وحي الفاظ محدوديت لري او بل لور ته حوادث او نوازل لامحدود يا پر بل سپيناوي لامتناهي دي!! د دې دواړو حالتونو تشه د اجتهاد او عقلي لاس وهني پر ته ډکول ناشوني دي...!! او په پای کي ليکي: دا هغه اړتيا ده چي د پوره کولو لپاره ئې موږ د دنيا په چارو کي نه يوازي په ديني معاملاتو کي هم اجتهاد، عقل او فقهي ته اړ يو." د دوی د دې وينا او استدلال په اړه څو عرايض لرو:

۱. دا استدلال ډېر کمزوری او ناوارد دئ. نه پوهېږو چي په دې استدلال سره دوی څنگه دا ثابتوي چي د امير انتخاب د اهل حل و عقد دنده ده؟!

۲. که د بحث موضوع هغه حوادث او نوازل وي چي د امت په تېر تاريخ کي ئې بېلگه نه موندل کېږي؛ نو بيا خو دې استدلال څه ناڅه وزن درلود، نه پوهېږو چي دوی څنگه د امير د انتخاب په څېر ستره موضوع په نوازلو کي شمېري؟!!

۳. دا وينا په ناسمه توگه کارول شوي چي "د الهي وحي او د نبوت په مبارکه ژبه تر امت رسېدلي معلومات په محدودو الفاظو او کلماتو کي ځای کړل شوي"، له دې وينا دا رااېستل چي د نويو پېښو او قضاياوو لپاره نوي احکام رااېستل جائز دي بې ځايه او ناسم استدلال دئ، موږ په دې عقيده

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو چي قرآن کامل دئ، بشپړ دئ، کافي دئ، هيڅ څه ئې نه دي پرېښي، په قرآن کي هره هغه لارښوونه راغلې چي د قيامت ترورځې انسانان ورته ضرورت لري، يا په مفصله توگه او يا په مجمله توگه، دا د قرآن اعجاز دئ چي په محدودو الفاظو کي ئې هومره لارښووني راغلې چي د انسان د ټول ژوند لپاره؛ له ټولو پېچلو او پراخو ابعادو سره ئې، د قيامت تر ورځې کفايت کوي، د پيغمبر عليه السلام په زرگونو احاديث د همدې محدود قرآن شرحه ده، د فقهي ضخيم ضخيم کتابونه له همدغو منابعو سرچينه اخلي، هغه رأيه د منلو وړ ده چي له قرآن او حديث سره سمون خوري، له دې نه آخوا چي څوک کومه رأيه ورکوي د هغه شخصي رأيه ده، هيڅوک ئې پر منلو او پلي کولو مکلف نه دي. يوازي د دليل له مخي به ئې مني، دا کافي نه ده چي څوک ووايي: فلان علامه دا خبره کړې، فلان عباسي امير دا کار کړی... نو ځکه دا د شريعت جزء ده او موږ ئې پر منلو او کولو مکلف يو!!

۴. يو مهال موږ د کمونيستانو له دې پوښتني سره مخامخ وو چي ويل به ئې: مسلمانان ادعاء کوي چي په قرآن کي هر څه بيان شوي که داسي وي نو موږ ته په قرآن کي ترافيکي قوانين راوښيئ! اوس له علامه وو او د دوی له پلويانو دې ته ورته خبري اورو چي د قرآن الفاظ محدود دي او د ژوند د لامحدودو پېښو او قضاياوو په اړه لارښووني په کي نه دي بيان شوې، د دغو پېښو په اړه اجتهاد ته اړ يو!! د دواړو د دې ورته وينا په اړه څو عرايض لرو:

- ټرافيکي قوانين؛ قوانين نه بلکي اجتماعي مقرارات او قراردادونه

(c) ketabton.com: The Digital Library
دي، په داسي مواردو کي اسلام موږ ته هغه بنسټيزي لارښووني کړې دي چي داسي مقرارات او قراردادونه ورته ضرورت لري، لکه دا چي: په ښي لاس درومه، د ژمنو مراعات کوه، بل ته ضرر او اذيت مه رسوه، په خپل حق او وار قناعت کوه، د عمد او خطاء قتل او جرح سزا به څه وي...

• يو وخت مي د يوه داسي خطيب وينا د تلويزيون له لاري اورېده چي هره خبره ئې په ډېر زور سره کوله، هغه هم په وړو وړو خبرو د ترکيز پر مهال، په دې ئې ټينګار کولو چي په قرآن کي ټول احکام نه دي راغلي، خو مقصد ئې دا وو چي ځيني احکام داسي دي چي يوازي ئې په احاديثو کي موندلی شو، د دې ادعاء د اثبات لپاره ئې وويل: په قرآن کي يوازي هغه غوښه حلاله ګڼل شوې چي د ذبحي پر مهال ئې د الله تعالی نوم ياد شي، خو کب (ماهي) بې له ذبحي حلال دئ، د دې استثناء بنسټ د قرآن کوم آيت نه بلکي د پيغمبر عليه السلام حديث دئ، څو ځلي ئې دا خبره تکرار کړه چي راوښيئ د قرآن کوم آيت دا استثناء جائز ګڼي؟!! ما ويل په قرآن کي دا استثناء شته خو څه وکړو چي ته نه ئې ورته متوجه شوی! قرآن ماهي د لحماً طرياً يعني تازه غوښي په نامه ياد کړی او دا ښيي چي ماهي د تازه او پاکي غوښي حکم لري، پيغمبر عليه السلام ځکه ويلي چي ماهي له ذبحي پرته حلال دئ. همداراز دې خطيب ويل چي د لمانځه ترتيب، اوقات او د رکعتونو شمېر په قرآن کي نه مومو... ما ويل: پيغمبر عليه السلام د لمانځه هر څه له قرآنه اخيستي، د الله په نامه د لمانځه پيل، قيام، تلاوت، رکوع، سجده، په رکوع او سجده کي تسبيحات، د لمانځه پنځه وختونه او د رکعتونو شمېر؛ دا ټول هغه څه دي چي په قرآن کي ورته يا

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ډېر وضاحت سره يا تلويحاً اشاره شوې، خو زه او ته د ځينو منشأ درک کولی شو او د ځينو نه،

د لمانځه د ځينو برخو منشأ په قرآن کي دا آيتونه دي:

(و ذکر اسم ربه فصلی) د تکبير تحريمه لپاره

په قرآن کي د سجدې امر اولس ځلي راغلی، د هري ورځې د فرض رکعتونو شمېر هم اولس ټاکل شوی.

تل تر سجدې مخکي د رکوع ذکر راغلی د همدې لپاره په لمانځه کي رکوع تر سجدې مخکي ده.

د الزمر د سورې په دغو دوو آيتونو کي د تسبيح لپاره څلور وخته سحر، ماښام، ماخستن او ماپشين ذکر شوي:

[illegible]

[illegible]

نو د الله تسبيح وينه ده کله چي (ماښام) او (ګهيځ) ته ننوځئ او ده ته په آسمانونو او زمکي کي ستاينه ده او (ماخستن) او هغه مهال چي(ماپشين) ته ننوځئ.

او د طه د سورې په ۱۳۰ آيت کي د مازديګر د وخت يادونه هم شوې:

[illegible]

[illegible]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ÇÌÈ

نو په هغه څه چي دوی ئې وايي صبر وکړه او له ستايني سره د خپل رب تسبيح وايه (تر لمر راختو مخکي) او (تر لوېدو ئې مخکي) او (د شپې په يوې برخي کي) تسبيح وايه او د (ورځي په اطراف) کي؛ چي راضي شې.

دلته د سحر، مازديگر او ماخستن يادونه په صراحت سره شوې او دوو نورو وختونو ته د اطراف النهار په لفظ اشاره شوې.

د همدې لپاره د لمانځه پنځه وخته ټاکل شوي.

کله چي د الواقعة د سورې په ۷۴ آيت کي دا امر وشو:

ÇÍÈ ÉOÏàèÏ$7Î n ÉOó$Î ôxÎm ù الواقعة: ۷۴

نو پيغمبر عليه السلام وفرمايل: دا تسبيح په رکوع کي شامله کړئ.

او کله چي د الاعلی د سورې په لومړي آيت کي دا امر وشو:

ÇÈ ’?ãF{$7Î n Oó$ÎxÎm الاعلی: ۱

نو پيغمبر عليه السلام وفرمايل چي دا تسبيح په خپلو سجدو کي شامله کړئ.

که په قرآن کي غور وکړئ وبه گورئ چي د رکوع امر د سجدې په پرتله لږ دئ، د همدې لپاره په لمانځه کي د رکوع شمېر تر سجدې لږ دئ.

د الاسراء سورې په ۷۸آيت کي د سحر لمونځ د قرآن الفجر په نامه ياد شوی او دا ښيي چي قرائت د لمانځه اساسي برخه ده.

bÎ) tb#uäöè% ÌôfxÿÇ9$# šc%x. #YŠqåkôtB

(c) ketabton.com: The Digital Library

ÇĐÑÈ #Šqåq B šc %. Ìố ÿ¼$b#äëè

په دې آیت کي له یوې خوا د ګهیځ لمانځه ته قرآن الفجر ویل شوي له بلې خوا پنځو لمونځونو ته اشاره کوي: د لمر له زواله تر ماخستن پوري څلور لمونځونه او د سحر لمونځ ئې پنځم.

له دغو آیتونو نه په صراحت سره معلومېږي چې پیغمبر علیه السلام د لمانځه هر څه له قرآنه اخیستي.

همداراز په قرآن کي د اسلامي نظام ټول مهم ابعاد ښودل شوي، د امیر د انتخاب څرنګوالی، د شورى څرنګوالی، د قیادت مواصفات، د هغه مسئولیتونه، د هغه د انتخاب څرنګوالی، د هغه په وړاندي د خلکو وجایب او په سیاسي نظام پوري اړوند مسایل په ډېر وضاحت او په پوره تفصیل سره راغلي، مشکل په ما او تا کي دئ چي په دغو آیتونو کي مو غور نه دئ کړی، د اودس او تیمم پر یوه او دوه آیتونو مو لوی لوی کتابونه لیکلي خو د حکومت په اړه راغلي ګڼ شمېر آیتونو ته مو لازمه توجه نه ده کړې، سطحي ترې تېر شوي یو او لږ څه مو پرې لیکلي، دا زما او ستا نقص دئ نه د قرآن، ولي خپل عیب قرآن ته منسوبوې او بې ځایه نامناسبه ادعاء کوې چي په قرآن کي هر څه نه دي راغلي؟!! د مثال په توګه لاندي دوه آیتونه ستاسو مخي ته ږدم:

Ä $Z9$ûü#/ OĘçð3m #Œĵr $gÎd& #‹ĵ ÌM»Z»BF{ $(ršsêb& Nä3ŧ/ ©$b̂

$è‹jœ b%. ©$b̂ ÿįhÎ /ãÍë/ $Kèë ©$b̂ Ã6èçØ (qß3ãB b&

(c) ketabton.com: The Digital Library

’írér AqßS$(qã‹Ûr ©$(qã‹Û (þB#ä ûïY$S ŽŠ7 ÇÎÑÈ #ŽÂ/

ÈŸä bÎ) ÁqßS$r « $’‹Î) çnrŠãû äó« ’Î ÈŠã“»Z? bÎù ÓaZÈ ÍöD{$

ÇÎÈ x/ÍrÙ? ß¡ômr Žöz 7Ï9ŒÌÅFy$Ïqö$r « $Î bqãÈsê

النساء: ۵۸-۵۹

يقيناً چي الله تاسو ته د دې امر کوي چي امانتونه خپل اهل ته وسپارئ او کله چي د خلکو ترمنځ پرېکړه کوئ نو په عدل سره پرېکړه وکړئ، بې شکه چي الله په ډېر غوره څه تاسو ته نصيحت کوي، يقيناً چي الله بصير اوريدونکی دی.

اې مؤمنانو! د الله اطاعت وکړئ او د پيغمبر او د خپلو چارواکو اطاعت وکړئ، نو که په کوم څه کي مو په خپلو کي شخړه وکړه، نو الله او پيغمبر ته ئې راجع کړئ، که پر الله او د آخرت په ورځ ايمان لرئ، دا ډېر غوره دی او د پايلې له لحاظه ډېر ښايسته.

په دغو دوو آيتونو کي د اسلامي نظام په هکله څو داسي اساسي لارښوونې شوې چي که په ټول قرآن کي يوازي همدا آيتونه راغلي وی نو د دې نظام د معرفي لپاره کافي وو. باور وکړئ چي که څوک د دې دوو آيتونو الفاظو ته په دقيقه توگه ځير شي او داسي ئې وڅېړي لکه ځينو فقهاوو چي د غسل او تيمم آيتونه په تفصيل سره څېړلي نو له شرحي او تفصيل نه به ئې يو ضخيم کتاب جوړ شي، زه په ايجاز او اختصار سره په دې آيتونو کي راغلي مطالبو ته ستاسو توجه رااړوم:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- الله تعالی (ټول اسلامي امت) ته (امر) کوي چي (امانتونه) خپل (اهل) ته وسپاري. د امانت معنی عامه هم کېدی شي او په هر مادي او معنوي امانت ئې هم اطلاق کېدی شي، خو دلته له امانت نه مراد د واکمنۍ او اقتدار امانت دئ.
- د اسلام له نظره اقتدار يو (امانت) دئ او د اقتدار خاوند د خلکو د امانتونو يو (امين).
- دا (امانت) به د مسلمانانو لخوا هغه چا ته سپارل کېږي چي (اهليت) ئې ولري. او دا د ټول اسلامي امت مأموريت او الهي فريضه ده چي د اقتدار امانت او په هغه پورې مربوط ټول امانتونه به داسي چا ته سپاري چي د دې وړتيا او اهليت په کي وي.
- لکه څنگه چي د هر امانت اصلي خاوند دا حق لري چي خپل امانت په کومو شرايطو او د څرمره مودې لپاره (امين) ته وسپاري او کله ئې بېرته ترې واخلي، همداراز دا د خلکو حق دئ چي د امارت امانت چا ته، تر کله سپاري او کله ئې بېرته ترې واخلي.
- چا ته چي د امارت او واکمنۍ امانت وسپارل شي؛ هغه به په دې امانت کي د يوه امين په څېر تصرف کوي، نه د يوه مطلق العنان حاکم په څېر.
- دا د امانتونو امين په دې مکلف دئ چي د خلکو ترمنځ به ئې هر قضاوت پر عدالت ولاړ وي.
- که د دې امين (امير) او د امانت د اصلي خاوندانو (خلکو) ترمنځ په کوم څه کي اختلاف راولاړ شي، نو منازعه به د الله کتاب او د رسول سنت ته راجع کېږي، وروستۍ پرېکړه به د قرآن او سنت له مخي کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د قانون په وړاندي ټول برابر دي، هیڅوک دا حق نلري چي ځان له قانون نه اوچت وګڼي، قانون ځان ته تابع او ځان د وروستۍ پرېکړي وروستۍ مرجع وګرځوي.

له دغو مبارکو آیتونو نه لاندي خبري معلومېږي:

- اسلام د امیر انتخاب هم د مسلمانانو وجیبه ګڼي او هم ئې حق. د خلکو لخوا (ښرګند) او (پټپله خوښه) بیعت ئې د امارت لپاره شرط ګرځولی.
- له امیر سره د خلکو بیعت داسي نه دی چي لومړی به هغه له کومي بلې لارې امیر کېږي او بیا به خلک د بیعت شکلي مراسم د دې لپاره ترسره کوي چي د ده په وړاندي د خپل اطاعت ښرګندونه وکړي، خبره داسي نه بلکي برعکس ده، دا بیعت دئ چي په هغه سره څوک امیر کېدی شي، تر څو چي خلک له چا سره بیعت ونه کړي امارت ئې نه شي مسلم کېدی، امیر هغه دئ چي خلک ورسره بیعت وکړي، له بیعت نه پرته مسلط شوی واکمن یو جابر او غاصب حاکم دئ.

د قرآن آیتونو، د پیغمبر علیه السلام سنت او د اصحابو رضي الله عنهم منهج ته په پام سره ویلی شو چي:

- د یوې غیراسلامي ټولنې په سیاسي حاکم نظام کي به له برخې اخیستو ډډه کوو، حتی که د دې نظام ریاست هم مونږ ته ومنلی شي.
- پدې نامسلماني ټولني کي به د انتخاباتو له لاري د تبدیلي راوستو او قدرت ته د رسېدو هڅه نه کوو، دا ځکه چي پیغمبر علیه السلام داسي نه دي کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د اسلام غوښتنه دا ده چي لومړی به انقلاب راولو، غیراسلامي ټولنه به د جهاد له لاري په اسلامي ټولني بدلوو او اقتدار به له ظالمانو نه صالح کسانو ته انتقالوو، خو د انقلاب له راتلو او د اسلامي ټولني له جوړېدو وروسته به قدرت ته د رسېدو هره هڅه حرامه ګڼو، هلته به وسلې ته لاس کول او یا د زور او سازشونو له لاري قدرت ته د رسېدو هڅه نه کوو، اقتدار به د مسلمانانو امانت او دا به د خلکو حق ګڼو چي قدرت د خپلي خوښي صالح او اهل کس ته وسپاري، دلته به امیر د مسلمانانو په خوښه او د دوی د بیعت له لاري ټاکل کېږي.
- د امیر انتخاب د ټولني د ټولو مسلمانانو کار دئ نه د څو محدودو کسانو کار، دا ځکه چي خلفای راشدین په جومات کي غوره شوي، نه د تړلو دروازو تر شا او د څو کسانو په خوښه.
- د امارت لپاره له یوه نه زیات کسان هم نومول کېدی شي، داسي لکه چي عمر رضي الله عنه ونومول.
- که له یوه نه زیات کسان د امارت لپاره راوړاندي کړی شول، د استفتاء او د خلکو رأيي ته د مراجعي له لاري کولی شو د دوی له منځ نه هغه څوک غوره کړو چي د مسلمانانو اکثریت ئې د امارت لپاره اهل ګڼي.
- د امارت لپاره خاص مواصفات ټاکل شوي، د دغو مواصفاتو له مخي به اهل کسان نومول کېږي، خو د اهل کسانو له منځ نه د یوه انتخاب به د مسلمانانو د اکثریت په رأیه ترسره کېږي.

دا ډېره عجیبه ده چي د دغو څرګندو نصوصو په موجودیت کي او په داسي حال کي چي د راشدینو خلفاوو د انتخاب څرنګوالی ئې په مخکي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروت دئ، ځيني د امير انتخاب د خواصو حق ګڼي، ځيني په موروثي امارت باور لري، ځيني ئې د قريشو حق بولي او ځيني تر دوی مخکي درومي او يوازي د علي او د ده د اولاد رضي الله عنهم مسلم او منصوصي حق ئې ګڼي او وايي چي دوی د الله له لوري غوره شوي!! دغي ورستۍ ډلي ته بايد ووايو: که دا خبره سمه وی نو لومړی خو به په قرآن کي حتماً په دې هکله صريح آيت راغلی وو، پيغمبر عليه السلام به خلکو ته په واضح الفاظو ويلي وو، صحابه وو به هغه د لومړي خليفه په حيث او د ده اولاد له ده نه وروسته د امراوو په حيث غوره کړي وو، علي رضي الله عنه به له مخکنيو خلفاوو سره بيعت نه کاوو او تر ټولو مهمه خبره دا چي په قرآن کي به دا آيت نه راتلو چي اې مسلمانانو! الله تاسو ته امر کوي چي د امارت امانت اهل ته وسپارئ، که امارت موروثي وی او امير د الله او پيغمبر له لوري غوره کېدی نو مسلمانانو ته به ولي دا خبره کېده؟! او که موروثي وی نو ميراث خو ورثه وو ته پرته له دې سپارل کېږي چي وګوري هغه ماشوم دئ که ستر، هغه روغ دئ که ناروغ، عقل لري که بې عقله دئ، په ميراث کي خو د اهليت شرط نه شي وضع کېدی. آيا تاسو نه ګورئ چي د نړۍ په ظالمانه موروثي نظامونو کي دې خبري ته څوک نه ګوري چي د واکمن وارث د دې منصب اهل دئ که نه، زوی، لور او ښځې ته ئې په ميراث پاته کېږي. د قرآن په لسګونو آيتونه د اهل کتابو د دغي غلطي انګېرني د ترديد لپاره راغلي چي دوی په موروثي نظام او له پلار نه اولاد ته د مذهبي مقام او منزلت په انتقال باور درلود.

دا هم ډېره عجيبه ده چي ځينې وايي: د يو چا د امارت لپاره د پنځو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کسانو بیعت هم کافي دئ، که له ټول امت نه یوازي پنځه کسان او حتی یو کس له چا سره بیعت وکړي هغه مسلم امیر دئ او په ټولو ئې اطاعت واجب!! دا هسي بې بنسټه او خوشې خبري دي هم د څرګندو نصوصو خلاف او هم د صحابه وو د منهج خلاف. دا خبري یا هغه څوک کولی شي چي دا ټول حقایق له پامه وغورځوي او یا هغه چي د کوم دربار مفتي وي.

په پورتنیو آیتونو کي امارت د امانت په نامه یادول، دا حقیقت په ګوته کوي چي امیر به په ټولو هغو امانتونو کي د مسلمانانو په مشوره تصرف کوي چي د خلکو له لوري ده ته ورسپارل شوي، هیڅوک د چا په امانت کي د امانت ورکوونکي له موافقې پرته د تصرف حق نلري او اسلام داسي تصرف په امانت کي خیانت ګڼي.

له دې حکم څخه چي د امیر او خلکو ترمنځ اختلافي قضایا به قرآن او سنت ته راجع کېږي، دا حقیقت په ډاګه معلومېږي چي امیر په مشوره مکلف دئ، د اختلاف په صورت کي ده ته د وروستۍ پرېکړي حق نه دئ ورکړی شوی، وروستۍ فیصله به د قرآن او سنت له مخي کېږي. او همدا پر الله او د آخرت پر ورځ د ایمان تقاضاء ګڼل شوې.

خو دلته له اولوالامر منکم نه مراد د مسلمانانو کوم چارواکي دي؟ هر آمر که یوازي خلیفه او امیرالمؤمنین؟ که څه هم د اولي الامر منکم اطلاق په هر آمر کېدی شي، خو په دوه دلیله په اطمئنان سره ویلی شو چي له دې نه مراد د مسلمانانو عمومي امیر دی:

- له الله او پیغمبر نه وروسته ئې ذکر شوی.
- له نورو امراوو او چارواکو نه اطاعت په اصل کي له عمومي امیر نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اطاعت دی.

او دا چي شیعه ادعاء کوي چي پیغمبر علیه السلام په غدیر خم کي د الله تعالی په امر د علي رضی الله عنه د امارت په اړه وصیت وکړ او وایي چي لاندنی آیت په همدې ارتباط نازل شوی، د دوی په ځواب کي وایو:

د آیت الفالظ دا دي:

Mó7 $Jù @èÿ? ó©bÎr 7Î¢ `Ë š• øÎ AìRé$B õk ÂqßS9$$kŠ»7

Pö)9$ “ Ï‰ö ÷W ©$ bÎ Ä $Z9$ `Ë š• ßÅè ª!$ r ¼çG9$™í

ÇÏÈ ûïÍÏ»39$ المائدة: ۶۷

اې پیغمبره! هغه څه ورسوه چي د خپل رب له لوري درته نازل شوي او که دې ونکړ نو د ده پیغام دي نه دئ رسولی او الله دي له خلکو ساتي، یقیناً چي الله دا کافر قوم نه هدایت کوي.

دا مطلب په دې سورې کي د پیغمبر علیه السلام په اړه درې ځلي، ۶۷، ۹۲ او ۹۹ آیتونو کي او د مؤمنانو په اړه یو ځل په ۱۰۵ آیت کي راغلی، په دې آیت سره پیغمبر علیه السلام ته ویل شوي چي خپل رسالت له خوف، وېرې، تردد او تزلزل نه پرته په بشپړه توګه پای ته ورسوه، د هغه څه په تبلیغ او ولس ته په رسولو کي هیڅ کمی او قصور مه کوه چي د خپل رب له لوري درکړی شوي، که داسي ونه کړې نو تا به خپل الهي رسالت نه وي ترسره کړی، د دښمنانو د مخالفتونو هیڅ پروا مه کوه، الله تعالی ستا ساتونکی دئ، که خلک ستا دعوت ته مثبت ځواب ونه وایي؛ په

(c) ketabton.com: The Digital Library
دې مه مأیوسه کېږه او په خپل دعوت کي کمی مه راوله، داسي نه چي د خپل دعوت له نتایجو مأیوس شې او په نیمایي کي ئې پرېږدې، د خلکو د هدایت پرېکړه الله تعالی کوي، د دوی د عدم ایمان وجه دا ده چي الله تعالی دا کافر قوم د هدایت وړ نه ګڼي.

که څه هم په دې مبارک آیت کي خطاب پیغمبر علیه السلام ته متوجه دئ، خو هر مسلمان او مخصوصاً علماء چي د پیغمبر علیه السلام ورثه ګڼل کېږي، دا خطاب ورته متوجه دئ، باید د دې رسالت وارثان دا الهي پیغام په بشپړه توګه او له خلکو نه له وېري او خوف پرته ورسوي، باید مطمئن وي چي الله تعالی به ئې ساتنه کوي. په داسي حال کي چي د دې او دې ته د ورته آیتونو مفهوم ډېر واضح دئ، د صفا او روغ ذهن خاوندان په آسانۍ سره واضح مطلب ترې اخلي، خو متأسفانه د کږو او بیمارو ذهنونو خاوندان او هغه چي د قرآن په تحریف کي مهارت او جسارت لري، د دې آیت معنی د خپل کوږ ذهن مطابق تحریفوي او وایي: دلته پیغمبر علیه السلام ته ویل شوي چي ته ولي د علي رضي الله عنه امارت نه اعلانوې، که دا کار ونه کړې نو تا خپل رسالت پای ته نه دئ رسولی، ولي له خلکو وېرېږې، ما خو تا ته ډاډ درکړی چي له خلکو دي زه ساتم، پیغمبر علیه السلام د دغه تهدید له اورېدو وروسته خلک په غدیر خم کي راغونډ کړل او وئې ویل: د چا چي زه مولا یم علي به ئې مولا وي، علي له حق سره دئ او حق له علي سره، د علي دوست د خدای دوست دئ او دښمن ئې د خدای دښمن!! او همدا د پیغمبر علیه السلام د ځای ناستي په توګه د علي رضي الله عنه ټاکل وو!! دا په داسي حال کي چي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

مولا په هيڅ قاموس کي د ولي الامر، امير او ځای ناستي په معنی نه دئ راغلی، هيڅ خليفه او امير ته دا لقب نه دئ کارول شوی، صحابه وو به خپل آزاد کړي غلامان په دې نامه يادول او دا د دې لپاره چي د هغوی درناوی ئې کړی وي او د مريي په ځای ئې سالار او سردار نومولی وي.

له دې الفاظو څخه نه علي رضي الله عنه دا غلطه معنی اخيستې ده او نه صحابه وو.

پيغمبر عليه السلام ته له حجة الوداع نه د راگرځېدو په مهال دا اطلاع ورسېده چي د علي رضي الله عنه ځيني هغه ملگري چي له ده سره د زکات د راغونډولو لپاره يمن ته تللي وو، دی د يمن د غنايمو په اړه په لاسوهنو او ناروا تصرف متهموي، رسول الله صلی الله عليه وسلم ته له پوښتنو او گروېږنو وروسته معلومه شوه چي دا کسان له علي رضي الله عنه نه په دې خفه شوي وو چي د دوی غوښتنو ته ئې مثبت ځواب نه وو ويلی او هغه څه ئې نه وو ورکړي چي ترې غوښتل ئې، نو ځکه پيغمبر عليه السلام خلک راغونډ کړل او د علي رضي الله عنه په اړه ئې دې ته ورته څو تأييدي خبري وکړې.

دغو جنابانو ته وايو: دا هم د قرآن په نسبت يو کرکجن تور دئ او هم د پيغمبر عليه السلام په اړه، نه قرآن دومره مبهم، غامض او پېچلی دئ چي هيڅوک ئې له آيتونو مخامخ مفهوم نشي اخيستی او يوازي د رواياتو په مرسته کولی شي د هغه په مراد او مقصد پوه شي، او نه پيغمبر عليه السلام د خپل رسالت په ابلاغ کي دومره غفلت کولو چي په درويشتو کلونو کي ئې د الله تعالی حکم پټ ساتلی وو، هغه هم د خلکو له

(c) ketabton.com: The Digital Library
وېري او اوس د ژوند په پای کي، له حجة الوداع نه د راګرځېدو په مهال، د لاري په نيمايي کي، د الله تعالی د وروستي تهديد په سبب خپل د سفر ياران راغونډوي او په داسي مبهمو الفاظو دا خبره ورته اعلانوي چي له شيعه وو پرته هيڅوک نه دي پرې پوه شوي!! آيا په قرآن او پيغمبر باندي ايمان لرونکی انسان به د داسي کرکجني خبري جسارت وکړي؟!!

دوی ته وايو: د ځای ناستي نه ټاکل د اسلام او د پيغمبر عليه السلام د عظمت نښه ده، اسلام په موروثي قيادت باور نه لري، دا د جاهليت د دور پاتې شوني ئې ګڼي، په اسلام کي امارت او قيادت اهل ته سپارل کېږي، نه له پلاره زوی ته په ميراث پاته کېږي او نه د تره زوی ته، د تره زوی خو د تره په شته والي کي په ورثه وو کي هم نه راځي، د پيغمبر عليه السلام د تره عباس رضي الله عنه په شته والي کي به د تره زوی څنګه وارث ګڼل کېږي؟

که قيادت موروثي وی نو له ابوبکر، عمر او عثمان رضي الله عنهم نه به د دوی هغو زامنو ته پاته شوی وو چي ټول مسلمانان ئې په اهليت، تقوی او علم باور لري، د ابوبکر رضي الله عنه زوی محمد بن ابوبکر خو په علي رضي الله عنه تر خپلو زامنو هم ډېر ګران وو، هغه ئې د والي په توګه ټاکلی وو.

موږ نه پوهېږو د دې آيت له کوم لفظ نه دا معنی راباسئ، آيا ګمان کوئ چي قرآن دومره مبهم او غامض دئ چي يوازي د رواياتو په مرسته ئې په حقيقي معنی پوهېدی شو؟ دلته خو نه تر دې آيت نه مخکي او نه وروسته د امارت موضوع څېړل شوې او نه د علي يادونه راغلې!! د تبليغ دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

الفاظ په دې سورې کي درې ځلي او هر ځل د ما أنزل الله د تبليغ او په بشپړه توگه د رسالت د رسولو په اړه راغلي، آيا له يوه متعصب او کوږ زړي انسان نه پرته بل څوک له دې څرگند آيت نه داسي غلط مفهوم اخيستی شي؟

موږ په دې عقيده يو چي له عثمان رضي الله عنه نه وروسته د علي رضي الله عنه د انتخاب په اړه د صحابه وو پرېکړه تر ټولو مناسبه او عادلانه پرېکړه وه، تر بل هر چا زيات دی د دې مقام لپاره وړ وو، خو تر دې د مخه هغه په عمر خام وو، د مشرانو صحابه وو په شته والي کي ده ته په ځوانۍ کي دا منصب نشو سپارل کېدی.

خو متأسفانه شيعه گان وايي: امامت منصوصي دئ او امام د الله له لوري نصب کېږي!! د دغي عقيدې له مخي دوی په غائب امام باور ته اړ شول او د حکومت جوړولو او د امام او امير د ټاکلو او غوره کولو له وجيبې نه ئې لاس واخيست، په دې حکم ئې عمل کول پرېښودو چي مسلمانان به حکومت جوړوي، د ظالمانو او مفسدينو واکمني به پای ته رسوي، اقتدار به صالح، عادل او متقي واکمنانو ته لېږدوي او د امارت او امامت منصب به داسي چا ته سپاري چي د دې مقام اهليت ولري، د دوی دا عقيده د هغه دښمن په گټه وه چي غواړي دين له سياست نه گوښه شي، مسلمانان حکومت ونلري او په يوه امير او امام راغونډ نشي، په داسي حال کي چي د قرآن له بشپړېدو وروسته د وحي لړۍ بنده شوه، په قرآن کي د پيغمبر د ځای ناستي يادونه نه ده شوې، له دې وروسته نه پيغمبر راځي او نه وحي، که خلک هم د امام د غوره کولو حق ونلري، نو دا امام به څنگه غوره

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږي؟ مګر د دې عقيدې طبيعي او محتومه نتيجه دا نه ده چي خلک به انتظار کوي؟ غائب امام ته او مجهول راتلونکي ته؟ او آيا دا هغه څه نه دي چي دښمن ئې غواړي؟!! په ايران کي انقلاب راغی، چا راووست او څنګه راغی دا بېله خبره ده، په هر صورت قدرت د مذهبي مشرانو لاس ته ورغی، خو د دې عقيدې پلويان حيران وو چي اوس دا انقلاب د خپلي عقيدې له مخي څنګه توجيه کړي؟ دوی خو په دولسو امامانو باور لري، ديارلسم امام خو د دوی په مذهب کي هيڅ مجال او توجيه نه لري؟ دوی خو په دې باور وو چي دولس امامان د وحي له لاري ټاکل شوي، خو اوس د دې باور خلاف دوی په خپله امام او رهبر او جمهور رئيس انتخابوي، دا خو ټول د دوی د عقيدې او باور خلاف کار دئ!! مجبور شول د ولايت فقيه په نامه داسي اصطلاح راوباسي چي نه ئې په خپلو مذهبي کتابونو کي نښه موندلی شوی او نه له دې مخکي د دوی هېچا دا خبره کړې وه!! نه پوهېږو ولي د يوې غلطې رأيي لپاره په قرآن داسي ملنډي وهي؟ کوم عقلمن انسان به داسي تعبير او تفسير ومني؟ ولي د واقعيت خلاف خبره کوي؟ ولي د داسي بې بنسټه خبري لپاره په امت کي د اختلاف باعث کېږي؟ که اوس هم دوی دا خبره ومني چي د امام او امير غوره کول د مسلمانانو وجيبه او حق دئ نو په امت کي به د اختلاف يو مهم ټکی ختم شي او ټولي هغه اختلافي مسئلې به حل شي چي له دغي غلطي انګېرني راولاړي شوې!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

آیا د امیر ترخنګ د صدراعظم ټاکل صحیح دي؟

د لیکوال د دې ادعاء په اړه چي د امیر ترخنګ صدراعظم درلودل نه یوازي جائز دي بلکي د خلافت عامه په دور کي دا کار شوی او ځینو خلفاوو دا کار کړی!! څو عرایض لرم:

لیکوال د امویانو او عباسیانو دورې ته د خلافت عامه نوم ورکړی او دا په داسي حال کي چي په هغه روایت ئې هم استناد کړی چي د راشدینو خلفاوو له دوران وروسته مرحله ئې د ملوکو او پاچایانو دوران ګڼلی.

راشئ هغه روایت له نظره تېر کړو:

عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُمْهَانَ قَالَ حَدَّثَنِى سَفِينَةُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- « الْخِلاَفَةُ فِى أُمَّتِى ثَلاَثُونَ سَنَةً ثُمَّ مُلْكٌ بَعْدَ ذَلِكَ ». ثُمَّ قَالَ لِى سَفِينَةُ أَمْسِكْ خِلاَفَةَ أَبِى بَكْرٍ وَخِلاَفَةَ عُمَرَ وَخِلاَفَةَ عُثْمَانَ. ثُمَّ قَالَ لِى أَمْسِكْ خِلاَفَةَ عَلِىٍّ. قَالَ فَوَجَدْنَاهَا ثَلاَثِينَ سَنَةً. قَالَ سَعِيدٌ فَقُلْتُ لَهُ إِنَّ بَنِى أُمَيَّةَ يَزْعُمُونَ أَنَّ الْخِلاَفَةَ فِيهِمْ. قَالَ كَذَبُوا بَنُو الزَّرْقَاءِ بَلْ هُمْ مُلُوكٌ مِنْ شَرِّ الْمُلُوكِ. رواه الترمذي

(c) ketabton.com: The Digital Library

له سعيد بن جهمان نه روايت دئ چي سفينة راته وويل: رَسُولُ اللّٰهِ -صلى الله عليه وسلم وفرمايل: زما په امت كي به خلافت تر دېرشو كلونو پوري وي بيا به له دې وروسته پاچايي وي. بيا سفينة راته وويل: د ابوبكر، عمر، عثمان او علي خلافت درواخله، نو هغه مي ټول دېرش كاله وموندل. سعيد وويل: ما هغه ته وويل: امويان گمان كوي چي خلافت په دوی كي دئ! هغه وويل: دا بنو زرقاء دروغ وايي، بلكي دوی تر ټولو بد پاچايان دي.

گورئ چي د پاچايي او ملوكيت په اړه او د امويانو د واكمنۍ په اړه د صحابه وو رضی الله عنهم رأيه څه وه؟!!

څوک چي له اسلامي فرهنگ نه لږ معلومات هم لري په دې پوهېږي چي د صحابه وو په دوران كي ملوكيت ته په سپكه سترگه كتل كېدل او د پاچايانو په اړه ئې د قرآن د هغه آيت له مخي قضاوت كولو چي فرمايي: پاچايان چي هر هېواد ته داخل شي تباه كوي ئې او عزتمن خلك ئې سپكوي، د قرآن الفاظ دا دي:

\\Œ& $gÎ=ã& o¨Ïã& #(þqè=_r $drÎ% ¡ ÷ü ß/ö% #(qèz Š #ŒÎ) 8qè=ß9$# bÎ) ôMs9$%

ÇÌÍÈ šc qè=yèøÿt7 Ï‹ .r

وئې ويل: يقيناً دا پاچايان چي هر ملک ته داخل شي په فساد ئې اخته كوي او تر ټولو عزتمن خلک ئې تر ټولو زيات سپكوي، او همداسي كوي.

دلته قرآن په اصل كي د سبا د ملكې وينا نقل كړې خو په پای كي ئې ويلي چي هو! همداسي كوي، يعني دا د پاچايانو خصلت دئ چي تر خپل تسلط لاندي ملک كي فساد خوروي او باعزته خلک سپكوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارازِ قرآن د بني اسرائيلو د انحطاط د دور يوه داسي غلطه غوښتنه يادوي چي له خپل پيغمبر نه ئې د دوی لپاره د يوه پاچا د ټاکلو په اړه کړې وه، بايبل هم دا قصه په دې توګه رااخيستې ده: ... اسرائيليانو له سموئيل نه وغوښتل چي دوی ته يو پاچا وټاکي... سموئيل له خدای نه وپوښتل چي څه وکړي؟ خدای ورته وويل: دوی چي څه وايي همغسي وکړه، ځکه دوی ته نه ئې رد کړی، زه ئې رد کړی يم، نه غواړي چي زه ئې پاچا وم، ... خو پوه ئې کړه چي د پاچا درلودل څومره بدې پايلې لري!! سموئيل ورته وويل: که پاچا غواړئ نو هغه به ستاسو زامن د ځان نوکران کړي، ځيني به په ګاډيو، ځيني پر آسونو د ده خدمت کوي او ځيني به د ګاډيو مخي ته ځغلي، ځيني به په فوځ کي او ځيني په پټيو کي وګماري، تر څو زمکي يوې او حاصلات ورته راغونډ کړي.... ستاسو لوڼي به هم په کار وګماري، ځيني به ډوډۍ ورته پخوي او ځيني به ښه عطرونه ورته جوړوي، ستاسو ښې زمکي او باغونه به درنه واخلي او خپلو خلکو ته به ئې ورکړي...له تاسو به عشر اخلي او په خپلو درباريانو به ئې مصرفوي، ... ستاسو هر څه به د ځان کړي او تاسو به خپل غلامان، .. خلکو د ده نصيحت ونه منلو... دغو مطالبو ته په پام سره په دې پوهېدی شو چي صحابه وو د ملِک او پاچا په اړه څه انګېرنه او احساس درلودو او د هغه روايت معنی څه ده چي له خلافت نه وروسته دوران ته د ملوکيت نوم ورکوي. دا دور د تقليد وړ دور نه دئ، د غندلو او محکومولو دور دئ، د قرآن ، سنت او صحابه وو له منهج نه د انحراف دور دئ، څوک چي د دين له حقيقته خبر وي هيڅکله د دغه دوران د حکامو په چلند استناد سره نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايي چي دا کار د دې لپاره جائز دئ چي دغو حکامو کړی، دوی صدراعظم ټاکلی نو ځکه صدراعظم ټاکل جائز دي!! موږ خو وايو: خلافت په ملوکيت بدلول، اقتدار موروثي کول او له پلار نه ئې زوی ته لېږدول، د يوه ټبر او قوم حق ئې ګڼل، قصرونه جوړول، د جومات پر ځای په قصرونو کي او د تړلو دروازو تر شا د واکمنانو غوره کول، د اقتدار په سر جګړي، د پيغمبر عليه السلام د کورنۍ اويا غړي په يو ځای وژل، بيت المال غنيمت ګڼل او په هغه کي په خلاص لاس ناروا تصرف، د شورى اصل ته شا کول، شورى غيرملزمه ګڼل، انتصابي شوراګاني جوړول، امراء غير مسئول او واجب الاحترام ګڼل او د دې لپاره صدراعظم ټاکل چي امراء عيش او عشرت ته فارغ وي او په کارونو کي د نيمګړتياوو په اړه د اعتراض ګوته دوی ته ونه نيول شي او ... دا د دغه دور هغه ځانګړتياوي وې چي هيڅ د ايمان خاوند او په اسلام پوه کس ئې نشي تأييدولی.

آيا دا صحيح ده چي څوک ووايي: د صحابه وو په څېر خلک تر قيامته نشي پيدا کېدی نو ځکه موږ بايد په دې زمانه کي د خاصه خلافت د زمانې نظام او د خلفاوو په څېر د عالي صفاتو او لوړو صلاحيتونو لرونکو شخصيتونو لټه ونه کړو؟! يعني موږ هغسي نظام نشو جوړولی، هغسي شخصيتونه نه شو موندلی، نو نه به د هغه مهال د نظام په څېر نظام غواړو او نه د خلفاوو په څېر شخصيتونه او نه واکمن ته هغسي صلاحيتونه، دندي او مسئوليتونه!! په دې اړه بايد ووايو: هو! د صحابه وو په څېر شخصيتونه نشو موندلی او د هغه مهال نظام ته ورته نظام نشو جوړولی، خو موږ په همداسي کولو مکلف يو، موږ د پيغمبر عليه السلام په څېر هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشو کېدی خو له هغه نه په اطاعت او د هغه په څېر کېدو باندي مکلف یو، حتی پیغمبر علیه السلام فرمايي چي تخلقوا بخلق الله: په الهي اخلاقو ځان سمبال کړئ، موږ په دې مکلف یو چي همغه نظام به جوړوو چي پیغمبر علیه السلام جوړ کړ، همغه چي راشدینو خلفاوو وپالو، زموږ د امیر صلاحیتونه به دومره وي چي هغوی درلودل، وظایف او مسئولیتونه به ئې همغسي وي، حقوق او امتیازات به ئې همدومره وي، د انتخاب طریقه به ئې د هغوی د انتخاب طریقې ته ورته وي، د امیر لپاره به هغه ځانګړتیاوي او مواصفات ضروري ګڼو چي صحابه وو ضروري ګڼل، دې ته مو باید پام وي چي د دوی مقام او منزلت ته رسېدل یوه معنی لري او د دوی په څېر د کېدو هڅه کول بله معنی لري، که یو ئې محال وي په بل ئې موږ مکلف یو. دا قطعاً د منلو وړ خبره نه ده چي څوک ووايي: که راشدینو خلفاوو صدراعظم نه درلود، موږ اوس داسي نظام جوړولی شو چي صدراعظم ولري او صلاحیتونه د امیرالمؤمنین او صدراعظم تر منځ په یوه تناسب ووېشل شي، ځکه دا کار کوو چي موږ د راشدینو خلفاوو په څېر شخصیتونه نشو موندلی!! نو ځکه وایو چي کولی شو د اموي او عباسي نظامونو په څېر کوم نظام جوړ کړو، په هغوی کي ځینو صدر اعظم ته ورته چارواکي درلودل نو موږ هم کولی شو دا کار وکړو!! دا یوه شخصي نظریه کېدی شي نه له اسلامي لارښوونو راټوکېدلې او په شرعي اصولو ولاړه نظریه. لیکوال لیکي چي د هارون الرشید خلیفه په زمانه کي جعفر بن یحیی برمکي د صدر اعظم لاڅه چي د سلطان په لقب سره یادېدو، د خلافت امنیتي، دفاعي، او مالي چاري د هغه تر صلاحیت پوري تړلې وې

(c) ketabton.com: The Digital Library

او همدغه وجه ده چي د تاریخ پوهانو په قول د عظمی صدارت د منصب پوري اړوند ټول فرایض او اختیارات د عباسي خلافت په دوره کي مرتب او تدوین شوي!! محترم لیکوال ته څو خبري لرو:

- نه پوهېږو تاسو د کوم مذهب په استناد دا خبره کوئ، موږ خو په اسلامي مذهبونو کي داسي مذهب نه مومو چي د عباسي امراوو کړه وړه ئې هم د تقلید وړ مرجع ګڼلې وي، په مذهبونو کي خو ځیني یوازي قرآن او سنت او ځیني قرآن، سنت، اجماع او قیاس مراجع بولي. د احنافو په علماوو کي خو هیڅا ستا خبره نه ده کړې، امام ابوحنیفه خو د دغو امراوو د قضاوت دنده هم قبوله نه کړه، زندان ته تګ ئې تر دې غوره وګڼلو!!
- آیا موږ د هارون الرشید په متابعت مکلف یو که د پیغمبر علیه السلام د سنت او د صحابه وو د منهج؟ که زموږ مخي ته دوه نظامونه کېښودی شي؛ یو ئې د راشدینو خلفاوو نظام ته ورته او بل ئې د عباسي امراوو حکومت ته ورته؛ موږ به کوم یوه ته ترجیح ورکوو؟ آیا یو متعهد مسلمان چي د دین له حقیقته خبر وي او د عباسي حکامو له هغو کړنو هم واقف وي چي د مطلق العنانو سلاطینو په توګه ئې ترسره کړي؛ دا خبره کولی شي چي هارون الرشید صدراعظم درلود نو موږ هم صدراعظم ټاکلی شو، هارون الرشید د عباسیانو په جابرو سلاطینو کي په نسبي توګه تر نورو غوره وو، خو هغه یو خلیفه نه بلکي یو ملک او سلطان وو، اقتدار په میراث ورته پاته وو او په میراث ئې خپلي کورنۍ ته پرېښود. آیا کولی شو په دې کار کي هم د هارون الرشید تقلید وکړو چي اقتدار ئې په خپلي هغي کورنۍ کي په میراث پرېښود چي یوه ئې بل ووژلو، سترګي ئې ترې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایستلې، د اقتدار لپاره ئې د مسلمانانو د وینو له تویولو هم ډډه ونه کړه؟!!

محترم لیکوال دا خبره نه مني چي د اوس مهال پارلماني نظام، د پاچا او جمهور رئیس تر څنګ د صدر اعظم درلودل، د دوی تر منځ په یوه تناسب د صلاحیتونو وېش له انګرېز ډوله دیموکراسۍ اخیستل شوی، خو حقیقت همدا دئ. دې نظام ته اسلامي رنګ ورکول او داسي دلایل لټول چي ثابته کړي دا نظام له اسلام سره ورته والی لري یا د هېواد او ولس په ګټه دئ؛ بې فایدې او بې ځایه هڅه ده. موږ نه د انګرېزانو پارلماني نظام او نه د امریکایانو ریاستي نظام اسلامي نظام ته ورته او نږدې ګڼو، موږ اسلامي نظام غواړو، له خپلو ټولو هغو ځانګړتیاوو سره چي د راشدینو خلفاوو په دوران کي ئې درلودل. یوازي موږ نه بلکي د افغانانو غوڅ اکثریت اسلامي نظام غواړي، د اسلام لپاره ئې قرباني ورکړې، له اسلام نه پرته په بل څه نه راضي کېږي، که بل نظام د وسلې په زور او د بهرنیو لاسوهنو، سازشونو او فشارونو له لاري د دوی په هېواد وتپلی شي پایله به ئې د شوروي اتحاد د وسلو او فوځونو په زور د تپل شوي نظام پایله وي او فقط تر هغه به دوام کوي چي افغان ولس ئې د نسکورولو توان او فرصت ترلاسه کړي.

- افغانان اوس اسلامي نظام له غیر اسلامي نظام نه تر ډېره حده پېژندی شي، د جهاد په کلونو کي دوی له اسلام نه هومره څه زده کړي چي اوس ئې څوک په آسانۍ نه شي غولولی.
- اسلامي نظام هغه دی چي په هغه کي: اسلامي شریعت د ټولو قوانینو

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوازنى مأخذ وي، ټولي شخړى او منازعات د اسلامي شريعت په رڼا کي حل وفصل شي، چارواکي په خپلو ټولو اجرءاتو کي شريعت ته التزام ولري، له ملت سره په مشوره مکلف وي او د ملت له استازو جوړه شوې شورى تر ټولو با صلاحيته مرجع وي. د چارواکو په واک کي صلاحيتونه او ملي شتمني امانت وګڼل شي، د ولس معلن او بلا اجبار بيعت او رأيه د نظام د مشروعيت مبنا وي او ولس مشر د ولس په خوښه غوره شي.

ليکوال موږ ته طعنه راکوي او ليکي: که په اسلامي نظام او حکومت کي د صدراعظم منصب بدعت او ناروا وي؛ څنګه چي ښاغلي (حکمتيار) په خپل کتاب کي ليکلي، نو بيا خو د دې ناروا بدعت عمل ارتکاب لومړى په خپله ښاغلي حکمتيار کړى... په همدې لړ کي د ۱۳۷۵کال د جوزا په مياشت د ماهيپر هغه تړون ته اشاره کوي چي په ترڅ کي ئې د صدارت مقام حزب ته وسپارل شو... د دې صحيح اعتراض او خام استدلال په اړه دا عرايض لرو:

- اعتراض په اعتراض ځوابول نه علمي ځواب دئ او نه علمي څېړنه، دا له کينې او عقدې راخوټېدلى ځواب دئ.
- که هر څوک له پارلماني نظام سره توافق وکړي او خپل اساسي قانون د شاهي نظام له هغه قانون نه اقتباس کړي چي له انګرېزانو ئې ترلاسه کړى، اشتباه ئې کړې. د بل اشتباه ستا غلطي نشي توجيه کولى.
- د رباني له ډلي سره د حزب اسلامي هغه د روغي جوړي موقت توافق د پارلماني نظام د تأييد په معنى نه دئ.
- حزب اسلامي هغي معاهدې ته طالبانو مجبور کړ، طالبانو له شا نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر حزب بریدونه کول، حزب ته په دوو جبهو کي جنګېدل ګران یا ناسم کار وو، د حزب اسلامي اهل رأی په جلال آباد کي راغونډ شول، له دوو بدیلونو څخه ئې یو باید غوره کړی وی: د کابل د چارواکو د روغي جوړي بلني ته مثبت ځواب یا انتظار، د رأیو په داسي اتفاق سره ئې د کابل بلني ته د مثبت ځواب ویلو پرېکړه وکړه چي یوه کس هم ورسره مخالفت ونه کړ، خو د دې پرېکړي نتایجو ته په پام سره حزب اسلامي وویل چي دا یوه ستره سیاسي اشتباه وه، ځکه معلومه شوه چي د کابل د هغه مهال چارواکي په خپلو ژمنو کي صادق نه ول، خپل تعهدات ئې ترپښو لاندي کړل، مسکو او تهران دې ته پرې نه ښودل چي پر هغي معاهدې عمل وکړي. همدرد صاحب له مسعود، جنرال دوستم او جنرال مالک سره د طالبانو پټ او ښرګند ائتلافونه، او د همدې غلطیو په سبب په زرګونو طالبان د مرګ کومي ته لېږل، د حزب اسلامي په ضد ناروا او بې موجبه جګړه نه یادوي خو د ماهیپر په هغي معاهدې استناد کوي چي حزب تر ده ډېر د مخه یوه اشتباه ګڼلې!!

موږ څنګه نظام غواړو؟

د دغو اصولو په رڼا کي موږ د هېواد لپاره داسي نظام غواړو چي:

- ولس مشر به د ملت په خوښه او د آزاد، معلن او غیر اجباري بیعت له لاري ټاکل کېږي، نه د محدودو کسانو له خوا او په پټه، په جومات کي به ټاکل کېږي نه په قصرونو کي، ټول خلفاء راشدین په جومات کي غوره شوي نه په کوم قصر یا پټ ځای کي، له بیعت نه وروسته خلیفه شوي نه له

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیعت نه مخکي، بیعت د خلیفه له انتخاب نه وروسته شکلي یا رسمي مراسم نه دي بلکه خلیفه له همدې لاري غوره کېږي، خلیفه هغه دئ چي ملت ورسره بیعت وکړي، دا د کوم شخص یا کورنۍ موروثي حق نه دئ چي له پلار نه زوی ته په میراث پاته شي، دا د ملت امانت دئ چي په خپله خوښه به ئې اهل ته سپاري. هم د دې امانت د اهل تشخیص د ولس حق او وظیفه ده او هم ئې سپارل، یوازي هغه څوک د مسلمانانو جائز مشر ګڼل کېږي چي مسلمانانو په خپله خوښه انتخاب کړی وي او په خپله رضاء ئې ورسره بیعت کړی وي. په صندوق کي رأیه اچول د بیعت ښه نعم البدل دئ. ځکه مخامخ بیعت په یوې وړې ټولني کي ممکن دئ نه په سترې ټولني کي.

- منتخب مشر له یوې خوا په دې مکلف دئ چي په ټولو چارو کي به د شریعت په نسبت التزام لري، له بلي خوا له ولس سره په مشورې مکلف دئ. په اسلامي ټولني کي امور په مشوره ترسره کېږي، نه دا چي حاکم آخري مرجع وي. د قوانینو مرجع په ترتیب سره شریعت، عرف او اجماع ده، واکدار او هیچا ته دا حق نه دئ ورکړی شوی چي له خپلي خوا قوانین صادر کړي. قضایا به د شریعت مطابق حل او فصل کېږي او امور به د خلکو په مشوره تر سره کېږي. اولی الامر هم له شریعت نه د انحراف په صورت کي مستحق العزل دئ او هم د استبداد، مطلق العناني او د مشورې له اصل نه د انحراف په صورت کي.
- په دې نظام کي چارواکی د ولس مالک الرقاب او د هېواد ټولواک نه بلکي د ولس خادم او د دوی د امانتونو امین دئ. فقط په هغه صورت کي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر هغه وخته د واک امانت له ده سره پاته کېدی شي چي د امانت اصلي خاوندان يعني ولس وغواړي او په امانتونو کي ئې خيانت نه وي کړی.

- هم د ده صلاحيت د شريعت په رڼا کي او د مسلمانانو په خوښه ټاکل کېږي او هم ئې حقوق، وجائب او مسئوليتونه.
- د اسلام له نظره هغه د ولس (مستخدم) دی، نه آقا او بادار، د (خدمت) په دوران کي يوازي هومره (اجوره) ترلاسه کولی شي چي ولس ئې ورته ټاکي، واکمني ده ته په نورو مسلمانانو هيڅ مادي امتياز نه بخښي.
- په اسلامي ټولني کي د مشر لپاره، د سلطان، پاچا، واکدار، حاکم او رئيس په ځای د خليفه نوم او مفهوم غوره شوی، چي ځای ناستي ته وايي، دا ځکه چي په اسلامي ټولني کي مشر د خلکو له خوا غوره کېږي او د خلکو نائب او ځای ناستی وي، خلک ئې د بيعت له لاري غوره کوي، په ملي شتمنيو کي د ولس د استازي په توگه او د دوی په مشوره تصرف کوي. هغه (آمر) نه دی، (امير) دئ، فرمانونه نه صادروي، کارونه ترسره کوي، د آمر او امير ترمنځ فرق همدا دئ: آمر يعني امر کوونکی، حکم کوونکی او امير يعني د امورو ترسره کوونکی او د چارو سنبالوونکی.
- نظام بايد داسي وي چي په ديکتاتوري او استبداد منتج نه شي. داسي نه چي واک د يوه کس يا کورنۍ په لاس کي پرېوځي نو ټولواک شي او اقتدار د دغي کورنۍ موروثي حق.
- اسلام، سلطنتي نظام هم د فساد او تباهۍ عامل گڼي او هم ئې د انساني عدالت او برابرۍ مغاير. هغه اختيارات چي په سلطنتي نظام کي يوه (پاچا او سلطان) ته ورکول کېږي، اسلام دا اختيارات فقط د الله تعالی لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

مختص کړي. د اسلام له نظره پاچا هغه څوک دئ چي ځان د خدای ځای ناستی ګڼي، که څه هم دا خبره په خوله نه کوي. قرآن د فرعون په اړه وايي چي هغه ځان د خلکو (اله) او (رب اعلی) ګڼلو، يعني ځان ته ئې هغه اختيارات ورکړي وو چي يوازي له خدای سره ښايي. قرآن د فرعوني نظام څو ځانګړتياوې بيانوي:

۱. فرعون ځان (اله) ګڼي، د حلال او حرام، جائز او ناجائز د ټاکلو وروستۍ مرجع.

۲. ځان ته ټولواک وايي او د مصر د ټولو شتمنيو مالک.

۳. هغه خلک په ډلو ډلو وېشلي: مرفه او حاکمه طبقه، محرومه او محکومه طبقه، فوځ او واکمنه طبقه.

- قدرت بايد په مرکز کي داسي متمرکز نه شي چي څو کسان د کودتا له لاري وکولی شي دا مرکز اشغال او په ټول هېواد مسلط شي او يا بهرني ځواکونه د مرکز په نيولو سره ټول هېواد اشغال کړي، هم بايد د کودتاګانو ټول امکانات د تل لپاره له منځه يووړی شي او هم بهرني ځواکونه داسي ګمان ونه کړي چي د مرکز په نيولو سره ټول هېواد نيولی شي. نه داسي نظام چي په انارشيزم منتج شي او هېواد د تجزيې په لور وخوځوی او شرير ځواکونه منطقوي، محلي او قومي استقلال او خپلواکي ته وهڅوي او يا بهرني ځواکونه د مرکز د ضعف په وجه د هېواد ځيني برخي اشغال کړی شي، نه له مرکز نه تيښته او نه په مرکز کي ذوب کېدل، بلکه د دواړو تر منځ تعادل، نه دا چي په مرکز د څو کسانو تسلط په دې منتج شي چي د هېواد او ولس هر څه د دوی د خوښي مطابق تغيير

(c) ketabton.com: The Digital Library

وومومی، فرهنګ، مذهب، اخلاق، دود دستور، خارجي او داخلي سیاست، اقتصادي او اجتماعی نظام او هر څه، پنځه کمونست افسران کمونستی انقلاب اعلان کړي او پنځه د اروپا او امریکا په نایټ کلپونو کي ستر شوي د امریکا په زور په مرکز مسلط او په ټول هېواد امریکایي دیموکراسي او کوبائي اخلاق مسلط کړي، راډیو، تلویزیون، اخبار او مجلې، مسجد او منبر د دوی په لاس کي پرېوځي.

- نظام باید داسي نه وي چي اقتدار له بر نه د لاندي په لور او له مرکز نه د اطراف په لور خور شي.
- اجتماعی عدالت تأمین کړي، د مرکز او اطراف تر منځ ژور تفاوت رامنځته نه کړي. داسي نه چي ټول تسهیلات او وسایل د مرکز په واک کي وي او واکمنان او د مرکز اوسېدونکي ترې برخمن وي او د اطراف اوسېدونکي له ټولو ابتدائي تسهیلاتو نه محروم وي. داسي نه چي اطراف د مرکز قرباني شي، باید اطراف د مرکز د استحصال او استثمار وسیله نه وي، دا نه له عدالت سره اړخ لګوي او نه په هیڅ معیار او میزان کي د منلو دئ چي سړک، برق، ګاز، پاکي اوبه، روغتونونه، پوهنتون، مکاتب او مدارس، پارکونه او ... په مرکز کي وي او د اطراف خلک له دې ټولو محروم!! په دې سره له یوې خوا عدالت تر پښو لاندي کېږي له بلي خوا خلک له اطراف نه د مرکز په لور مخه کوي، په ښارونو کي ازدحام جوړېږي، اطراف ورو ورو تخلیه کېږي، زراعت او مالداري صدمه ګوری..
- د دولت د ټولو عوایدو منبع په اصل کي خلک دي، که دا مالیه ده او که د ګمرکاتو محصول، د ګمرک اصلی تأدیه کوونکي هم خلک دي نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاجران، تاجر چي د گمرک په نامه څه ورکوي له عام اخيستونکو نه ئې بېرته تر لاسه کوي! د عدالت غوښتنه دا ده چي له شتمن نه واخستلی شي او نادار ته ورکړی شي. اسلام هغه نظام مردود گڼي چي له غريب نه ئې اخلي او په مرفه او بډای طبقې ئې مصرفوي. په اسلامي نظام کي دولت د محرومانو متکفل دئ، هغه مکلف دئ چي له شتمنو څخه به عشر او زکات اخلي او محرومانو ته به ئې ورکوي. قرآن د دې مخالف دئ چي سرمايه د محدودو کسانو ترمنځ لاس په لاس شي، د محروم له مجبوريت نه ناروا استفاده وشي، بډای ضروري شيان احتکار کړي او په دې سره ئې بيه لوړه او له بې وزلو نه گټه ترلاسه کړي، اسلام سود د همدې لپاره حرام کړئ چي دا د محرومانو له مجبوريت نه د شتمنو د استفادې ذريعه ده.

- د اجتماعي عدالت معنی دا ده چي د ټولني ټول وگړي برابر وگڼل شي، له خلکو سره برابره معامله وشي، دولت په خپلو اجراءاتو کي دا برابري او عدالت مراعات کړي. واکمن دا حق نه لري چي ملي شتمني غنيمت وگڼي او په خپله خوښه په هغې کي تصرف وکړي. دا حق هم نه لري چي له دولتي حيثيت نه په استفادې سره کومه تجارتي او اقتصادي معامله ترسره کړي، داسي گټه شريعت تحريم کړې.
- دې ته مو بايد پام وي چي پارلماني نظام د بريتانيايي استعمار ميراث دئ او د بريتانيا له خوا د دوی په مستعمراتو کي رائج شوی. رياستي نظام امريکايانو معرفي کړی او دې ته ترجيح ورکوي چي په خپلو مستعمراتو کي دا نظام وگوري. دا دواړه نظامونه نه يوازي له دې ناحيې د اعتراض وړ او مردود دي چي د استعماري ځواکونو زېږنده دي بلکي له دې پلوه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې بې شمېره نواقص لري، ځيني اساسي ستونزي او نواقص ئې دا دي:

- انتخابات ئې د قمار په څېر دي، له څو کانديدانو نه يو هغه کس پارلمان ته ځي چې تر نورو ئې څو رأيې زياتي ترلاسه کړې وي، کېدی شي د ناکامو کانديدانو مجموعي رأيي تر کامياب کانديد نه زياتي وي.
- چا چي ناکامو کانديدانو ته رأيه ورکړې په پارلمان کي ممثل او استازی نه لري. په دې ترتيب پارلمان د يوه اقليت ممثل وي نه د اکثريت او نه د ټول ملت.
- دا د شتمنو او په ټولني د حاکمي طبقې سلطې ته قانوني جواز برابروي، يوازي شتمن کسان کولی شي په دې انتخاباتو کي برخه واخلي او مصارف ئې متحمل شي، په ټولو هغو ملکونو کي چي دا راز انتخابات ترسره کېږي، د ناداري طبقې نه هيڅوک د پارلمان غړيتوب نه شي ترلاسه کولی، اکثر غړي ئې د جګي طبقې او ډېر کم ئې د متوسطي طبقې څخه وي. په انګرېز ډوله پارلماني نظام کي انتخابات په اصل کي د حاکم او مسلط سياسي او اجتماعي نظام د بقا او هغه ته د مشروعيت ورکولو وسيله وي. په سياسی، اقتصادي او اجتماعي لحاظ مسلطه طبقه له دې لاري پارلمان ته لار مومي.
- د هېواد صدراعظم د محدودو کسانو له خوا غوره کېږي، د محدودو کسانو اخيستل ډېر آسانه وي، هم ئې بهرني ځواکونه په آسانۍ اخيستی شي او هم هغه ډلي چي مالي امکانات ئې زيات وي او شتمن بهرني حاميان ولري. دا د افغانستان په شان يوه ملک ته چي له هري خوا د ځواکمنو رقيبانو په ولګه کي دئ له احتياط نه ډېر لري دئ چي د هېواد د مشر ټاکل په يوه محدود ټولګي پوري وتړل شي. که د هېواد د مشر ټاکل په ټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملت پوري مربوط وي دا تر دې ډېر ډېر مصئون دئ چي د پارلمان څو سوه غړو ته دا صلاحیت ورکړی شي.

- په پارلماني نظام کي باید صلاحیتونه د صدراعظم او جمهور رئیس تر منځ په یوه تناسب ووېشل شي، دا له یوې خوا د دوو ځواکمنو تر منځ د تنافس او سیالۍ ډګر پرانېزي، له بلي خوا د تشکیلاتو د تراکم باعث کېږي او له بلي خوا په عام ولس کي د شخړو او منازعاتو باعث. زموږ د ګاونډیو هېوادونو تجربې زموږ مخي ته پرتې دي. په پاکستان کي انګرېزانو دا نظام په میراث پرېښود، خو تر اوسه یوه صدر اعظم هم خپله قانوني دوره تکمیل نه کړی شوه، کله جمهور رئیس عزل کړی او کله ځواکمنو جنرالانو. په ایران کي هم د پارلماني نظام تجربه ناکامه شوه، ایرانیانو د انقلاب په لومړیو کلونو کي د رهبر او جمهور رئیس تر څنګ صدراعظم هم درلود، خو وروسته مجبور شول چي د صدراعظم پست او منصب حذف کړي. خو عجیبه دا ده چي په همدې ایران پوري تړلې ډلي د تهران په وینا په افغانستان کي پارلماني نظام غواړي!! پارلماني نظام د انګلستان د ملکي په څېر یوې تشریفاتي ملکې یا پاچا ته ضرورت لري، له دې پرته نه شي چلېدی. یوه ټولنه که وړه وي که ستره، که د یوې کورنۍ په اندازه وي او که د یوه ستر ملت په اندازه، په سر کي باید یو قیم او رئیس ولري نه متعدد رئیسان له خاصو صلاحتونو سره، دا حتماً په نزاع او شخړو منتج کېږي. قرآن وایي: که د کائناتو واګي د دوو خدایانو په لاس کي وی نو تباه کېدو او هر یوه به هڅه کوله چي عرش ته ورسېږي او په بل بر لاسی شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- په اسلامي نظام کي خلیفه چي د ټول ولس له خوا غوره کېږي، د ولس په استازیتوب د ټولو دولتي چارو مسئول دئ. د خلفاء راشدینو په دوران کي موږ نه د خلیفه ترڅنګ د صدر اعظم مثال موندلی شو او نه د دوو چارواکو تر منځ د قدرت د وېش مثال.. په دې اساس په ټول جرأت سره ویلی شو چي هغه نظام له اسلام سره اړخ نه لګوي چي د نظام په سر کي دوه باصلاحیته چارواکي د صدراعظم او جمهور رئیس په نامه ولري او قدرت د دوی تر منځ په یوه خاص تناسب ووېشل شي.. داسي نظام نه یوازي له اسلام سره اړخ نه لګوي بلکي په ټولو هېوادونو کي ئې بدې پایلي درلودلې او د عدم ثبات باعث او د چارواکو او ولس ترمنځ د شخړو او سیالۍ موجب ګرځېدلي. له اسلام سره هغه نظام اړخ لګوي چي ولسمشر ئې د ولس له خوا غوره شي، د چارو واګي د ده په لاس کي وي، خو په خوا کي ئې داسي ځواکمنه او باصلاحیته شوری وي چي د ټول ملت استازیتوب کوي نه د هغو کسانو چي کامیابو کاندیدانو ته ئې رأیه ورکړې، په شوری مکلف وي، قدرت او صلاحیت او په ملت پوري مربوط وسایل او امکانات امانت وګڼي او د شوری له پرېکړو سره سم په هغه کي تصرف وکړي، په شخصي ژوند او له ملي شتمنیو نه په استفادې کي له هیڅ مسلمان نه هیڅ امتیاز ونه لري، هیڅ څه له مشورې پرته ونه کړي.

اسلامي نظام که غربي جمهوریت؟

محترم لیکوال وایي: زما د ناقصو معلوماتو له مخي ښاغلی حکمتیار صاحب لومړی قلم وال دئ چي په دې باب جلا او مخالف نظر لري!! د

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوموړي په اند د امیر ټاکل د اهل الحل و العقد دنده نه ده!! بلکي د یوه هېواد ولس مشر یا امیر د عامو انتخاباتو له لاري ټاکل شرعي بولي!! کوم چي د غربي جمهوریت او دیموکراسۍ د ستر اصل په توګه ګڼل کېږي.

د دوی په ځواب کي څو عرایض لرم:

- تا خو په خپلي رسالې کي د څو داسي علماوو په نظریاتو استناد کړی چي له دیارلسمي پېړۍ وروسته او حتی په پنځلسمي پېړۍ کي راڅرګند شوي او داسي نوي نظریات ئې وړاندي کړي چي مخکنیو نه وو ویلي، څنګه هغوی ته د نویو نظریاتو وړاندي کولو حق ورکوې او نورو ته نه؟!
- په دې اړه ستا معلومات یقیناً چي ناقص دي، ځکه چي ټولو محققو علماوو، فقهاوو او امامانو همدا خبره کړې چي د مسلمانانو معلن او بلااکراه بیعت د امارت لپاره لازمي شرط دئ، له معلن او غیرمکره بیعت نه پرته د هیچا امارت نه مسلم کېږي. تاسو د دغو ټولو د متفقه خبري په خلاف وایئ چي بیعت شرط نه بلکي د خلکو وجیبه ده، امیر د څو کسانو په خوښه ټاکل کېږي او خلک پر دې مکلف دي چي له همدغه امیر سره به بیعت کوي!!
- که د څو کسانو بیعت کافي وي نو ستاسو له امیر نه مخکي خو داسي امیران تیار موجود وو چي په لکونو مسلمانانو ورسره بیعت کړی وو، د حزب اسلامي په انتخاباتو کي نږدې یو ملیون غړو برخه اخیستې وه او له خپل امیر سره ئې بیعت کړی وو، که په کندهار کي زر کسان راغونډ شو نو دا اوس د نصرت مېني په پنډغالي کي همدومره او هغوی ته ورته اهل الحل و العقد راغونډېدی شي، آیا د دوی پرېکړه منې؟ زه بلنه درکوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشئ زر نه بلکي پنځه سوه اهل الرأی یا اهل الحل و العقد به په ګډه غوره کړو او هغوی ته به اختیار ورکړو چي د هېواد لپاره په اتفاق یا د رأیو په اکثریت سره امیر غوره کړي، موږ د دوی پر پرېکړه منو، آیا تاسو ئې منلو ته تیار یئ؟ موږ دغه طرحه طالبانو ته وړاندي کړې وه خو هغوی ورسره موافقه ونه کړه!! که هر چا ته د خپلي خوښي خلک راغونډول او هغوی ته د اهل الحل و العقد نوم ورکول او پر نورو د دوی پرېکړه واجب التعمیل ګڼل جائز وګڼو نو دا خو سترو سترو او خونړیو فتنو، پېښو او نښتو ته لار پرانېزي!!

- د ولس له لوري د امیر انتخاب د غربي جمهوریت ابتکار نه دئ، دا د اسلام هغه ستر افتخار دئ چي تر اسلام مخکي ئې د تاریخ په اوږدو کي نظیر نه مومو، د اسلام یو ستر افتخار د غربیانو په پښو کي مه اچوئ، کله چي د انسان په اوږده تاریخ کي د لومړي ځل لپاره د مسلمانانو لخوا، د عام ولس له لوري، په جومات کي د یوه ستر ملک خلیفه غوره شو، هغه مهال په غرب کي چا د دې تصور هم نشو کولی، هغه مهال غربیان د جهل، اختناق او استبداد په تیارو کي ژوند کولو او پر غربي هېوادونو داسي دیکتاتورانو او امپراطورانو د توري او نېزې په زور حکومت کولو چي اقتدار ئې د خپلي کورنۍ مسلم او حتی الهي حق ګڼلو، له واکمن نه به اقتدار زوی، لور، ښځې او حتی د مور په رحم کي ماشوم ته په میراث پاته کېدو، همغسي لکه چي د یهودانو په لاس جوړ شوي شیعه مذهب کي اته کلن ماشوم امام شو، پنځه کلن غائب ماشوم امام زمان شو!!
- د راشدینو خلفاوو اهل الرأی خو هغه صحابه وو چي په بدر کي ئې

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخه اخیستې وه، هر اسلامي تحریک بدریان لري، د دوی بدریانو ته باید پر نورو داسي ترجیح ورکړی شي لکه صحابه وو چي خپلو بدریانو ته پر نورو ترجیح ورکوله، د افغانستان د اسلامي تحریک بدریان هغه دي چي له کمونیستانو سره ئې لومړی نښته څلوېښت کاله د مخه په پوهنتون کي وه، یا هغه چي د داؤد په ضد ئې جهاد پیل کړ، یا هغه چي د ۱۳۵۷کال د ثور په نهمه ئې جهاد شروع کړ، یا هغه چي لومړی ډز د دوی له لوري پر روسانو وشو، لومړی شهید د دوی وو، لومړی زخمي د دوی وو، لومړی بندي د دوی وو، لومړی مهاجر له دوی څخه وو، زموږ بدریان خو هغه دي چي د اسلام او جهاد بیرغ د دوی په لاس ورپېدو، افغانان دوی راوینښ او جهاد ته چمتو کړل، دا خو ټول په حزب اسلامي کي دي، افغانانو ته خو د جهاد درس دوی ورکړی، یقیناً چي دوی به د ټولو هغو مجاهدینو په جهاد کي برابر شریک وي چي له دوی وروسته د جهاد سنگر ته راوتلي او د اسلام لپاره ئې قربانۍ ورکړې. چا چي پر حزب اسلامي برید کړی، د حزب مجاهدین ئې وژلي، ځورولي او له دوی نه ئې هغه وسلې اخیستې چي له روسانو ئې غنیمت کړې وي؛ که ترقیامته نېک عملونه وکړي دا ستره گناه نشي جبرانولی!! څوک چي له حزب اسلامي سره جنگېدلی الله تعالی سزا ورکړې، یا ایمان ترې تللی او کمونیستانو او روسانو ته په لاس اوږدولو مجبور شوی، یا اقتدار ترې تللی، یا ئې په زرگونو هغه جنگیالي وژل شوي چي له حزب سره جنگېدلي وو، یا هغه بهرنۍ او کورنۍ کړې ترې جلا شوې او د دوی له دښمنانو سره یوځای شوې چي د هغوی په وینا له حزب سره وجنگېدل، یا ئې د اقتدار په وخت کي داسي قحطي راغلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي د افغانستان په تاريخ کي ئې بېلگه نه وه ليدل شوې، نه يوازي د بارانونو او واورو ورېدل بند شول او د زمکي د سر اوبه وچي شوې بلکي څاگاني او کاريزونه هم وچ شول او د زمکي لاندي اوبه څو متره نوري هم لاندي ولاړې!! ځيني به دا طبيعي حوادث گڼي، خو زموږ عقيده او ايمان راته وايي چي حوادث د الله تعالی په امر او د هغه د عادلانه پرېکړي له مخي راځي، ظالم ته سزا ورکوي او د مظلوم انتقام ترې اخلي، پاکستان د افغانستان په نيولو کي د امريکايانو ملگرتيا وکړه او پرويز مشرف خلکو ته ويل: د دې ملگرتيا په نتيجه کي به امريکا د کشمير په اړه زموږ مرسته وکړي؛ خو څلور کاله وروسته په همغه ورځ چي امريکايانو پر افغانستان بريد کړی وو داسي ستره زلزله په همدې کشمير او شاوخوا کي ئې راغله چي نږدې اتيا زره خلک په کي ووژل شول، د وژل شوو شمېر هومره وو چي د امريکايانو په لاس په افغانستان کي وژل شوي وو، په دې کي نږدې شل زره ئې د پاکستان د فوځ تر ټولو مهمو عسکري قطعاتو غړي ول، دغو حقايقو ته په پام سره بايد له دې ډډه وکړو چي حوادث يوازي طبيعي پېښي وگڼو، آيا دې ته يو تصادف ويلی شو چي د پاکستان ستره زلزله په هغه ورځ وه چي څلور کاله مخکي په همدې ورځ امريکائي ځواکونو د پاکستان له زمکي او هوا نه په استفادې سره پر افغانستان بريد وکړ، په همدې ورځ د امريکا کروز ميزايلونه د اسلام آباد په موافقه د پاکستان له فضاء تېريدل او پر افغانستان وريدل، په همدې ورځ په پاکستان کي د امريکايانو له نظامي اډو نه امريکايي جازونه الوتل او پر افغانانو ئې بمونه ورول، په افغانستان کي مستقر پاکستاني افسرانو کوردينات ورکاوو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاکستاني چارواکو به ویل چي مونږ له امریکا سره دا ملګرتیا د پاکستان په ګټه ګڼو، د تروریزم په خلاف د امریکا په اعلان شوې جګړې کي برخه اخیستل د پاکستان له ملي ګټو سره موافق عمل دئ، پاکستان باید د دې جګړي په لومړي خط بدل شي، همداسي وشول، پاکستان نه یوازي د افغانانو په خلاف په دې جګړي کي په لومړي خط کي ودرېدو، بلکي د افغانستان په اشغال او د افغانانو او نورو امریکا ضد مجاهدینو په نیولو او امریکا ته په سپارلو کي ئې هغه کار کړی چي امریکا ئې له کولو عاجزه وه، پاکستان نه یوازي د افغانانو په خلاف په جګړي کي شریک شو بلکي په پاکستان کي ئې هم د امریکایانو په وینا د مسلمانانو په ضد پراخ عملیات پیل کړل، له افغانستان سره په پوله ئې اتیا زره فوځیان ځای په ځای کړل، په جنوبي او شمالي وزیرستان کي ئې پرله پسې او پراخ عملیات ترسره کړل، په بې ګناه وزیرو ئې له تروریستانو سره د مرستي په نامه بمونه وورول، ګڼ شمیر وزیر او هغه افغان مهاجرین ئې ووژل چي له کلونو کلونو په هغي سیمي کي مېشت وو. نو دا یو تصادف مه ګڼئ چي د پاکستان زلزله په همغه ورځ پیل شوه چي امریکایانو د پاکستان له لاري پر افغانستان برید وکړ او تر هغي ورځي د دې زلزلې وروستۍ جټکې رواني وې چي تر همدې ورځي پوري څلور کاله د مخه پر کابل او کندهار د امریکایانو پراخي بمبارۍ رواني وې. پاکستاني چارواکو به ویل چي په دې برید کي له امریکا سره د پاکستان ملګرتیا به د دې باعث شي چي امریکا د کشمیر په مسئله کي د پاکستان مرسته وکړي، خو دا دئ ګورئ چي امریکا نه یوازي د کشمیر په مسئله کي د هند د دریځ ملاتړ کوي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشمیري مجاهدین تروریستان ګڼي، اسلام آباد ئې دې ته اړ کړ چې د دوی له مرستي لاس واخلي، مرکزونه ئې په ټول پاکسان کي وربند کړي او کشمیر ته له اوښتو ئې مخه ونیسي، بلکي د کشمیر د دغي غمیزي په دوران کي ئې د خپل دغه ملګري په هکله په دې سخته ورځ کي داسي بې اعتنایي وکړه چې پرویز مشرف مجبور شو ووایي: "که دا زلزله په کوم غربي هیواد کي شوې وای نو عکس العمل به دومره سوړ نه وو، مونږ مجبور یو د ایف ۱۶ طیارو اخیستل وځنډوو!!" کاش پاکستاني چارواکو د امریکا په ځای خدای ته مخه کړې وی، له امریکا نه د طمعي او وېري په ځای ئې له خدای نه طمع او وېره درلودی، د مظلومو مسلمانانو په ضد له کفري ظالم او متجاوز طاقت سره د ملګرتیا په ځای ئې او د خپل بې وزلي ګاونډي هیواد په خلاف په یوې ناروا او ظالمانه جګړي کي د برخي اخیستو په ځای له خدای نه ویریدلي وی او په دې پوهیدی چې خدای د مظلوم فریاد اوري او د هغه انتقام خامخا اخلي، خو داسي ئې ونکړل، له ظالم سره په ناروا ملګرتیا کي مخکي ولاړل، اوه سوه مظلوم مسلمانان ئې ونیول او لاس تړلي ئې امریکا ته وسپارل، د امریکایانو د خوشحالولو لپاره ئې د افغانانو په خلاف له هیڅ څه نه ډډه ونکړه، ډېر بې وزلي مهاجرین ئې په زور له پاکستانه وشړل، د خټو کورونه ئې په بلدوزرو وربانډي ړنګ کړل، هیچا د دغو مظلومانو چیغي وانه ورېدې، ویل ئې تر افغانستانه د تلو کرایه نلرو، هلته کور نلرو، څه چې لرو هغه ټول دلته رانه پاته کېږي، خو هیچا ورته اعتناء ونکړه، خو دا دئ ګورئ چې پاکستان له داسي پېښو سره مخامخ شو چې په همدغو کمپونو کي له سوات او باجوړ نه مهاجر

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوي پاکستاني کورنۍ مېشت شوې!!

• محترم ليکوال ته وايم: ته او خدای دي مور. ته ووايه چي په کندهار کي د راغونډ شوو کسانو له منځه څومره ئې مجاهدين ول؟ ته دا نه منې چي اوس د دوی په سلو کي نوي د کابل له حکومت سره يو ځای شوي، خو زه تا ننګوم چي د هغوی له ډلي نه د يو نيم سل کسانو نومونه واخله چي اوس د امريکايانو تر واکمنۍ لاندي ژوند نه کوي او له ملا محمد عمر مجاهد سره په خپل تعهد ولاړ دي، او په روان جهاد کي عملاً برخه لري!! که تا له هغو په اصطلاح يونيم زر کسانو نه په سلو که د لسو نومونه واخيستل نو ستا خبره به صحيح وي او مور. به مبالغه کړې وي!! او که حقيقت همداسي وي چي مور. ويلي نو بيا خو دا خبره ومنئ چي محدودو کسانو ته د امير د انتخاب واک سپارل بد او خطرناک عواقب لري، دا ځکه چي د محدودو کسانو پېر پلور آسانه او ارزانه وي، د افغانستان په څېر هېواد کي د دې کار عواقب تر بل هر ځای زيات خطرناک دي، مور. شتمنو او کينه کښو دښمنانو محاصره کړي يو، د افرادو اخيستل ورته ډېر آسان کار دئ، زه ډېر داسي کسان پېژنم چي هم ئې د هرات او کابل په جرګو کي برخه اخيستې وه او رباني ته ئې رأيه ورکړې وه او هم ئې د کندهار او په پای کي بيا د کابل په لويي جرګې کي، له ټولو ئې د خپلي رأيي په مقابل کي پيسې ترلاسه کړې، هم ئې خپل دين او ايمان خرڅ کړی او هم خپل هېواد! که د امير انتخاب په محدودو کسانو پورې مربوط شي تل به دا ترخه تجربه تکرارېږي، هرڅوک چي د اقتدار پر کرسۍ ناست وي يا تر نورو ډېرې پيسې ولري، دوی به اخلي او د خپلي خوښي فتواوي به پرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهر کوي!!

ناسم تعبير د غلطي ادعاء بنسټ

محترم ليکوال د کوم اساسي قانون ... د رسالې يو مطلب په ناسمه توګه تعبير کړی او همدا ناسم تعبير ئې د خپلي ادعاء لپاره بنسټ ګرځولی، په رسالې کي ليکل شوي چي: "دا خبرې يا هغه څوک کولی شي چي دا ټول حقايق له پامه وغورځوي او يا هغه چي د کوم دربار مفتي وي. دا ټګماران د عربي يوه اصطلاح د اهل حل و عقد په نامه داسي کاروي لکه چي دا د قرآن د کوم آيت او يا د پيغمبر عليه السلام د کوم حديث برخه وي او ادعاء کوي چي د امير ټاکنه د اهل حل و عقد دنده ده!! په داسي حال کي چي دا اصطلاح د اموي سلاطينو او امراوو د وخت زېږنده ده، نه په قرآن کي او نه په احاديثو کي د اهل حل و عقد اصطلاح او دا چي امير به د دوی له لوري ټاکل کېږي څه نه مومو، نه په څرګندو الفاظو کي او نه تلويحاً، دا اصطلاح د اموي او عباسي حکومتونو پر مهال جوړه او رايج شوه، هغه مهال چي جابرو سلاطينو زعامت موروثي کړ، د زعيم انتخاب ئې د خپلي خوښي خواصو حق وبالو او بيعت ئې داسي شکلي مراسم چي د زعيم له ټاکلو وروسته ترسره کېږي، هغه مهال چي امراء به د جومات په ځای په قصرونو کي غوره کېدل او دا صريحاً د قرآن او سنت او د صحابه وو د منهج خلاف او يو کرکجن بدعت وو." په دې وينا کي د سرکاري مفتيانو په اړه ويل شوي چي دا ټګماران دغه عربي اصطلاح داسي کاروي لکه چي دا د قرآن د کوم آيت او يا د پيغمبر عليه السلام د کوم حديث

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخه وي او ادعاء کوي چې د امیر ټاکنه د اهل حل و عقد دنده ده!! خو نه پوهېږو چې لیکوال د رسالې الفاظو ته نه دئ متوجه شوی او که ئې عمداً غوښتي چې غلط ئې تعبیر کړي او داسي څه ترې جوړ کړي چې د عباسیانو او امویانو د دور د هغو لوړو لوړو شخصیتونو فقهي او علمي هڅو ته ئې هم وغزوي چې زموږ امامان ئې هم په ضمن کي دي، دوی ته په درناوي سره وایو چې علمي څېړنه داسي نه وي، علمي څېړونکي هم خپله رأیه په دقت سره وړاندي کوي او هم د بل رأیه سمه او په امانت سره تعبیروي. په رسالې کي نه دي ویل شوي چې دا اصطلاح جوړول صحیح کار نه وو، بلکي لیکل شوي چې د درباري مفتیانو له لوري د سلاطینو او امراوو په ګټه د هغه کارول د ټګمارانو کار وو.

په رساله کي دا هم نه دي ویل شوي چې راشدو خلفاوو د مشورې لپاره خاص مشاورین نه درلودل، یا د خاصو مشاورینو درلودل ناجائز دي، نه پوهېږو چې محترم لیکوال دا ناسمه انتباه له کومي برخي اخیستې ده؟!! په رساله کي خو دا ویل شوي چې د اهل حل و عقد اصطلاح او بیا د دوی له لوري د امیر ټاکنه د امویانو او عباسیانو د دور زېږنده ده، دا اصطلاح ټګمارو درباري مفتیانو د امراوو په ګټه کارولې، د دې خبري د تردید لپاره د نومیالیو علماوو، تاریخپوهانو او مفسرینو په دې قول استناد کول چې راشدو خلفاوو مشاورین درلودل یعني څه؟!! د دې خبري ئې له هغې سره څه؟! لیکوال په همدې لړ کي لیکي: "د دې خبري ډېر ښه سپیناوی: چې اهل الحل و العقد د صحابه وو او عین د راشده خلافت پر مهال یو معلوم ټولی او خلک وو!! د پاکستان د جماعت اسلامي بنسټ اېښودونکي مولانا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابوالاعلی مودودي صاحب کړی!!" دا خبره همدلته نیمگړې پرېږدي او د تفهیم القرآن د پښتو ژباړي د هغه تقریظ یوه برخه رااخلي چي حکمتیار صاحب لیکلی او دا نتیجه ترې راباسي چي دوی له جماعت اسلامي سره نږدې مناسبات او اړیکي لري، او بیا د مولانا مودودي صاحب دا وینا رانقلوي: د رسول الله صلی الله علیه وسلم په زمانه کي د شوری لپاره مجلس شتون درلود، وروسته د خلفاوو رضی الله عنهم په زمانه کي دې مجلس پراختیا پیدا کړه تر دې چي د ځینو ذهینو خلکو په گډون سره د شوری کړنو او هڅو عامه قبولیت ترلاسه کړ او دا هغه خلک وو چي ورته اهل الحل و العقد ویل کېده! ....

د محترم لیکوال په ځواب کي وایو:

- په دې خبري کي نه له تا او نه بل چا سره اختلاف لرو چي پیغمبر علیه السلام او راشدینو خلفاوو د شوری مجلسونه درلودل.
- دا ادعاء چي دوی د اهل الحل و العقد په نامه یادېدل د هیچا له لوري د منلو وړ نه ده، ځکه هغه مهال دا اصطلاح اصلاً نه جوړه شوې وه او نه کارول شوې او نه په روایاتو کي راغلې.
- هر څوک چي دا ادعاء وکړي چي راشدین خلفاء د محدودو خلکو له لوري غوره شوي د حقیقت خلاف خبره ئې کړې. دا ځکه چي ټول په جومات کي ټاکل شوي.
- د علامه ابن خلدون او مولانا مودودي پر ویناوو چي تا دلته کوم استناد کړی ناوارد استناد دئ، ځکه د بحث موضوع دا نه ده چي خلفاوو شوری درلوده که نه؟ د بحث موضوع دا ده چي آیا کوم خلیفه د محدودو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کسانو له لوري غوره شوی که نه؟ تر دې عنوان لاندې د داسې چا رأیه رانقل کړئ چې د محدودو کسانو له لوري د امیر د ټاکنې ادعاء ئې کړې وي او د دې ادعاء د اثبات لپاره ئې معقول دلا یل وړاندې کړي وي.

- په داسې حال کې چې موږ د مولانا ابوالاعلی مودودي رحمه الله او هر هغه چا قدر کوو چې د اسلام لپاره ئې کار کړی حتی که په دې لار کې ئې یو ګام پورته کړی، یوه خبره ئې کړې، یو سنت ئې احیاء کړی، یو آیت ئې تفسیر، ترجمه او تبلیغ کړی، یو کس ئې اسلام ته رابللی، جومات ته ئې راوستلی او یوه مستحب کار ته ئې هڅولی، خو موږ له جماعت اسلامي سره هیڅ تنظیمي اړیکې او مناسبات نه لرو. ستاسو د معلوماتو لپاره باید ووایو چې د افغانستان ډلې په دې توګه جوړې شوې: جمعیت اسلامي په پېښور کې د جماعت اسلامي له لوري، حرکت انقلاب اسلامي په پېښور کې د جمعیت علماء اسلام له لوري، اتحاد اسلامي په پېښور کې د اخوان المسلمین له لوري، او ته په خپله ښه پوهېږې چې طالبان څنګه رامنځته شول او چا ئې مرسته کوله؟!! یوازنۍ اسلامي ډله چې د هېواد دننه، څلوېښت کاله او تر ټولو وړاندې په خپله د افغانانو په لاس جوړه شوې حزب اسلامي دئ.
- پوښتنه کوو: آیا له جماعت سره اړیکې درلودل یا پر تفهیم القرآن تقریظ لیکل او د مولانا ابوالاعلی مودودي رحمه الله د اسلامي هڅو قدرونه جرم دئ؟!! جماعت اسلامي خو د حزب دومره مرسته نه ده کړې لکه د طالبانو، کله چې شمالي ائتلاف د حزب په ضد جنګېدو نو جماعت اسلامي بې طرفه وو، خو هغه مهال چې طالبان له شمالي ائتلاف سره جنګېدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

جماعت د طالبانو پلوي کوله!! دا جماعت اسلامي وو چې د امریکایانو د برید پر مهال ئې د طالبانو په تأیید کې ستري مظاهرې کولې، امید دئ تاسو له هغو کسانو څخه نه وئ چې مولانا ابوالاعلی مودودي رحمه الله تکفیروي، جماعت اسلامي ته نږدې کسان مباح الدم ګڼي او ډېر ئې په همدې نامه وژلي!! خو هغه چا ته د خپل استاد په سترګه ګوري او درناوی ئې کوي چې جنرال پرویز مشرف ته ئې د څو جریبه زمکې په مقابل کې د اعتمار رأیه ورکړه (دا هم هغه مهال چې پرویز مشرف ستاسو په خلاف جنګ کې د امریکایانو ملګرتیا ته ملا تړلې وه، اوه سوه مجاهدین ئې لاس پښې تړلي امریکایانو ته سپارلي وو!!)، له پیپلز پارټي او عوامي نیشنل پارټي سره ئې د څو کرسیو لپاره ائتلافونه کړي او د بې نظیر بهټو واکمني ئې منلې او د هغې په حکومت کې ئې برخه اخیستې!!

- موږ خو د امریکایانو د برید پر مهال له طالبانو نه هم خپل ملاتړ اعلان کړ، په ډېرو څرګندو الفاظو مو وویل چې د طالبانو د دې اقدام ډېره قدرونه کوو چې د خپل حکومت ړنګېدل ئې ومنل خو دښمن ته تسلیم نشول، اوس هم د ټولو هغو طالبانو قدر کوو او د ورونو په سترګه ورته ګورو چې د امریکایانو په ضد جنګېږي، په وار وار مو ویلي چې له دغو طالبانو سره هرراز ملګرتیا او ګډ کار ته چمتو یو، موږ دا اعلان حتی له تهرانه کړی، له هغه تهرانه چې د طالبانو په ضد له امریکایانو سره یو ځای شو!! دا په داسي حال کې چې طالبان له حزب سره جنګېدلي وو او ډېر مجاهد حزبیان د دوی په لاس په شهادت رسېدلي وو، او دا په داسي حال کې چې امریکایانو موږ ته ویل: موږ خو ستاسو په ضد نه بلکې ستاسو د

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښمنانو په ضد جنګېږو، خو موږ ورته ویل: که مجبور شو نو د یوه افغاني رقیب سل کاله حکومت منلی شو خو د یوه بهرني اشغالګر یوه ورځ حکومت هم نه منو!! د شمالي ټلوالي او طالبانو تر منځ د جګړو په مهال ایراني چارواکو موږ ته مکرر بلنه راکوله چي په دې جګړي کي برخه واخلو خو موږ ورته ویل: که د رباني او ملاعمر له منځه د یوه منلو ته اړ شو نو ملاعمر ته سل ځله ترجیح ورکووو!! زموږ قضاوت د هر چا په اړه د ایمان او عقیدې په رڼا کي دئ؛ که دوست وي که دښمن، که خپل وي که پردی، که ملا وي که مکتبي، که جماعتي وي او که جمعیتي.

د اسلامي خلیفه او امیر اطاعت

لیکوال تر دې عنوان لاندي د بیعت او اطاعت دوه بېلي بېلي موضوع ګاني سره خلط کړې، په پیل کي ئې لیکلي: "دا چي د اسلامي شریعت له مخي بیعت خورا درووند اهمیت لري او هیڅکله یوازي رسمي دود او تشریفاتي دستور ندئ. د سپېڅلي شریعت لوی حکم دئ.... د شرعي بیعت وروسته په رعیت او اولس باندي نه یوازي د هغه اطاعت کولو تأکید کوي، بلکي د خدای جل شأنه او د هغه د رسول علیه السلام د اطاعت وروسته ئې د امیر او خلیفه اطاعت فرض ګرځولی." په همدې لړ کي ئې د ابن خلدون اقوال او د بخاري روایات د دلیل په توګه راوړي. دوی ته په دې اړه څو عرایض لرو:

- بیعت بېله موضوع ده او د امیر اطاعت بېله موضوع، یوه د امیر له ټاکلو مخکي ده او بله ئې تري وروسته، یوه د خلکو حق دئ او بله ئې ذمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

واري او مسئولیت، په بیعت سره امیر ټاکل کېږي او بیا په همدې بیعت سره د ټاکل شوي امیر اطاعت پر مسلمانانو لازم ګرځي؛ د بیعت په اړه دوه انګېرني مومو: ۱- یوه ئې دا چي امیر د بیعت له لاري ټاکل کېږي، هغه څوک شرعي امیر دئ او اطاعت ئې پر مسلمانانو لازم چي په خپله مسلمانانو غوره کړی وي او په خپله خوښه ئې بیعت ورسره کړی وي. ۲- او بله ئې دا چي امیر له نورو لارو ټاکل کېږي او بیا پر خلکو لازمه ده چي له دغه امیر سره بیعت وکړي!! یعني بیعت تشریفاتي مراسم دي چي د امیر له ټاکلو وروسته ترسره کېږي!! موږ له هغو محققینو، مجتهدینو او فقهاوو سره موافق یو او د دوی رأیه د قرآن او سنت مطابق ګڼو چي بیعت د امارت لپاره ضروري شرط بولي نه تشریفاتي مراسم، او د هغو خلکو دا رأیه کمزورې او بې بنسټه ګڼو چي بیعت د امیر له ټاکلو وروسته د خلکو د ذمه واری او مسئولیت په توګه وړاندي کوي، دا یوه مغالطه ده چي (بیعت) او (اطاعت) سره خلطوي.

- لیکوال د دې پر ځای چي د امیر په ټاکني کي د (بیعت) اهمیت او ونډي ته اشاره وکړي او ووایي چي د امارت لپاره اساسي شرط دئ؛ بل لوري ته ځي او دا موضوع څېړي چي د امیر اطاعت پر مسلمانانو فرض دئ!!
- که بیعت د مسلمانانو حق نه وی او د دوی خوښي ته نه وی پرېښودل شوی نو نه به هغو صحابه وو له علي رضی الله عنه سره خپل بیعت ځنډولی وو چي د ده د امارت په اړه ئې څه ملاحظات درلودل او نه به علي رضی الله عنه له ابوبکر رضی الله عنه سره خپل بیعت تر یوې مودې ځنډولی وو (که

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا روایت صحیح وګڼو).

- له امیر سره بیعت د بلي هري شرعي مبایعې او معاملې په څېر دئ، د طرفینو تر منځ له توافق نه وروسته اعتبار لري، لکه دا چي نارینه د ښځینه وو لپاره قیم غوره شوی خو هغه مهال ئې د ښځي قیم ګڼلی شو چي دواړه لوري د نکاح تړون ترسره کړي، له دغه تړونه وروسته مېړه د ښځي قیم شي او اطاعت ئې پرې لازم، په همدې توګه پر مسلمانانو د امیر اطاعت لازم دئ خو د هغه امیر اطاعت چي دوی په خپله خوښه ټاکلی او بیعت ئې ورسره کړی. که تاسو د النساء د سورې په (۵۸-۵۹) آیتونو کي لږ غور وکړئ نو متوجه به شئ چي لومړی ټولو مسلمانانو ته امر شوی چي د امانت (امارت) اهل تشخیص کړی، امانت وروسپارئ او بیا ورته ویل شوي چي د خپل اولي الامر اطاعت وکړئ، لومړی د امانت (امارت) سپارلو موضوع راغلې او بیا د اولي الامر د اطاعت موضوع، خو دا هم ویل شوي چي د هغه اولي الامر اطاعت وکړئ چي ستاسو له منځه وي، تاسو غوره کړی وي او تاسو ئې د ځان په څېر ګڼئ.

په یوه وخت کي له دوو خلفاوو سره بیعت

لیکوال تر دې سرلیک لاندي لیکي: "د اسلامي شریعت پرېکړه دا ده چي هر کله د یوه خلیفه او امیر سره مسلمانان بیعت وکړي او د هغه په مقابل کي د خلافت او امارت لپاره بل مدعي پورته شي نو د هغه حکم دا دئ چي هغه باغي دئ ... بیا پر دغو دوو روایاتو استناد کوي:

عَنْ أَبِى سَعِيدٍ الْخُدْرِىِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- « إِذَا بُويِعَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

لِخَلِيفَتَيْنِ فَاقْتُلُوا الآخَرَ مِنْهُمَا».

له ابو سعيد خدري نه روايت دئ چي رَسُولُ اللّٰه صلی الله علیه وسلم وفرمایل: کله چي له دوو خلفاوو سره بیعت وکړای شي نو په هغوی دواړو کي وروستی ووژنئ»

عَنْ عَرْفَجَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ -صلی الله علیه وسلم- يَقُولُ « مَنْ أَتَاكُمْ وَأَمْرُكُمْ جَمِيعٌ عَلَى رَجُلٍ وَاحِدٍ يُرِيدُ أَنْ يَشُقَّ عَصَاكُمْ أَوْ يُفَرِّقَ جَمَاعَتَكُمْ فَاقْتُلُوهُ »

له عرفجه نه روايت دئ چي له رَسُولُ اللّٰه صلی الله علیه وسلم څخه مي واورېدل چي وئې فرمايل: څوک چي د دې لپاره ستاسو خوا ته راشي چي يووالی مو ټوټې ټوټې کړي او ډله مو خوره او متفرقه کړي حال دا چي تاسو د يوه کس (امير) په خوا کي متحد وئ، نو وئې وژنئ.

بيا ليکي چي اوس دي ښاغلی حکمتيار د دغو احاديثو د لوستلو وروسته پرېکړه وکړي چي څوک اميرالمؤمنين دئ؛ لومړنی که وروستنی؟ (کرزی که ملامحمد عمر مجاهد؟) د ملامحمد عمر مجاهد سره د هېواد د اهل الحل و العقد ښبستنانو د ۱۳۷۵لمريز کال د حمل د مياشتي په څوارلسمه نيټه د شرعي امير په توگه بيعت شوی او کرزی په ۱۳۸۰کال کي د يرغلگرو امريکايانو په زور راوستل شو او په کابل کي ورته ارگ وسپارل شو، نو اوس تا ته !! د خپل ضمير او وجدان په رڼا کي کومه فتوی سمه ليدلی شي؟ اسلامي شريعت وايي چي دويم امير واجب القتل دئ او هيڅکله ئې واکمني شرعي واکمني نه ده!! ته څه وايې؟!!

دوی ته په ډېر درناوي سره څو مشورې لرو:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- تاسو د نیوکي الفاظو ته متوجه شوي نه يئ، هلته داسي ويل شوي: "طالبان خپل اميرالمؤمنين په دې دليل شرعي امير بولي چي د دوى د اقتدار پر مهال په کندهار کي د اهل حل و عقد يوې غونډې هغه ته د اميرالمؤمنين لقب ورکړ!! خو دوى به اوس دې خبري ته څه ځواب ورکوي چي د دوى هغه اهل حل و عقد چي په کندهار کي راغونډ کړى شول او ملامحمد عمر مجاهد ته ئې د اميرالمؤمنين لقب ورکړ اوس د دوى مطلق اکثريت، نږدې ٩٠% نوي په سلو کي د کرزي خوا ته ولاړ دي او هغه اميرالمؤمنين ګڼي؟!! د دغو (اهل حل وعقد!!) کومه فتوى سمه او شرعي ګڼي، مخکنۍ که اوسنۍ؟!! که د امير انتخاب په محدودو کسانو پورې مربوط شي تل به دا ترخه تجربه تکرارېږي، هرڅوک چي د اقتدار پر کرسۍ ناست وي يا تر نورو ډېرې پيسې ولري، دوى به اخلي او د خپلي خوښي فتواوي به پرې مهر کوي!!"
- زموږ له نظره دا خلک اهل حل و عقد نه وو او نه دي، نه ئې مخکنۍ پرېکړه صحيح وه او نه اوسنۍ، د کرزي له امريکايي حکومت سره د دوى ملګرتيا ښيي چي دا ډېر نااهله او دين خرڅوونکي مفتيان وو نه اهل حل و عقد!! نه دوى د امير د ټاکلو حق لري او نه د دوى په څېر نور، د امير د ټاکلو حق د ولس دئ نه د داسي خلکو!! ملامحمد عمر مجاهد د طالبانو امير وو؛ نه د ټول افغان ولس امير او نه د ټولو مؤمنانو امير، نه ټولو اهل الرأى افغانانو ده ته رأيه ورکړې وه او نه ټول افغان ولس ورسره بيعت کړى او نه ئې پر ټول افغانستان واکمني مسلطه شوې وه، نه ټول مسلمانان د ده پر سر متحد شوي وو، کوم روايات چي تا نقل کړي يو ئې هم دلته

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصداق او مجال نه لري او د هغه په استناد دا امارت داسي نه ثابتېږي چي څوک ئې ونه مني نو هغه مباح الدم او واجب القتل دئ!!

- داسي اميران ډېر د مخه موجود وو، په لکونو افغانانو ورسره بيعت کړی وو، تر امارت لاندي ئې په لکونو خلکو جهاد کړی وو، آيا تاسو وروستني اميران، له لومړنيو نه ډېر وروسته راپاڅېدلي اميران؛ باغيان او واجب القتل ګڼئ؟ آيا له دوی سره جنګ د کافرانو تر جنګ هم افضل ګڼئ؟!! طالبان خو له نورو تنظيمونو جوړ شوي، مشرانو ئې هم د نورو تنظيمونو له مشرانو او اميرانو سره بيعتونه کړي وو، د ځينو امير مرحوم مولوي محمد نبي محمدي وو، د ځينو مرحوم مولوي محمد يونس خالص، د ځينو سياف، د ځينو رباني، د ځينو مجددي، د ځينو ګيلاني، د ځينو مرحوم مولوي منصور، د ځينو مولوي عبدالستار صديقي، د ځينو محمد امين مجددي، د ځينو ظاهر شاه او ځيني ئې هم د حزب اسلامي غړي، چي د دغو مطلق اکثريت اوس په کابل کي د کرزي خوا ته ولاړ دي او د کابل په امريکايي حکومت کي فعاله ونډه لري، نه پوهېږو چي څنګه ئې مخکني بيعتونه بې اعتبار ګڼې او اوسنی ئې دومره شرعي او د قرآن او حديث مطابق چي مخالف ته ئې د باغي په سترګه ګورې؟!! آيا په شريعت کي له يوه سره بې موجبه د بيعت ماتولو او له بل سره د بيعت کولو لپاره هم کوم مجوز مومې؟!

- ستا دا استدلال ډېر کمزوری دئ چي کرزی او رباني متغلب واکمنان نه بولې!! د چا پر قول چي ته استناد کوې هغوی متغلب واکمنان په دوو ډولونو ويشلي: ښه متغلب او بد متغلب، ښه ئې هغه دئ چي د زور او

(c) ketabton.com: The Digital Library

فوځي ځواک له لاري قدرت ترلاسه کړي، پر اوضاع مسلط شي او شریعت نافذ کړي، یوازي د دغه متغلب په اړه وایي: غوره دا ده چي د دې متغلب اطاعت وشي، خو دا هم د مسلمانانو تشخیص ته پرېږدي چي وگوري دا متغلب د اطاعت وړ دئ که نه، که نه وي نو د ده په ضد قیام او پاڅون غوره دئ که تر مناسب فرصت پوري انتظار؟

- موږ کرزي او رباني ته نه د امیرالمؤمنین خطاب کړی او نه ئې متغلب امیران گڼو، ستاسو هغه ملگري ئې امیرالمؤمنین گڼي چي تاسو د کندهار په غونډي کي د اهل حل و عقد په نامه راغونډ کړي وو!!
- که ته ووایې چي طالبان ښه متغلبین وو او کرزی او رباني خراب متغلبین نو موږ درسره زیات اختلاف نه لرو، یوازي دومره وایو چي پر یوه ئې هم ټول افغان ولس نه دئ راغونډ شوی او پر اوضاع نه دي مسلط شوي، او د داسي متغلب نوم نشو ورکولی چي اطاعت ئې واجب او مخالفت ئې حرام وي.
- زموږ مشوره دا ده چي تاسو هغه کسان هم مباح الدم مه گڼئ چي مخکي ئې له تاسو سره بیعت کړی وو او اوس ئې له کرزي سره بیعت کړی، خپله ټوله توجه د اصلي او لوی دښمن لوري ته واړوئ، له دغو ذلیلو کسانو سره ښایي دا کافي وي چي بیا پرې اعتماد ونه کړئ او بیا ورته اهل حل و عقد ونه وایئ.
- که په استیلاء او غلبې سره څوک امیر کېږي نو بیا خو د استیلاء په ختمېدو سره د هغه امارت هم پای ته رسېږي، اوس خو طالبان نه پر مرکز استیلاء لري او په کوم لوی او ووړ ښار، خو سره له دې خپل امیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرعي امير ګڼي، د دې معنی خو دا شوه چې تاسو استیلاء د امارت لپاره شرط نه ګڼئ، نو نه پوهېږو چې څنګه د هغه چا پر قول استناد کوئ چې د غلبې او استیلاء امارت په مشروط توګه جائز او واجب الاطاعت ګڼي؟!!

د خلیفه او امیر عزلول

محترم لیکوال تر دې عنوان لاندي لیکي:

ښاغلي حکمتیار صاحب لیکلي: "د امیر نصب او عزل د ولس حق دئ!!! څنګه چې د جومات امامت د لمونځ کوونکو په اطاعت پوري مشروط شوی او یا د سفر په دوران کي د سفر د امیر انتخاب او عزل واک ګډو سفر کوونکو ته ورکړی شوی" ورپسې لیکي: د اسلامي خلیفه د نصب او ټاکلو په اړه موږ وړاندي مفصل بحث کړی ... پاتې شوه د خلیفه د عزل موضوع، په دې باب هم اسلامي شریعت د مسلمانانو رهنمایي کړې، هغه شرایط او مهال ویشونه ئې په ګوته او تعین کړي چې پکي مسلمانان کولی شي د خلیفه او امیر د ناروااوو په وړاندي پاځون وکړي. البته شریعت په ډېره آسانه او لنډه توګه د دې کار د کولو اجازه نه ده ورکړې او نه د دیموکراسي او جمهوریت په هر پنځه یا څلور کاله وروسته د نوي مشر او خلیفه تعینولو د دریځ سره اسلام ملګرتیا او توافق شته.

دلته څو خبري ضروري بریښي:

- که تاسو هغه روایات او دلایل چې تر دې عنوان لاندي محترم لیکوال راوړي مطالعه کړئ نو وبه ګوري چې په اصلي موضوع د بحث په ځای ئې له امیر نه د بغاوت او له جماعت نه د وتلو موضوع څېړلې، موږ له

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولو دغو روایاتو سره په بشپړه توګه موافق یو، د شرعي امیر په خلاف بغاوت او پاڅون حرام ګڼو، له جماعت نه وتل او له جماعت نه بهر پاته کېدل ناجائز بولو، دا د هر مسلمان شرعي او دیني وجیبه ګڼو چې په یوه جماعت کې به ژوند کوي، له امیر سره به بیعت کوي او د هغه اطاعت به کوي، دا هم ورسره منو چې په معمولي ناخوالو دي صبر وکړي او یوازې هغه مهال دي د واکمن په خلاف وسلې ته لاس کړي چې شریعت اجازه ورکړي او له امیر نه ښرګند کفر وګوري، په دغو قضایاوو کې نه ورسره اختلاف لرو او نه دا مسایل دلته مطرح او د څېړلو وړ دي، د بحث وړ موضوع ګاني دا دي:

۱. آیا ولس کولی شي د امیر لپاره موده وټاکي؟

۲. څنګه کولی شو د امیر د عزلولو پر سر له جګړو او وینو توئېدو مخنیوی وکړو او پرې نږدو چې د عثمان رضی الله عنه او علي رضی الله عنه د شهادت غمجنې پېښې بیا تکرار شي؟

۳. که د امیر د عزل موجبات برابر شول څوک به ئې عزلوي؟ څوک به دا پرېکړه کوي چې اوس د عزل موجبات رامنځته شوي او دا امیر د عزلولو وړ دئ؟ که دا امیر په چوکۍ پورې نښتی وو، استعفاء ته چمتو نه وو، ځینو سرکاري مفتیانو هم دی واجب الاطاعت امیر ګڼلو، د منبر پر سر هم د ده لپاره په خطبو کې دا دعاء کېده چې خلدالله ملکه و سلطانه: خدای دې پاچایي او اقتدار تلپاتې کړي، خو په هغه کې د عزل ټول موجبات ترسترګو کېدل، له کفارو سره ئې دوستي کوله، کمونیستان ئې په حکومت کې شامل کړي وو، هغو ډلو ته ئې اقتدار سپارلی وو چې مشرکین

(c) ketabton.com: The Digital Library
دي او صحابه وو ته ښكنځلي كوي، په بيت المال كي ئې خيانت كولو، په عياشي كي غرق وو، هم چرسي وو او هم شرابي، د ښځو حجاب ئې له منځه يووړ او نجوني ئې په دې مكلفي كړې چي مكتب ته به په غربي جامه (ميني ژوپ) كي ځي، په راډيو او ټلويزيون كي ئې د نيمه بربنډو ښځو سندري او رقص رايج كړ، له ولس سره ئې مشوره نه كوله، سود او قمار ئې جائز ګڼلو... نو د دغه واجب العزل واكمن د عزلولو پرېكړه به څوک كوي؟ دا خو ډېر آسان او مفت ځواب دئ چي څوک ووايي: اهل حل و عقد دي دا پرېكړه وكړي!! خو دا له سم او عملي ځواب نه تېښته ده او هغه څوک به دا ځواب وركوي چي له حقايقو او واقعيتونو بې خبره وي، ځكه موږ دغسي واكمنان ډېر وليدل، له ظاهرشاه رانيولې تر نن پوري، همدغو ته ډېرو هغو خلكو د واجب الاطاعت امير په سترګه كتل چي تاسو ئې اهل حل و عقد ګڼئ، د هغوی د تاج و تخت او اقتدار د دوام دعاګاني ئې كولې، د هغوی په خلاف پاڅون ئې حرام ګڼلو!!

۴. څوک چي وايي اهل حل و عقد علماء دي؛ هغوی ته وايو د علم او عالم لپاره معيار څه دئ؟ اوس خو د داسي خلكو شمېر لكونو ته رسېدلی چي د عالم خطاب ورته كېږي خو نه له قرآنه خبر دي او نه له حديث نه، يوازي دومره څه ئې زده كړي چي په يوه جومات كي امامت وكړی شي، څوک چي وايي قومي مشران د اهل حل و عقد غړي دي هغوی ته وايو: اوس خو هغه مخكنی قومي جوړښت تر ډېره حده له منځه تللی، په ښارونو كي ئې اصلاً آثار هم نه تر سترګو كېږي، او كه هر مَلَک، قريه دار، ارباب او خان قومي مشر وګڼو نو د دوی شمېر د دوی تر پلويانو كه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زيات نه وي کم هم نه دئ، د قومي مشر لپاره معيار څه دئ؟ که فوځي مشران د اهل حل و عقد غړي وګڼو نو اوس خو هغه مخکني فوځي مشران نشته، فوځي مشران خو په حکومتي فوځ کي او د واکمن تابع او خدمتګار وي او د هغه تر قومندې لاندي حتی له خپل ولس سره هم جنګېږي!! که دا جائز وګڼو بيا خو بايد فوځي کودتاګاني هم جائز وګڼو!! که احياناً سترګي پټي کړو او له تاسو سره دا غير واقعي او غير عملي رأيه ومنو؛ مورږ ته ووايئ چي څوک به دا خلک راغونډوي؟ طبيعي ده چي مسلط امير خو دا کار نه کوي، او که دا امير څوک راغونډوي نو د خپلي خوښي داسي خلک به راغنډوي چي د ده اقتدار په څلورو کتابونو شرعي ګڼي او د ده په ضد څه ويل او څه کول حرام بولي!! د مستحق العزل امير د تشخيص او عزلولو پرېکړه په اهل حل و عقد پوري تړل نه عملي ده او نه د حل لار، داسي فتوی هغه څوک ورکولی شي چي د خير پر غونډۍ ناست او له حقايقو او واقعيتونو بې خبره وي.

۵. ښاغلي رباني او ښاغلي سياف هم ويل چي د امير د ټاکلو حق د اهل حل و عقد دئ نه د عام ولس، انتخابات ئې ناروا ګڼل، په کابل او هرات کي ئې د خپلي خوښي خلک راغونډ کړل، رشوتونه ئې ورکړل او د رباني حکومت ته ئې د شرعي بېعي ورکولو هڅه وکړه، خو دا دئ ګورئ چي اوس ئې په امريکايي انتخاباتو کي؛ د امريکايانو تر نظامي تسلط لاندي برخه واخيسته!! او اوس د امريکايي پارلمان غړي دي!! نه يوازي دا چي امريکايانو ته ئې پر افغانستان د بريد بلنه ورکړه؛ بلکي ترې غوښتل ئې چي بمباري مو لازياته تونده او تېزه کړئ او لازيات لوی لوی بمونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکاروئ، او اوس هم په زاريو زاريو له امريکايانو غواړي چي دوی د دولت د مخالفينو په ضد جنگ کي استخدام کړي، ځکه چي د جنگ تجربه لري او د افغانستان له وضعيته خبر دي او تر بهرنيو عسکرو ښه جنگېدی شي!! که دوی هغه مهال لدې سره موافقه کړې وی چي د امير په اړه دي افغان ولس تصميم ونيسي، د مجاهدينو له مشرانو څخه دي يو د مسلمانانو د اکثريت په خوښه غوره شي؛ د جگړو، توطئو، له کمونيستانو سره د ائتلافونو، په بهرنيو ځواکونو د اتکاء لار ئې نه وی غوره کړې نو نه به هېواد ورانېدو او نه به د بې گناه افغانانوويني توئېدې او نه به پر افغانستان باندي د بهرنيو ځواکونو بريد ته لار آوارېده!!

مور وايو:

- مسلمانان دا حق لري چي د امير لپاره معينه موده وټاکي، له يوه امير سره بيعت په اصل کي د مسلمانانو او امير ترمنځ يو قرارداد دئ، دا د دوی خوښي ته پرېښودل شوې چي څوک د امير په توگه ټاکي، د څومره مودې لپاره او کوم کوم صلاحيتونه ورکوي، امارت په اصل کي د خلکو امانت دئ، داسي چا ته به ئې سپاري چي د دې امانت اهل وي، په دې شرط ئې ورته سپاري چي شريعت به پلي کوي او عدالت به تأمينوي، کله چي وگوري دی د خپلي دندي د ترسره کولو توان نه لري يا ئې په خپلو ژمنو وفا نه ده کړې؛ د هغه د عزلولو حق لري.
- د دې په ځای چي ولس د امير د عزلولو لپاره پاڅون ته اړ شي، ويني توی شي، جگړي پيل شي، دا غوره ده چي هر څو کاله وروسته د امير په اړه له مسلمانانو پوښتنه وشي چي آيا دا امير د دې وړ دئ چي خپل کار ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوام ورکړي او که د ده بدلول مفید او د اسلام او مسلمانانو په ګټه دئ او بل داسي امیر راوړاندي کول غوره دي چي تر مخکني له هره پلوه وړتیا او اهلیت لري.

- ځوک چي له دې کار سره مخالفت کوي یوازي یو دلیل لري او هغه دا چي صحابه وو دا کار نه دئ کړی!! هغوی ته وایو: ۱- که موږ د ابوبکر، عمر، عثمان او علي رضی الله عنهم په څېر اهل، متقي او امین امیران پیدا کړل نو د دائم العمر امیرانو په توګه به ئې ټاکو، اوس چي داسي شخصیتونه نشو موندلی؛ نو غوره دا ده چي د امیر لپاره موده وټاکو. ۲- نه یوازي دا چي په قرآن او د پیغمبر علیه السلام په احادیثو کي داسي آیت او حدیث نه مومو چي صراحتاً او یا تلویحاً دې د امیر لپاره د مودې ټاکل ناجائز ګڼلی وي بلکي د النساء د سورې له (۵۸-۵۹) آیتونو نه په ډېر وضاحت سره معلومېږي چي مسلمانان دا حق لري چي د امارت (امانت) تر کومه وخته چي د دوی خوښه وي اهل شخص ته وسپاري، امارت د امانت په نامه یادول همدغه معنی ورکوي. دا ځکه چي هیڅوک خپل امانت هیچا ته د دائم لپاره نه سپاري، امانت تل موقتي وي او موده ئې د هغه چا له لوري ټاکل کېږي چي د امانت خاوند دئ. ۳- یوازي هغه کار ته حرام کار ویلی شو چي د صریح نص په حکم حرام شوی وي، هغه کار ته حرام نشو ویلی چي صحابه وو نه وي کړی. ځوک چي د امیر په خلاف بغاوت ناجائز ګڼي او د کفر بواح له لیدو پرته د هغه په ضد پاڅون کول او وسله کارول حرام بولي نو ولي ئې د خپلو هغو امیرانو په خلاف بغاوت وکړ چي بیعت ئې ورسره کړی وو؟ ولي له حزب اسلامي سره وجنګېدل؟ آیا د شمالي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټلوالي جنګ له حزب اسلامي سره تنظيمي جنګ وو او د همدې ټلوالي په ضد د طالبانو جنګ سپېڅلی او مقدس جهاد وو؟!! ۴- ستا دا بحث په هغه صورت کي مفيد وو چي قدرت د مسلمانانو په لاس کي وی، افغانستان آزاد او اسلامي شريعت په کي نافذ وی، يوازي امير ئې منحرف او په فسق او فساد کي پرېوتی وی، او مسلمانانو دا فتوی غوښتی چي آيا د دې امير په ضد پاڅون روا دئ که نه، بيا تا دغه روايات د هغوی مخي ته اېښي وی او ورته ويلي دي وی چي تر څو کفر بواح ونه ګورئ د امير په ضد بغاوت مه کوئ او وسله مه کاروئ!! حال دا چي دلته د بحث موضوع دا ده چي آيا مسلمانان د خپل امير لپاره د ټاکلو پر مهال او د بيعت په ورځ دا شرط وضعه کولی شي چي ته به تر دې وخته امير وې، که دي سم امتحان ورکړ نو بيا دي غوره کوو او که نه ستا پر ځای بل څوک راوړاندي کوو. که څوک له دې سره موافق نه وي هغه دي شرعي حجت او لږ تر لږه کوم عقلي دليل وړاندي کړي.

متغلب څوک دئ؟

دا د محترم ليکوال د رسالې بل عنوان دئ چي ترې لاندي ئې ليکلي: ... د ښاغلي حکمتيار صاحب د لاندي نيوکي ارزوني ته اړتيا ده چي ليکلي ئې دي: "ځيني داسي هم شته چي وايي: که څوک د زور او غلبې له لاري قدرت ته ورسېږي خو مسلمان وي نو د هغه اطاعت ضروري دئ او د هغه مخالفت ناروا!! دا خوارکيان په دې نه پوهېږي چي متغلب حکومت جائز ګڼل داسي دي لکه د اضطرار په وخت کي د خوګ غوښه جائز ګڼل، دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

استثنائي حالت ته عموميت ورکول يوه کرکجنه مغالطه ده. دوی ته وايو: که دا د يوه اصل په توگه منئ نو بيا خو نن د متغلب مصداق کرزی دئ نه ملامحمد عمر مجاهد او پرون ئې مصداق رباني وو!! ولي مو د دغو متغلبينو حکومت ونه منلو؟!" موږ نه وايو چي ستاسو دا کار غلط دئ، برعکس وايو چي د متغلب حکومت جائز گڼل غلطي ده. که دا د يوه اصل په توگه ومنل شي نو بيا خو به افغانستان د سوريې په برخليک اخته کېږي، د سوريې مطلق اکثريت مسلمانان او سنيان دي، خو يوه نامسلمانه او مشرکه اقليت ډله پرې حکومت کوي، دا ډله له شيعه وو سره نږدې اړيکي لري، پر افغانستان به هم دې ته ورته يو داسي اقليت د حکومت کولو مجال تر لاسه کوي چي ايران ئې مرسته کوي، ځينو شيعه ډلو په ايران کي حتی په خپلو نشراتو کي ليکل چي ايران بايد زموږ مرسته وکړي چي په افغانستان کي د شيعه وو حکومت جوړ کړو، دا کار ئې ممکن گڼلو او ويل ئې چي که په سوريه کي دا کار ممکن دئ نو په افغانستان کي ئې هم امکان شته!! ايران دا اوس لگيا دئ په کابل، هرات او مزار کي د شيعه وو لپاره زمکي اخلي او منصوبه ئې دا ده چي د دغو مهمو ښارونو اکثريت استوگن شيعه کړي، دا خبره د ايران مسئولين په ډېر وقاحت او بې شرمۍ سره کوي او د عواقبو پروا ئې هم نلري، گمان کوي چي دوی کولی شي اقليتونه د پښتنو په ضد متحد کړي او په کابل کي د خپلي خوښي مزدور حکومت قدرت ته ورسوي.

همدرد صاحب ورپسې ليکي: هوکې! دا موږ هم منو او د ښاغلي سره اتفاق لرو چي ملامحمد عمر مجاهد (حفظه الله) متغلب نه دئ... هغه يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرعي امير دئ او د هېواد نږدې يو نيم زر جيدو علماوو له هغه سره بيعت کړې... خو... کرزی هيڅکله د متغلب مصداق نه دئ.... تر دې چې هغه له سره د واک څښتن ندی، ټول واک د يرغلگرو امريکايانو په لاسو کي دی....

محترم ليکوال ته وايو: تاسو بيا هم اشتباه کړې، هم د بل د وينا د تعبير په اړه او هم د متغلب د معنی په اړه. د کوم اساسي قانون په رسالې کي دا خبره د هغه چا په ځواب کي ويل شوې چي استيلاء او غلبه د امارت لپاره شرط گڼي، هغوی ته ويل شوي چي نن خو د مستولي او متغلب مصداق ملامحمد عمر مجاهد نه بلکي کرزی دئ او پرون ئې مصداق رباني وو، عجيبه ده چي تاسو په نظر کي د متغلب حکومت منل ضروري گڼئ خو په عمل کي ورسره جنگېږئ!! که استيلاء د امارت لپاره شرط وي نو بيا خو نن د هغو ډلو مشرانو ته د امير خطاب نشو کولی چي تر بشپړ تسلط لاندي سيمه نلري او د امريکايانو په ضد په چريکي جگړو بوخت دي!! بيا خو تاسو د طالبانو پرونی حکومت هم تر پوښتني لاندي راولئ او امارت ئې مسلم نه گڼئ!! ځکه پرون هم طالبان په دې نه وو توانېدلي چي پر ټول افغانستان خپل تسلط ټينگ کړي، د کابل په څو کيلومترۍ کي او په پروان کي خونړۍ جگړي رواني وې، په تخار کي هم داسي ستره او خونړۍ جگړه روانه وه چي هره اونۍ به له مسکو نه د مشهد له لاري څو طيارې وسلې او مهمات شمالي ټلوالي ته وررسېدل او دا ټول به په دغو جگړو کي کارېدل.

تاسو د متغلب په اړه هم دا اشتباه کړې چي يوازي ئې د هغه واکمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل نوم ګڼئ چي په زور مسلط شوی وي خو شريعت نافذوي!! د متغلب لغوي معنی دا ده چي څوک د زور او ځواک له لاري پر اوضاع مسلط شي، کېدی شي مسلمان وي او شريعت نافذ کړي او کېدی شي په ظاهر کي د اسلام دعوی کوي خو په عمل کي نه شريعت نافذ کړي او نه اسلام او مسلمانانو ته صادق او وفادار وي. کرزی يقيناً متغلب دئ خو د پرديو د مټو په زور د افغانستان د يوې برخي داسي متغلب چي واکمني ئې کاواکه او لړزانه ده!!

موږ له تاسو سره په بشپړه توګه موافق يو چي افغانستان اشغال شوی، واک د اشغالګرانو په لاس کي دئ، زموږ هېواد دارالحرب دئ، جهاد پر ټولو مسلمانانو فرض دئ، دا خبرې موږ تر تاسو ډېر د مخه او هغه مهال اعلان کړې چي تاسو لا د امريکايانو په ضد جهاد ته چمتووالی نه درلود، تاسو او ټولو باخبره افغانانو ته معلومه ده چي د کابل او کندهار له سقوط نه وروسته د طالبانو مشران له داسي سخت حالت سره مخامخ شول چي هر يو ئې د خپل ځان او کورنۍ د ايستلو او خوندي ځای ته د انتقال په کار مشغول وو، دوی نږدې يو نيم کال وروسته په دې موفق شول چي خپل صفوف له سره منظم کړي او ورو ورو د جهاد ميدان ته راووځي، د امريکا په ضد د جهاد اعلان زموږ له لوري شوی، د طالبانو د حکومت له نسکورېدو وروسته د امريکايانو له بې پيلوټه طيارې لومړی راکټ زموږ په ضد توغول شوی، زه د هغه عملياتو شاهد وم چي د لومړي ځل لپاره د کنر د اسمار او دانګام ولسواليو ترمنځ؛ د امريکايانو پر ګزمې د حزب اسلامي د مجاهدينو له لوري ترسره شول، هم مي په آسمان کي ايف شپاړس

(c) ketabton.com: The Digital Library

طیاري او د هغوی بمباری، په خپلو سترګو لیدله او هم د بمونو او راکټو لوخړي او هم مي له دواړو لوریو د ډزو غږونه اورېدل، دا له انصافه لري خبره ده چي زموږ په اړه شک کوې او د خپلي رسالې لوستونکو ته دا تأثر ورکوې چي ښايي موږ به د کرزي له حکومت سره تر پردې شا ته کومه معامله، راکړه ورکړه او تفاهم لرو!! که موږ دا کار کولی نو مخامخ مو له امریکایانو سره هم کولی شو، بیا خو دې ته څه ضرورت وو چي پر افغانستان باندي د امریکایانو یرغل مو محکوم کړ، د دوی په ضد مو د طالبانو د مقاومت ستاینه وکړه، له دوی سره مو د هرراز ملګرتیا لپاره چمتو والی اعلان کړ، کله چي د امریکایانو له برید نه څو ورځې مخکي په شمال کي د طالبانو ټولو قومندانانو په اتفاق سره فیصله وکړه چي په شمال کي د مقاومت مسئولیت دي حزب اسلامي په غاړه واخلي، د شهید قاري احمدالله له لاري ئې موږ ته خپله پرېکړه او غوښتنه اعلان کړه؛ موږ ورسره موافقه وکړه، د کابل شوری ئې د آراوو په اتفاق سره دې ته ورته پرېکړه وکړه او د متقي له لاري ئې موږ ته په مقاومت کي د برخي اخیستو او په شمال کي د مقاومت د سوق او اداري مسئولیت په غاړ اخیستلو بلنه راکړه، موږ ورسره موافقه وکړه، خو د طالبانو د کندهار مشرانو د خپلو دواړو شوراګانو پرېکړي ونه منلې، دا خو په ماتي کښتۍ کي له طالبانو سره د ګډ سفر خبره وه، څوک چي د اسلام لپاره دا کار کولی شي څنګه داسي بې ځایه شک پرې کوئ!! چا چي د امریکا له جمهور رئیس ریګن سره هغه مهال له ملاقات نه ډډه وکړه او د هغه بلني ته ئې منفي ځواب ورکړ چي امریکا د شوروي اتحاد په ضد د افغان ولس د مقاومت ننګه او

(c) ketabton.com: The Digital Library
ملاتړ کاوو، اوس چې امریکایانو زموږ هېواد نیولی څنګه به امریکایانو ته د روغي جوړي یا ملګرتیا لاس ورکوي؟!

د مسلمانانو وژل په کومو حالتونو کي روا دي؟

محترم لیکوال تر دې عنوان لاندي لیکي: "په دوو حالتونو کي د مسلمانانو وژل روا دي: یو دا چې مسلمانان د کافرو په فوځ او اردو کي شامل شي او دا ګڼي چې دنده ئې جنګ دئ، که مسلمان ئې مخي ته راشي که بل څوک... د مسلمان د قتلولو بل صورت دا دئ چې څوک مسلمان د کافرو سره شي د هغوی د برياوو او سوبو لپاره د مسلمانانو سره جنګېږي او یا ورسره اعانت کوي... که څه هم محترم لیکوال دا دواړه بېل صورتونه ګڼلي خو که الفاظو ته ځېر شئ نو دواړه ئې یو صورت دئ، دوی ته باید ووایو چې د مسلمان وژل په لاندي صورتونو کي جائز دئ:

- داسي څوک ووژني چې الله تعالی ئې وژل حرام کړي او د هغه سر، مال او عرض ئې له تېري خوندي شمېرلی، که دا مسلمان وي یا ذمي او مستأمن.
- محارب دښمن ته جاسوسي وکړي.
- د مسلمان په ضد وسله راوباسي.
- د محارب دښمن په فوځ کي یو ځای له مسلمانانو سره وجنګېږي، که څه هم دې جنګ ته اړ شوی وي.
- د داسي شرعي امیر په ضد وسله وال بغاوت وکړي چې د مسلمانانو له لوري غوره شوی او واجب العزل نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- امنیت ته وسله وال ګوانښ راولاړ کړي، لاري ښکوي او شوکي کوي.

محترم لیکوال په همدې مبحث کي یو ځل بیا وایي چي کرزی متغلب نه دئ، لیکي: د ښاغلي حکمتیار صاحب په حضور کي په ډېر ادب او درنښت سره عرض کوو چي کرزی هیڅکله د متغلب مصداق نه دئ!! بلکي هغه د امریکایانو په شمول د نړۍ د ټولو کفري ځواکونو معاون دئ... محترم ورور ته وایو: موږ په دې کي په بشپړه توګه درسره موافق یو چي کرزی د متجاوزینو معاون دئ، دا لا څه چي دی او ملګري ئې هغو صلیبي ځواکونو زموږ د هېواد له اشغاله وروسته د اقتدار پر کرسۍ کښېنولي چي د نړۍ او تاریخ د ستر فرعون جورج بوش تر مشرۍ لاندي ئې زموږ پر هېواد برید وکړ، د دغو صلیبي ځواکونو او د دوی د ملګرو په ضد جهاد یو سپېڅلی او مقدس جهاد دئ، إن شاء الله د شهید او غازي اجر به ئې د احد او بدر د شهیدانو او غازیانو تر اجر کم نه وي، امید دئ چي الله تعالی په خپل فضل او کرم سره دغه ستر مقام ورپه برخه کړي، دا ځکه چي په ځینو روایاتو کي راغلي چي د وروستۍ زمانې او د فساد په دوران کي د مخلص او صالح مسلمان او مجاهد اجر به د پنځوسو صحابه وو په اندازه وي.

خو محترم ورور ته یو ځل بیا یادونه کوو چي له متغلب نه زموږ مراد هغه متغلب نه دئ چي د زور او ځواک په کارولو سره قدرت ترلاسه کړي او شریعت نافذ کړي، کوم علماء چي تا ئې اقوال رانقل کړي هغوی هم متغلب په دوو ډلو وېشي، له یوه سره په احتیاط او حوصلې سره چلند غوره ګڼې او د بل په ضد د پاڅون او قیام سپارښتنه کوي. داسي معلومېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي تا د متغلب په اړه د دغو علماوو يوه قول ته توجه کړې او بل ته نه، ته يوازي هغه څوک متغلب گڼې چي د زور له لاري قدرت ترلاسه کړي خو شريعت نافذ کړي!! خو هغه بل متغلب دي له پامه غورځولی چي هم قدرت ته د رسېدو لپاره د زور او ځواک کارولو ناروا لار غوره کوي او هم قدرت ته له رسېدو وروسته شريعت ته شا کوي او په ماانزل الله حکم نه کوي او له خلکو غواړي چي د ده هوی او هوس ته تسليم شي او د ده اقتدار او واکمني ومني.

دا پوښتنه چي پرون رباني متغلب وو؟

ښاغلی ليکوال تر دې سرليک لاندي ليکي:آيا رباني د کابل ښار دننه متغلب وو؟ او که د کابل څخه د باندي هم وو؟ که وو نو بيا ئې ولي په چهارآسياب، ميدان ښار او سروبي کي د خپل دولت مخالف ځواکونه ونشوای ځپلای؟ ...

دوی ته وايو:

- هو! رباني د کابل پر يوې برخي، هرات، د کندهار په ځينو برخو، ... ضعيفه او لړزانه واکمني درلوده، د کمونيستو مليشو، پرچميانو، ايران او مسکو په مرسته او ملگرتيا ئې پر دغو سيمو حکومت کولو، دغه سيمي د هغه ائتلاف په نتيجه کي د دوی لاس ته ورغلې چي د مسکو په وينا، د ايران په وساطت د کمونيستو مليشو، پرچميانو، شورای نظار، جمعيت او ايران پلوه شيعه ډلو څخه په جبل السراج کي جوړ شو او غرب ئې هم مرسته کوله، د افغانستان مربوط سفارتونه د مسکو او واشنگټن ترمنځ د

(c) ketabton.com: The Digital Library

موافقې په نتيجه کې دغه ائتلاف ته وسپارل شول، رباني يو کمزوری او د پرديو پر مټو او مرستو متکي متغلب وو، خو د متغلبينو له دوهمي ډلې څخه، نه هغه متغلب چې تا په پام کې نيولی.

- که تاسو نه د طالبانو حکومت د تغلب او استيلاء حکومت ګڼئ، نه د رباني او نه د کرزي، نو بيا خو ښايي د استيلاء او تغلب لپاره داسي کوم تعريف او تعبير لرئ چې نه ئې بېلګه تر دې مخکې ليدل شوې او نه به وروسته وليدل شي!! که ده ته متغلب ونه وايو بيا خو نو نه په تېر تاريخ کې کوم متغلب تېر شوی او نه به وروسته راشي!! بيا خو د متغلب اصطلاح هسې يوه بې مصداقه اصطلاح ده.
- ته موږ ته ووايه: د متغلب لپاره د سلطې او تر سلطې لاندې سيمې لپاره معيار څه دئ؟ واکمني ئې څومره مضبوطه او تر تسلط لاندې سيمه ئې څومره پراخه وي چې د متغلب نوم پرې کېښودی شو؟!! ټول افغانستان معيار ګڼې که ټوله اسلامي نړۍ؟ که ټول افغانستان او ټول افغانان معيار ګڼې نو بيا خو د طالبانو واکمني هم نه ټولو افغانانو منلې او نه پر ټول افغانستان قائمه شوې!! څنګه دلته پر يوې برخې استيلاء د دليل او مجوز په توګه وړاندې کوې او هلته ئې د ترديد لپاره؟!
- د متغلب په اړه ستا ستونزه دا ده چې ګمان کوې د استيلاء او غلبې له لارې يو څوک شرعي امير جوړېدی شي!! خو حقيقت داسي نه دئ، استيلاء او غلبه د چا واکمنۍ ته شرعي مجوز نشي ورکولی، حتی که شريعت هم نافذ کړي، فقهاوو چې د داسي متغلب په اړه څه ويلي هغه د اضطرار او مجبوريت په حالت کې د ناروا او حرام څيز موقتي جواز ته

(c) ketabton.com: The Digital Library
ورته دئ، هغوی وايي چي که څه هم د داسي کس امارت شرعي نه دئ خو د هغه اطاعت غوره دئ، دا هم تر هغه وخته چي د ده د عزل مناسب شرایط برابر شي، هغوی هیڅکله دا نه دي ویلي چي هر متغلب شرعي امیر دئ او اطاعت ئې فرض او لازم!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قرآن کي د مشر او قائد مواصفات

په قرآن کي په ډېر تفصیل او دقت سره د مسلمانانو د لاربښود او زعیم مواصفات ښودل شوي او لاربښوونه ورته شوې چي څوک؛ له کومو ځانګړتیاو سره د زعیم په توګه غوره کړي.

تاسو پوهېږئ چي اسلام مسلمانان له منزوی ژوند نه منعه کوي، په دې ئې ګماري چي د خلکو په منځ کي او په یوه منظم صف کي به اوسي، صالح لاربښود او مشر به ځان ته غوره کوي او له هغه سره به بیعت کوي. د دې لپاره چي وتوانېږي د زعامت وړ شخص او د مشرتابه اهل لاربښود وپېژني او د زعیم په توګه ئې غوره کړي؛ قرآن د یوه صالح او اهل مشر او قائد مواصفات او مشخصات به تفصیل سره بیان کړي او عملي بېلګي ئې د پیغمبرانو علیهم السلام په فکري، اخلاقي او عملي شخصیت کي زموږ مخي ته ایښي دي؛ راشئ دلته ئې څو مهمي برخي په اختصار سره له نظره تېري کړو:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ـ امانت

قرآن د ټولو پیغمبرانو علیهم السلام د معرفي په لړ کي موږ ته د دوی دغه د (امانت) صفت په مکرره توګه معرفي کوي او په دې توګه موږ ته وايي چي هغه څوک د زعیم او قائد په توګه غوره کړئ چي امین وي، زعامت او مشري د خلکو امانت او الهي مسئولیت وګڼي، له هغه قدرت او صلاحیت نه په پوره امانت، دقت او احتیاط سره استفاده وکړي چي ستاسو له لوري ورسپارل کېږي، د ده له پرېکړو او اجراءاتو د خلکو مال، نفس او عزت ته صدمه ونه رسېږي، خلک د خپلو هوسونو قرباني نه کړي، له هغه اقتدار چي ولس ئې ورسپاري، د اسلام د پلي کولو، د ولس د هوسایني او د ګډو سپېڅلو آرمانونو او شعارونو په لار کي وکاروي، د اسلام له نظره (ایمان) او (خیانت) هیڅکله یو له بل سره اړخ نه لګوي او په یوه زړه کي نه راغونډېږي، پیغمبر علیه السلام فرمايي: لا ایمان لمن لا امانة له: څوک چي امین نه وي ایمان نه لري.

bqà?G Ÿw& îy qçÓèdqä & Nç A$% óî ÇÊÉ ûüî™ ë3ª$$9 qçãö % ÎM/¤.

ÇÊÑÈ Èbqãã‹Ûr & ur ©!$#(qà)?$$sù ÇÊÐÈ ×ûüÏB& îAqß‘ u’Å5 9 ’Î ÇÊÏÈ

الشعراء: ۱۰۵ ـ ۱۰۸

د نوح قوم پیغمبران تکذیب کړل، کله چي د دوی ورور نوح ورته وویل: آیا تقوی نه کوئ؟ یقیناً چي زه ستاسو لپاره امین استازی یم، نو له الله ووېرېږئ او زما اطاعت وکړئ.

ÇËÍÈ bqà)G? Ẅ& Ŝqèl Nèqä & Nç A$% ô) ÇËÍÈ ûüÎ™öôä$Š% æ M/¤ .

ÇËÌÈ Èqã«Ûr © $(qà)7$u ÇËÎÈ ×üÏB& ÂAqß‘ öNä3s9 ’Îoî)

الشعراء: ۱۲۳ ـ ۱۲۶

عاديانو پيغمبران تکذيب کړل، کله چي د دوی ورور هود ورته وويل: آيا تقوی نه کوئ؟ يقيناً چي زه ستاسو لپاره امين استازی يم، نو له الله ووېرېږئ او زما اطاعت وکړئ.

د موسی عليه السلام قول رااخلي او فرمايي:

(ÿŠ& b& ÇÐÈ îqÌŸ2 ÂAqß‘ Nèd!`r šc öqãöÏù Pöq% öNßg6 $ZFù ô)9r

ÇÑÈ ×üÏB& ÂAqß‘ öNä3s9 ’Îoî) « $Š$6Ïã ¥<Î)

الدخان: ۱۷ ـ ۱۸

يقيناً تر دوی مخکي مو د فرعون قوم وآزمويو او يو عزتمن پيغمبر ورغی؛ (له دې وينا سره) چي د الله بندگان راوسپاره، يقيناً چي زه تاسو ته يو امين استازی يم.

قرآن په عامه صيغه فرمايي چي د هر کار لپاره بايد (امين) او (باکفايته) کس وگمارئ:

ÇËÏÈ ßûüÏBF$# ‘ÈqÉ)ø9$# |Nöf ø«Ÿ$Ç`B Žöz žc Î) ...

القصص: ۲۶

... بې شکه چي تر ټولو غوره کس چي (د کوم کار لپاره ئې) استخداموې؛ هغه دئ چي (پياوړی) او (امين) وي.

په رواياتو کي راځي چي عمر رضي الله عنه يوه ورځ بيت المال ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولاړ چي هلته شته اموال وشمېري، عثمان رضی الله عنه او علي رضی الله عنه هم ورسره ول، د ده زيار، احتياط او دقت ته په پام سره چي په سختي تودوخي کي ئې دا کار په خپله کولو؛ علي رضی الله عنه عثمان رضی الله عنه ته مخ کړ او وئې ويل: په خدای قسم چي دی همغه (قوي امين) دئ.

۲. کفائت

لارښود بايد د دې دروند پېټي د وړلو او د دې ستر مسئوليت د ادا کولو توان او کفائت ولري، هم له علمي پلوه او هم له جسمي پلوه، قرآن د طالوت د انتخاب په قصې کي موږ ته همدا لارښوونه کوي، د دې قصې تفصيلات په دې توګه زموږ مخي ته ږدي:

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(c) ketabton.com: The Digital Library

’Îsã ª ! $r Éó É $r Éùè $ ’Î pÜó ¼ çŠ#–r Nà6 øæ ç ÿÜô $

البقرة: ۲۴۷-۲۴۶ ÇËÍÐÈ ÒŠÎæ ì År ª ! $r ã±„ Æ B ¼ç 6 ùã

آیا د بني اسرائیلو هغه ډله دي ونه لیده چي له موسی نه وروسته وه، کله چي ئې خپل پیغمبر ته وویل: مونږ ته یو پاچا وټاکه، تر څو د الله په لار کي وجنګېږو، ورته وئې ویل: آیا داسي خو به نه وي چي جنګېدل درباندي فرض شي نو ونه جنګېږئ؟ وئې ویل: نو په مونږ به څه شوي وي چي د الله په لار کي به نه جنګېږو، په داسي حال کي چي له خپل کور کلي او ټبر نه ایستل شوي یو؟ خو چي کله جنګېدل پرې فرض کړی شو نو ټول په شا شول غیر له لږ شمېر نه ئې او الله خو د دې ظالمانو په حال ښه پوه دئ.

او پیغمبر ئې ورته وویل: الله خو طالوت درته پاچا ټاکلی، وئې ویل: څنګه به پر مونږ باندي ده لره پاچايي وي، حال دا چي مونږ په پاچايي کي تر ده ډېر وړ او مستحق یو او ده ته د مال پراخوالی هم نه دئ ورکړی شوی؟ وئې ویل: بې شکه چي هغه الله پرتاسو غوره کړی او په علم او جسم کي ئې پراخوالی او زیاتوالی ورکړی او الله چي چا ته وغواړي پاچايي ورکوي او الله ښه پوه واسع دی.

له موسی علیه السلام نه وروسته او هغه وخت چي بني اسرائیل په شرک او فساد اخته او له سمي لاري منحرف شول، نو د جالوت په نامه یو ظالم او بې رحمه پاچا ورباندي مسلط شو، ډېر ئې ووژل، د دوی کورونه ئې لوټ او تاراج کړل او دوی ئې له خپل کور کلي وشړل، په دې وخت کي اشموئیل علیه السلام د دوی لارښوونه کوله، هغه ته راغلل، له خپلو مخکنیو کړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړو او د الله په لار کې د جهاد له نه کولو نه ئې ندامت وښودو او له هغه نه ئې د الله په لار کې د جهاد اجازه وغوښته، هغه مبارک د دوی مخکنې حالت ته په پام سره ورته وویل: داسې نه چې جهاد درباندې فرض شي او بیا تاسو له هغه نه ډډه وکړئ، دوی ورته وویل: په داسې حال کې چې پر مونږ ظلمونه شوي، له خپل کلي کور شړل شوي یو، هیڅ داسې دلیل نه ګورو چې د الله په لار کې ونه جنګیږو، خو چې ورته وویل شو چې اوس نو وسله واخلئ او له دښمن سره وجنګیږئ، یوازې محدودو کسانو تیاری وښود، نور ټول له خپلې ژمنې او د الله په لار کې له جنګېدو په ډډه شول. د الله پېغمبر ورته وویل: تاسو د یوه پاچا د ټاکلو غوښتنه کړې وه، دا دئ الله تعالی طالوت درته غوره کړی، د الله له دین نه اوښتي قوم ورته وویل: دی خو پر مونږ د مشرۍ وړ نه دئ، نه د نسب له مخې او نه د مال او شتمنۍ له مخې، د ټول ولس قیادت او زعامت خو باید داسې چا ته وسپارل شي چې قیادت او زعامت له پلار نیکه نه ورته په میراث پاته شوی وي، د کومې درنې او معتبرې کورنۍ غړی وي، ښه ډېر مال او دولت ولري!! پېغمبر د دوی په ځواب کې وایي: دی خو الله غوره کړی، د زعامت او قیادت وړتیا هغه ورکړې، ښه (پوه) دئ او (د ښه صحت او قوي بدن خاوند) دئ، د مشرتابه غوره مواصفات خو همدا دي، خو دوی دې ته تیار نه وو چې د طالوت قیادت ومني، د دوی معیارونه بدل شوي وو، د زعامت د مواصفاتو په اړه ئې همغسې انګېرله چې بې دینه او لاروركې قومونه ئې انګېري، د پېغمبر دا وینا ئې نه منله چې الله تعالی د دوی په څېر نه دئ چې نسب او مال د قیادت لپاره ضروري وګڼي او د طالوت په څېر یو نادار

(c) ketabton.com: The Digital Library
او بې نوم نښانه څوک دي د دوی د مشرۍ لپاره مناسب ونه ګڼي.
ګورئ چي د پيغمبرانو عليهم السلام په مشرب او مسلک کي نه (نسب) معيار دئ او نه (ثروت)، استعدادونه، علمي او جسمي وړتياوي معتبري دي. په دې لارښوونو کي د زعامت په اړه اسلامي او غيراسلامي معيارونه په ډېره دقيقه توګه انځور شوي او موږ ته ښيي چي د جاهلانه معيارونو له مخي زعامت او قيادت يو موروثي توکی، د خاصي کورنۍ او ټبر حق او يوازي (شتمن) د دې منصب وړ او اهل ګڼل کېږي، خو د پيغمبرانو عليهم السلام په لارښوونو کي له فکري، اخلاقي، عملي او جسمي وړتياوو پرته هيڅ څه اعتبار نه لري، ټول موهومي او تصنعي معيارونه او ارزښتونه مردود ګڼل کېږي.

۳. علم

مسلمانان په دې ګمارل شوي چي د ټولني تر ټولو (پوه) او (عالم) کس به د مشر او زعيم په توګه غوره کوي، قرآن موږ ته د آدم عليه السلام د خلافت په قصې کي همدا لارښوونه کوي او فرمايي چي الله تعالی د ملائکو په ځای آدم عليه السلام د دې لپاره د زمکي د خلافت لپاره غوره کړ چي تر فرشتو ئې علم جامع او پراخ وو، ملائکو د آدم عليه السلام علم او پوهي ته په پام سره اعتراف وکړ چي د دوی علم محدود دئ:
قالوا لاعلم لنا إلا ما علمتنا: وئې ويل: له هغه پرته چي تا راښودلي هيڅ علم نه لرو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په داسي حال کي چي د آدم علیه السلام په اړه فرمایي:

و علم آدم الاسماء کلها

او آدم ته ئې ټول نومونه وروښودل.

الله جل شأنه آدم علیه السلام او د ده نسل ته د ملائکو په پرتله دا فضیلت ورکړی چي علم ئې تر فرشتو جامع دئ، د هرڅه د پېژندلو او هغه ته د خاص نوم ورکولو استعداد په کي ایښودل شوی، خو ملائکي داسي دي چي هر صنف ئې د خپل خاص کار په اړه علم لري او د نورو شیانو په هکله نه پوهېږي، هر څه پېژندل او بیا هغه ته خاص نوم ورکول د انسان ځانګړتیا ده، دا خصوصیت په بل هیڅ مخلوق کي نه شته، د زمکي د خلافت لپاره همداسي یوه مخلوق ته ضرورت وو، ملائکو دا کار نه شو کولی.

دا آیتونه که له یوې خوا موږ ته لارښوونه کوي چي د اسلام له نظره د (خلافت) لپاره (اعلم: تر نورو ښه پوه) تر ټولو وړ دئ، له بلي خوا د هغه علم څرنګوالی هم موږ ته ښیي چي د خلافت لپاره ضروري دئ، د پیغمبر په شته والي که د طالوت امارت او د اشیاوو د نومونو د پېژندلو په وجه آدم علیه السلام د خلافت لپاره پر فرشتو ترجیح ښیي چي د دې منصب لپاره په ځانګړو برخو کي تخصصي علم کفایت نه کوي، باید د مشرتابه لپاره وړ شخصیتونه د ځانګړو تخصصي علومو له پلوه ونه څېړو او ونه لټوو؛ بلکي د مشرتابه لپاره چي کومي جامع پوهي او بصیرت ته ضرورت دئ دا باید معیار وګڼو او د دې له مخي اهل کس تشخیص او انتخاب کړو. قرآن د مشر او امیر په توګه د طالوت د انتصاب لپاره دا دلایل وړاندي

(c) ketabton.com: The Digital Library

كوي:

... Óó É É ßr Óù ë ß $’Î pÜó ¼ çŠ#–r ßà6 øæ çÿÜô $©$bÎ A$%

ÇÊÍÈ Ò ßî æ ì Å'r ª! $r ãß±„ Æ B ¼ ç 6 ùã ’Îsãª! $r البقره: ۲۴۷

وئې ويل: بې شکه چي الله هغه پرتاسو غوره کړی او په (علم) او (جسم) کي ئې پراخوالی او زياتوالی ورکړی او الله چي چا ته وغواړي پاچايي ورکوي او الله ښه پوه واسع دئ.

يعني د هغو کسانو په ډله کي چي د امارت لپاره نومول شوي؛ طالوت تر ټولو غوره دئ او دوه داسي وړتياوي لري چي ده ته پر نورو غوره والی ورکوي چي هغه (علم) او (پياوړی جسم) دي، هم د خپل ولس د لارښووني او قيادت لپاره ضروري پوهه او علم لري او هم د دې دروند پېټي د وړلو لپاره (پياوړې متې).

۴ ـ قائد بايد د ولس لپاره قدوه او بېلگه وي

هغه څوک بايد د مشر په توگه غوره شي چي د اسلامي ټولني د ټولو فکری او اخلاقی ارزښتونو له پلوه، آرمانونو او شعارونو ته د وفادارۍ له پلوه، ضوابطو ته د التزام له پلوه او د تگلاري او اسلوب د مراعات له پلوه د ټولني فرد فرد ته د بېلگي او اسوه په څېر وي، لکه چي قرآن په دې اړه فرمايي:

©$ ‡qã ö b‰. `Jj ß ¡m ôqÖé «! $É qß‘ ’Î Nä3 b‰. ‰)©

(c) ketabton.com: The Digital Library

ÇÈ #ŽŽŸ. ©$•.Ûr •Åy$Pq›¢ الاحزاب:

۲۱

يقيناً چي د رسول الله (په شخصيت) کي ستاسو د هغه چا لپاره غوره بېلگه ده چي الله او د آخرت ورځي ته هيله لري او الله ډېر يادوي.

يعني پر الله تعالى د ايمان څرنگوالى، د هغه فضل او کرم ته هيله درلودل، په آخرت باور او اخروي سعادت لټول او هيله ورته درلودل او د الله تعالى زيات ذکر او يادول بايد له پيغمبر عليه السلام نه زده کړو او هغه د ځان لپاره په دغو برخو کي د بېلگي او اسوه په توگه غوره کړو.

همداراز دا د يوه مؤمن لازبسود ځانگړتيا گڼل شوې چي له دښمن سره به ئې چلند پرېکنده او قاطع وي، خپل برائت، نه پخلا کېدونکې دښمني او عداوت به له دښمن او د هغه تگلارو، سياستونو او افکارو سره اعلانوي، قرآن په دې اړه فرمايي:

ôMtR%. ô6 ö/ä3s9 îouqó™é& ×puZ|¡ym þ’Îû zOŠÏdºtö/Î) šúïÏ%©!$#ur ÿ¼çmyètB øŒÎ) (#qä9$s% öNÍkÍ]öqs)Ï9

$¯RÎ) (#ätº uŽ ç/ öNä3ZÏB $£JÏBur šcr߉ç7÷ès? `ÏB Èbrߊ «!$# $tRöxx. ö/ä3Î/ #y‰t/ur

$uZoY÷t/ ãNä3oY÷t/ur äou ºuy‰yèø9$# âä!$ŸÒøót7ø9$#ur #´‰t/r& 4Ó®Lym (#qãZÏB÷sè? «!$$Î/ ÿ¼çny‰ômur ...

الممتحنه: ۴

يقيناً چي تاسو ته د ابراهيم او هغو کسانو (په شخصيت او دريځونو) کي ښکلې اسوه او بېلگه ده چي له ده سره ملگري ول، هغه مهال چي خپل قوم ته ئې وويل: له تاسو او له هغه څه چي له الله پرته ئې عبادت کوئ برئ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې زاره یو، له تاسو (او ستاسو له دین نه) انکار کوو، او زموږ او ستاسو ترمنځ تلپاتې دښمني او کرکه راپیدا شوې، تر هغه چې تاسو پر یوازني الله ایمان راوړئ...

یعني له دښمنانو نه په بې زارۍ او برائت کي او د هغوی د تګلارو او افکارو په خلاف د مستمر او تلپاته عداوت او کینې په اعمال او اعلان کي باید ستاسو ستر لارښود ابراهیم علیه السلام او مؤمن او موحد یاران ستاسو لپاره بېلګه او اسوه وي.

په صداقت، په خپلو ژمنو وفا، تقوی او پرهېزګارۍ، له الله تعالی وېره، د الله پر بندګانو زړه سوی او ترحم، پر خپل جائز حق قناعت، د حدودو او ضوابطو مراعات، د خپلو مسئولیتونو او وجایبو په اړه التزام، د دښمن په وړاندي عدم مداهنت، صبر او استقامت، جرأت او شهامت، د ګواښونو او فشارونو په وړاندي له خضوع او تسلیمېدو ډډه... په دې ټولو کي باید امیر او لارښود د نورو لپاره قدوه او اسوه وي.

۵ـ یوازي له الله تعالی د اجر او بدلې طمعه

قرآن د صالح مشرتابه له مهمو مواصفاتو څخه دا صفت ګڼي چي هغه له خپلو پلویانو او مخاطبینو نه د هیڅ بدلې او معاوضې طمعه نه لري، دا وینا د ټولو پیغمبرانو علیهم السلام ګډه وینا بولي چي خپلو مخاطبینو ته ئې ویلي: له تاسو هیڅ بدله او معاوضه نه غواړو، د اجر طمعه مو یوازي له رب العالمین څخه ده، لکه چي فرمایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

bqà}G? ẅ& ìxÎ» ¹ Nèlqä& N; A$% ô} ÇÎÍÈ ûüÎ™ë3$%Š qB0 ŠM/¤.

$Br ÇÎÍÈ Ëqã‹Û&r ©!$# (qà)?$$ù ÇÎÌÈ ûüÏB& Aqß‘ N3s9 ’Î} ÇÎÊÈ

ÇÎÎÈ ûüÏJ=»èy9$# É‘ 4’n?ã žwÎ) “Ìô_& bÎ) @ô_& ôÏB Ïmøn=tã N3è=t«ó™&

الشعراء: ۱۴۱ ـ ۱۴۵

ثموديانو پيغمبران تکذيب کړل، کله چې د دوی ورور صالح ورته وويل: آيا تقوی نه کوئ؟ يقيناً چې زه ستاسو لپاره امين استازی يم، نو له الله ووېرېږئ او زما اطاعت وکړئ. او له تاسو نه پرې اجر نه غواړو، زموږ اجر خو يوازې پر رب العالمين دئ.

د يوه زړه ور او مجاهد مؤمن قصه زموږ مخې ته ږدي چې د خپل قوم په وړاندې ئې هغه مهال له پيغمبرانو نه په مېړانه او جرأت سره دفاع وکړه چې قوم تکذيب او په مرگ ئې وگواښل، فرمايي:

šú üÎ™ë3$$(qãè7$#Éqö)»ƒ A$% 4ëóç„ @ã‘ ÿZƒ‰J$$Á% ôÏB ä!` r

ÇÊËÈ brß‰GôgB Nèdr #\ô_& ö/ä3è=t«ó¡„ žw `B (qãè7$#ÇËÉÈ

يس: ۲۰ـ۲۱

او د ښار له لرې پلوه يو سړی په تلوار سره راغی؛ وئې ويل: اې زما قومه! د دغو پيغمبرانو متابعت وکړئ، د هغه چا متابعت وکړې چې هيڅ بدله او معاوضه درنه نه غواړي او هدايت شوي دي.

په مکرره او پرله پسې توگه او د اکثرو پيغمبرانو عليهم السلام په

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړه د دغه صفت یادونه ښيي چي دا د مشرتابه له اهمو مواصفاتو څخه دئ چي باید د لارښود او مشر په انتخاب کي ئې په جدي توګه په پام کي ولرو، او هغه ځوک د مشر او امیر په توګه غوره کړو چي له خلکو نه د هیڅ مادي او معنوي بدلې او اجر طمعه ونه لري، نه د ستاینې طمعه او نه ځان او خپلي کورنۍ ته د کوم امتیاز ترلاسه کولو طمعه، مشري باید یو مسئولیت وګڼي نه یو امتیاز، له دې احساس سره دا دنده په غاړه واخلي او دا مسئولیت قبول کړي چي د الله تعالی مظلومو او بې وزلو بندګانو ته خدمت وکړي، د مظلوم مرسته وکړي او ظالم پر خپل ځای کښېنوي، د حق بیرغ اوچت کړي او د باطل ټغر ټول کړي، نه دا چي دې مقام ته په رسېدو سره ځان تر نورو لوړ او غوره وګڼي، په جامه، خوراک، مسکن او د ژوند په نورو برخو کي امتیازات ترلاسه کړي او په بیت المال کي د ځان او خپلي کورنۍ په ګټه تصرف ځان ته روا او جائز وګڼي.

قرآن د فرعون د قصې په یوې برخي کي دا صفت په دوو څېرو کي د دوه ډوله زعامتونو په اړه داسي انځوروي:

ÍÉ»dr ŽÇÏB ãu ’Í § ß& Éó)»ƒ A$% ¾ïBq% ’Î ãöãdi 3Š$r

#‹»d ôÏB Ïöz $R& Ó& ÇÏÈ brÇÎ ë Xù& ÓÉ ? `B “Ìþ ãgR[$

A dŒ `B ×Ïö‰& Ïøã ’Åé wø ù ÇÏÈ ßÛîãŠ3ƒ Ür ßûgB qè “Ï‰$

ßqã$Û'ù ¼çBöq% £# , GÓ$ ÇÏÈ šú üÏÎ)ã p 6 Í»=J$ßçèB ä! ` #&

(c) ketabton.com: The Digital Library

او فرعون په خپل قوم کي په جګ غږ وويل: اې زما قومه! آيا د مصر پاچايي زما نه ده؟ او دا ويالې چي زما (تر واکمنۍ لاندي هېواد کي) بهېږي، آيا نه ئې ګورئ؟ آيا زه غوره يم او که دغه چي سپک دئ او په وضاحت سره خبره نشي کولی؟ ولي د سرو زرو لاس وندي نه دي پرې اچول شوي او ولي ئې خوا ته فرشتې (د ده د ساتونکو په توګه) نه دي ورسره راغلې؟ نو خپل قوم ئې وغولولو او د ده اطاعت ئې وکړ، يقيناً چي دوی فاسق وګړي ول.

ګورئ چي فرعون ځان د مصر بلامنازع ټولواک ګڼي، د مصر ټولي شتمنۍ، زمکي او نهرونه خپل شخصي مايملک ګڼي، د هر ډول تصرف حق ځان ته ورکوي، تر موسی عليه السلام په دې دليل ځان غوره او د مشرتابه لپاره وړ بولي چي هغه خوار او نادار دئ، نه خلک د ده په خبرو پوهېږي او نه دئ خپله خبره په وضاحت سره کولی شي، فاخره جامې نه لري، د سرو زرو لاس وندي چي د پاچايۍ نښه ګڼل کېږي نه لري او خوا ته ئې مسلح ساتونکي نشته!!

پيغمبر عليه السلام له زکات او صدقاتو نه چي د اسلامي دولت د عايداتو اساسي منبع ده؛ د ځان او خپل ټبر لپاره استفاده تحريم کړې، خلکو ته به ئې ويل: ستاسو په مالونو کي د فقيرانو او مسکينانو لپاره داسي ټاکلی (حق) دئ چي ستاسو له شتمنو به ئې اخلم او ستاسو په فقراوو به ئې وېشم او هيڅ څه به د ځان لپاره نه ترې ګرځوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قربانۍ او له خطرونو او ګواښونو سره د مقابلې لپاره به ئې خپل نږدې اقارب راوړاندې کول، هغوی ته به ئې ويل چې مخکې راشي او په لومړي خط کې ودرېږي، خو د امتيازاتو د وېش په مهال به ئې هغوی ته ويل: پر خپل جائز او محدود حق اکتفاء وکړئ، زکات او صدقاتو ته طمعه مه کوئ، د بيت المال اړوند اموال به ئې امانت ګڼلو او د الله تعالی په لار کې به ئې لګولو، په اړو مستحقينو به ئې وېشل او د ځان لپاره به ئې هيڅ څه نه ترې اخيستل، د ځان لپاره ئې د فقيرانو په څېر ژوند غوره ګڼلو او فرمايل ئې:

الفقر فخری.

د فقيرانو په څېر ژوند زما لپاره د فخر خبره ده.

مياشتې مياشتې به تېرې شوې او د ده په کور کې به د ډوډۍ د پخلې لپاره اور نه وو بل شوی، د کورنۍ غړو او خپلوانو ته به ئې ويل: له صدقاتو نه څه مه اخلئ، تاسو ته روا نه ده چې له هغه څه استفاده وکړئ چې نورو خپل مالونه پرې پاک او تزکيه کړي.

په رواياتو کې راځي چې يو مهال ډېر اسيران مدينې ته راوستل شول، د پيغمبر عليه السلام ګراني لور فاطمې رضي الله عنها چې لاسونه ئې په مېچنې تڼاکي شوي وو له پيغمبر عليه السلام نه د يوې خادمې غوښتنه وکړه، پيغمبر عليه السلام په ځواب کې ورته وويل: آيا تر دې غوره شئ درونه ښيم؟ او هغه دا چې په تسبيح، تحميد او تکبير لګيا اوسه او له الله تعالی مرسته غواړه، څنګه تا ته خادمه درکړم په داسې حال کې چې اهل صفه له لوږې ډبرې په خپل نس تينګې تړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدر په معرکه کي هغه مهال چي د قريشو درې نوميالي جنګيالي له صفه ميدان ته راووتل او له مسلمانانو نه ئې د مبارزې لپاره د حريف غوښتنه وکړه، پيغمبر عليه السلام خپل درې نږدې خپلوان؛ حمزه رضی الله عنه د ده تره، علی رضی الله عنه او عبيده بن حارث رضی الله عنه د ده د تره زامن د دښمن مقابلې ته وړاندي کړل.

قرآن رسول الله صلی الله عليه وسلم ته لارښوونه کوي چي خپل نږدې اقارب انذار کړه په داسي حال کي چي د خپلو مؤمنو پلويانو په اړه بايد تواضع ولرې، د دې لارښووني او امر په اهميت هغه مهال ښه پوهېدی شو چي د غيراسلامي نظامونو د واکدارانو له کړنو سره ئې مقايسه کړو او وګورو چي په دغو ټولنو کي ستري ستري ستونزي د چارواکو د حوارينو او خپلوانو له تصرفاتو راولاړېږي، هغه چي په ټولني کي امتياز لرونکې مفت خوره ډله ترې جوړه شي. لکه چي د مفسد ظاهرشاه د اقتدار په وخت کي هر محمد زايی ته (سردار) ويل کېدل، د هېواد هر ګوټ ته چي به ولاړې او مجلل قصر، ښېرازه زمکه، ښکلی بڼ به دي ترسترګو شو او وبه دي پوښتل چي دا د چا دئ؟ دا ځواب به درکړی شو چي د شاهي کورنۍ د فلان غړي او يا د فلان درباري پير!!

قرآن فرمايي:

7 è7?$ÇJÏ 7 n$Z_ ôÙ ÿz$r ÇËÍÈ šú üÎ•ÏR$ 7 ?Ž•Ë± ã öÏÉR&r

bqèJè? $ÏB ÖÏt•Î/ ’Îû ©9Ìù 8ÖÁã ÷bÎù ÇËÎÈ šú üÏBs9$ `Ï

(c) ketabton.com: The Digital Library

او نږدې خپلوان دې وويروه او خپل وزر دې هغو مؤمنانو ته ټيټ لره چې ستا متابعت ئې کړی، خو کې ئې له تا نه سرغړاوی وکړ ورته ووايه: زه له هغه څه بې زاره يم چې تاسو ئې کوئ.

پيغمبر عليه السلام په خپلي خوا کې هغو خلکو ته ځای ورکاوو او تر نورو ئې وړاندي کول چې تر ټولو ئې زياته مالي او ځاني قرباني ورکړې وه او له الله تعالی پرته له هيچا ئې د کوم امتياز طمعه نه درلوده، بلکي هري بلي قربانۍ او ايثار ته چمتو ول.

موږ په غير اسلامي نظامونو او منحرفو سياسي احزابو او ډلو ټپلو کي گورو چي د چارواکو بطانه او د مشرانو حواريين له زياتو امتيازاتو برخمن وي، د دولت او حزب امکانات د همدغو په لاس کي لوېږي، هر يو ئې د دې لپاره غواړي لوړ ولاړ شي، زعيم ته ځان نږدې کړي او دربار ته لار ومومي چي تر نورو زيات او فوق العاده امتيازات ترلاسه کړي، د دوی له نظره د حزب امکانات په لومړي گام کي او تر نورو مخکي بايد د شوری پر غړو او مشر ته پر نږدې ملگرو ووېشل شي، که داسي ونه شي او د کوم مشر په خوا کي د دوی غوښتني تأمين نشوې؛ ترې بېلېږي او د بل داسي چا په خوا کي ودرېږي چي جيب ئې ورډک او خوله ئې ورخوږه کړي!! په افغانستان کي چي کومي ډلي د امکاناتو د پرخوالي او زياتوالي او هغه مهال جوړي شوې چي د جهاد په نامه له ټولي نړۍ نه امکاناتو او امتيازاتو د افغانستان په لوري مخه کړه، ټولي ئې له دغسي خلکو جوړي شوې، ډېرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دروازو ته ودرېدلي، له ډېرو سره ئې بيعتونه کړي او مات کړي، له هيچا سره ئې په خپلو ژمنو وفا نه ده کړې!!

۶. توکل

د مبارزې په لوړو او ژورو او د ژوند په پېچومو او کږلېچونو کي کله کله حتماً داسي مراحل رامنځته کېږي چي مؤمن دعوتگران او د آزادۍ او عدالت د لاري مبارزان دې ته اړ کېږي چي مادی محاسبات له پامه وغورځوي، په بشپړه توگه او يوازي پر الله تعالی توکل وکړي، له ضعف او ناتوانۍ سره سره او په خپلو محدودو وسايلو سره د ځواکمن دښمن مقابلې ته چمتو شي، په ډېر بدو شرايطو کي د صبر او استقامت لمن ټينگه ونيسي، پر الهی تائيد او حتمي بريا باور ولري، د لاري او سنگر ملگرو ته ډاډ او اطمئنان ورکړي، حوصلې ئې لوړي او هيلي ئې ژوندۍ وساتي، له يأس او نااميدۍ ئې وژغوري، په داسي سختو شرايطو کي يوازي يو متوکل، ډاډمن او د الله تعالی تأييد او نصرت ته هيله من مشر او لارښود کولی شي د اسلامي نهضت طوفاني کښتۍ د سختو ورځو په ځپانده سيند کي ساحل ته ورسوي. قرآن له مصر نه د موسی عليه السلام او بني اسرائيلو د هجرت او د فرعون د فوځونو له لوري د دوی د تعقيب په قصې کي موږ ته د اسلامي صف د لارښود دغه ځانگړتيا انځوروي او وايي: کله چي موسی عليه السلام او د سفر ملگري ئې له بحر سره مخامخ شول، شا ته ئې وکتل چي د فرعون مجهزي لښکري ورنږدې شوې، د نجات لار او امکان په نظر نه ورتلو، د محاصرې له وېري سخت مضطرب او پرېشانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ول، موسی علیه السلام ته راغلل او وئې ویل: موږ محاصره شوو، د فرعون د سپایانو په منګولو کي پرېوتو، د نجات لار نلرو، ... موسی علیه السلام هغوی ته اطمئنان ورکوي او قرآن دا جریان داسي بیانوي:

ó › qã Ü » s ô & A$% È$èô f $$#äÂ•? $$=ù ÇÏÈ šú üÎô B Nèqã$Øù

4k $Ÿ2 m#ù ÇÏÈ ÈÏ‰ ö™ ’În ÓÉB bÎ ξ. A$% ÇÏÈ bqä‘ 6 ó9 $RÎ

Ïôqö9$ 5ö @ä b%3ù ,=ÿR$$ •ós7$$ 8$Á èÎh >Îô Ñ$È ó › qã

ÿqè B `Br 4 › qã $Z ÿU&r ÇÏÎÈ ûïÌ z F$$ O $Ÿ9ø r ÇÎÈ Ò Šàè$$

b%. $Br ZtƒU 7 ÏŒ ’Î bÎ ÇÏÈ ûïÌ z F$$ $Ÿ%ôô Oê ÇÏÈ ûüèHø&

ÇÐÈ ûüZBsB Nèz Ÿø — الشعراء: ۶۰ـ ۶۷

نو د لمر خاته پر مهال ورپسې شول او کله چې دواړو ډلو یو بل سره ولیدل د موسی ملګرو وویل: شک نه شته چې موږ وموندل شوو (دا دی موږ ته راورسېدل)، وئې ویل: داسې نه ده؛ یقیناً چې زما رب راسره دئ، هغه به حتماً (د نجات) لار راښیي، نو موسی ته مو وحي وکړه چې دا سیند په عصا ووهه، نو وچاود او هره برخه ئې د ستر غره په څېر (پر ځای ولاړه) وه، هغه ځای ته مو وروستني هم رانږدې کړل او موسی او ټول هغه کسان مو وژغورل چې له ده سره ول، بیا مو وروستني غرق کړل، یقیناً چې په دې کي ستره نښه ده او ډېری ئې ایمان راوړونکي نه ول او یقیناً چې ستا رب مهربان عزتمن دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

گورئ چي موسی علیه السلام په هغه سخت حالت کي چي له هري خوا لار پرې بنده، د دښمن مجهز فوځ ئې تر شا، مخي ته بحر حایل او ملګري ئې هم وېري اخیستي، خو دی په همدې حالت کي ډاډه او مطمئن دئ او د الله تعالی مرستي ته سترګي په لار او د همدغه ډاډ او اطمئنان په وجه الله تعالی ورته وفرمایل: اوس نو دا بحر په خپلي عصا ووهه، یعني دا الهي مرسته د هغه ډاډ او اطمئنان نتیجه وه چي موسی علیه السلام وښوده او خپلو ملګرو ته ئې وویل: ګمان مه کوئ چي موږ ونیول شوو او د دښمن په لاس کي پرېوتو!! الله تعالی راسره دئ؛ هغه زموږ د ژغورني ذمه وار دئ!!

د پیغمبر علیه السلام په اړه فرمایي: کله چي له مکې نه هجرت ته اړ شو، دښمنان له ایستلو تورو سره ورپسې شول، ابوجهل د ده د وژلو لپاره د سلو اوښانو د انعام ذمه وهلې وه، د مکې خوا ته د ثور غره یوې سمڅي ته ئې پناه یووړه، دښمنان ایستلې توري په لاس د سمڅي خولې ته رانږدې شول، د سفر یوازنی ملګری ئې؛ ابوبکر صدیق رضی الله عنه پرېشان وو او پیغمبر علیه السلام ته ئې وویل: که دښمن خپلو پښو ته وګوري موږویني! خو پیغمبر علیه السلام په ټول ډاډ او اطمئنان سره هغه ته وایي:

¼ç‰ƒ&r Ïhøã ¼çG^‹Å6 ™ ª!$ A“R'ù $YèB ©!$ žc Î) ÷b“tB Ÿw ...

4ÿ¡ 9$ (rãÿŸ2 šú ïÏ%©!$ pJÎŸ2 Ÿ@èr $d÷•? N© ¤qãf Î/

التوبه: ۴۰ ÇÍÉ ÒŠÅm ï’f/Ì ã ª!$ r $‹ù ãŠø9$ š† Ïf «!$ pJÎŸ2 r

... غم مه کوه، یقیناً چي الله له موږ سره دئ، نو (د همدې په وجه) الله خپله ډاډېینه پرې نازله کړه او په داسي لښکرو ئې د ده ملاتړ وکړ چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسو نه لیدل او د کافرانو شعار ئې ټيټ کړ او د الله شعار خو (تل) لوړ دئ، او الله باحکمته غالب دئ.

يعني په دې پېښې کې د دښمن ماتې، خپلو موخو ته نه رسېدو کې او د پیغمبر علیه السلام په هغه روڼ مستقبل کې چې د همدې هجرت په وجه د ده او د اسلام په برخه شو؛ هغه ډاډ او اطمئنان لويه او اساسي ونډه درلوده چې پیغمبر علیه السلام د الهي معيت او تائيد په اړه درلود او د دغې پېښې په دوران کې ئې عملاً وښود.

۷. شجاعت

د مشرتابه لپاره بل ضروري صفت دا دئ چې هغه به له حق نه په دفاع کې لازم شجاعت لري، د شر او فساد د ځواکونو غولوونکی او هیبتناک ظاهر به د ده په زړه کې وېره او خوف نشي راولاړولی، د دښمن ګواښونه او ګوت ځنډني به ئې نشي وېرولی، د پرېکړو پر مهال به له خوف او وېرې سره مشوره نه کوي، دا صفت پر الله تعالی او الهي مقدراتو له پاخه ایمانه راولاړېږي او له سختو ورځو، هیبتناکو پېښو او وېروونکو لوړو ژورو نه د تېرېدو په ترڅ کې په یوه مؤمن او خدای پال بنده کې وده مومي، ځوک چې له داسې مرحلو څخه نه وي تېر شوی او له سختو آزموینو سره نه وي مخامخ شوی او د زړه ورتیا او شحاعت جوهر په کې نه وي پوخ شوی د یوې اسلامي ټولنې او مجاهد ټولې د زعامت او مشرۍ وړتیا او اهلیت نه لري. قرآن په همدې ارتباط د ابراهیم علیه السلام په اړه فرمايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

Ä $Y÷ï 7 è‰` ’þ A$% £ßJ?'ù ,M»KÎ3Î ¼çš“ O¿Ü°•ç #?F{$ËÎr

ÇËÍÈ ûüÜÎ»ã9$ “ Ï‰ôã ãA$Zƒ Ÿ A$% ÓÉíé `Ïr A$% BBÎ

البقره: ۱۲۴

او كله چې خپل رب ئې ابراهيم (عليه السلام) په څو خبرو وآزمويلو، كومي چې هغه ترسره كړې، وئې فرمايل: زه خو دي د خلكو لپاره د يوه امام او پيشوا جوړونكى يم، وئې ويل: او زما له اولاد نه هم، وئې فرمايل: زما ژمنه ظالمانو ته نه رسېږي.

ابراهيم عليه السلام له ګڼ شمېر الهي آزموينو سره مخامخ شو، د پلار او قوم مخالفت، زندان ته تګ، په اور كې لوېدل، هجرت او وطن پرېښودل، د مكې په وېروونكې وچې بيديا كې هاجر او اسمعيل يوازي پرېښودل، د اسمعيل په ذبح كولو ګمارل كېدل، ... هغه په ټولو دغو الهي آزموينو كې بريالى شو، د دې بريا بدله او جزاء دا وه چې د خلكو د امامت او مشرۍ مقام ئې په برخه شي، الله تعالى ورته وفرمايل چې اوس نو ته د خلكو د امامت وړ يې، دا مقام تا ته سپارم. تمنا ئې وكړه چې كاش د خلكو د لارښووني دا مقام د ده د اولاد هم په برخه شي! الله تعالى وفرمايل: زما په دې فرمان كې ظالمان نه دي شامل، ظالمان كه څه هم ستا زامن وي د دې جليل مقام وړ نه دي.

ډېره عجيبه او د حيرانتيا وړ خبره ده چې دلته هم ځينو كسانو د دې په ځاى چې دا ابتلاءات همغه وګڼي چې په قرآن كې راغلي، برعكس د نوكانو د قطع كولو او د اضافي وېښتانو د خرييلو په څېر څو كارونه ئې

(c) ketabton.com: The Digital Library

گڼي!!

قرآن د ابراهيم عليه السلام د عدم خوف څرنګوالی د ده په هغه ځواب کي زموږ مخي ته ايښی چي خپل مشرک قوم ته ئې ورکړ، فرمايي:

$B $‰{& Iwr Ç1‰d 6‰r « $’Î ’Îp’f »tE& A$‰ ¼çäöp‰ ¼çS Inr

$Jüä äó« @à2 ’În ìÅr $lø© ’În ä$±„ b& Wj ÿüÎ šc qãÎô è

šc qè$/B Ÿwr Nçò2 Žõ& $B $‰{& #øŸ2 r ÇÑÈ brãž2 ‹F? Ÿxù&

È+)ƒìÿ$“ 'ù $ŸÜù ß Nà6 øæ ¾ïÎ Aí\ãN9 $B « $Î Oçø Žõ& Nä3R&

ÇÑÈ šc qß=è? Lëžä bÎ ÇbF[$Î ‘,m& الانعام: ۸۰ ـ ۸۱

او قوم ئې ورسره شخړه وکړه، (ورته) وئې ويل: آيا د الله په اړه راسره لانجه کوئ؟ حال دا چي په يقيني توګه ئې زه هدايت کړی يم او زه له هغه څه څخه نه ويرېږم چي تاسو ئې (له الله سره) شريکوئ، مګر (له دې ويرېږم چي) زما رب کوم څه (ضرر راته) وغواړي، زما رب په ټولو شيانو علماً احاطه کړې ده (په هر څه پوهېږي)، نو آيا پند نه اخلئ؟!

د دې مبارک آيت په اړه لاندي خبري په پام کي ولرئ:

- دا آيت ښيي چي د ابراهيم عليه السلام مخکنۍ ويناوي له قوم سره د محاجې او استدلال په دوران کي شوې، د استفهام په توګه ئې کړې، هغوی ته ئې ويلي چي آيا زما رب دا ستوری دئ، که دا سپوږمۍ او لمر؟
- قوم ته وايي: آيا د الله په اړه راسره لانجه کوئ؟ حال دا چي په يقيني

(c) ketabton.com: The Digital Library

توګه ئې زه هدايت کړی يم، ما خپل دلايل درته وويل، زما د لاري په حقانيت کي د شک او ترديد هيڅ مجال نه دئ پاته.

- ما له خپلو معبودانو مه وېروئ، ستاسو له معبودانو هيڅ وېره نه لرم، وېره مي يوازي له دې ده چي الله تعالی کوم ضرر راته وغواړي، که ئې زما په هکله د کوم ضرر او تاوان اراده وکړه، نو هغه ئې په وجه او سبب او دا چي څه مصلحت به پرې مرتب کوي، ډېر ښه پوهېږي.
- آيا پند نه اخلئ، آيا دغه دلايل درته کافي نه دي؟!

۸. د الله تعالی په لار کي د اذيتونو ګالل

دې ته په پام سره چي قرآن د ټولو پيغمبرانو عليهم السلام په اړه فرمايي چي د الله تعالی په لار کي ئې ستونزي او کړاوونه ګاللي، له مخالفتونو سره مخامخ شوي، د مخالفينو له لوري اذيت شوي، هجرت ته اړ شوي، ملګري ئې ځورول شوي... دا ښيي چي د الله تعالی په لار کي د اذيتونو ګالل هم د مشرتابه له مواصفاتو څخه دئ، پيغمبر عليه السلام فرمايي: هيڅوک د پيغمبرانو په اندازه د الله تعالی په لار کي نه دئ اذيت شوی او هيڅ پيغمبر زما په څېر نه دئ ځورول شوی، څومره چي انسان الله تعالی ته ډېر نږدې وي ابتلاء او آزمويني به ئې همدومره ستري وي.

لکه څنګه چي لوړ شخصيتونه د دوی له ذاتي مواصفاتو نه پېژندی شو؛ همداراز ئې د دوستانو او دښمنانو له مخي او له دوی سره د دښمنانو د چلند د څرنګوالي له مخي پېژندی شو، څوک چي د شر او فساد ځواکونو له شديد مخالفت سره مخامخ وي، دښمن د هغه په ضد تر نورو زيات عناد

(c) ketabton.com: The Digital Library

او خصومت څرګندوي، تر نورو ئې زيات خطرناک ګڼي، په خپلو تبليغاتو کي تر نورو زيات د ده په اړه ترخه ژبه کاروي، او په هري تبصرې کي ئې د غضب او کينې نښي له ورايه برېښي، څوک چي د دښمن له لوري تر نورو زيات اذيت کېږي؛ په حقيقت کي د دښمن حساسو سترګو په ده کي هغه څه ليدلي چي بايد وېره ترې ولري او خطرناک ئې وګڼي، هغه ځانګړتياوي ئې په کي ليدلې دي چي له لري او د دښمن په سترګو ليدی شي نه له نږدې او د دوستانو په سترګو، دښمن ئې په ښه توګه احساسولی شي نه دوست. ښه او صالح دوستان هم د يوه صالح او ښه شخصيت د ښو ځانګړتياوو نښه ګڼل کېږي، غوره او نېک شخصيتونه تل ښه او صميمي دوستان او شديد نه پخلا کېدونکي دښمنان لري، د ټولني نېکان ئې ملګرتيا کوي او مفسدين ئې نه پخلا کېدونکې دښمنی ته ملا تړي، او تل د دښمنانو له شديد مخالفت او اذيت سره مخامخ وي. په همدغو کړاوونو او اذيتونو کي وروزل شي، پاخه شي، کمال ته ورسېږي او ستر ستر شخصيتونه ترې جوړ شي. کړاوونه او ستونزي په انسان کي هغو صفاتو ته وده او ځلا ورکوي چي له بلي لاري او په بل څه نه ښېرازه کېږي او غوټۍ ئې نه غوړېږي.که ګورو چي ټول پيغمبران عليهم السلام د الله لوري ته په دعوت کي له سختو اذيتونو، مخالفتونو، آزموينو، ستونزو، کړاوونو، ځورونو او هجرتونو سره مخامخ شوي، زندانونو ته تللي، دوی او ملګري ئې په شهادت رسېدلي، د اور په کَندُو کي اچول شوي، ... دليل ئې همدا دئ چي مخکي مو ورته اشاره وکړه، پيغمبر عليه السلام فرمايي: کله چي الله تعالی وغواړي يوه ډله د دوستانو او محبانو په توګه غوره کړي نو له

(c) ketabton.com: The Digital Library
ابتلاءاتو سره ئې مخامخ کړي چي د هغوی په وړاندي صبر وکړي (او د همدې صبر په نتیجه کي) د الله تعالی د دوستۍ وړ شي.

ځوک چي د ناز او نعمت له بستره اقتدار ته ورسېږي یزید ترې جوړېږي او ځوک چي د ابراهیم علیه السلام په څېر د الله تعالی په لار کي د ابتلاءاتو او آزموینو په وړاندي صابر او صامد پاته شي؛ زړه سواند لاربښود او د آزادي غاړو امام ترې جوړ شي.

۹- د خلکو د هدایت تلوسه او د ملګرو په اړه زړه سوی:

د خلکو د هدایت په اړه شدید حرص، له ذلت او ضلالت نه د دوی د ژغورني ژوره تلوسه، د لاري د ملګرو، همسنګرو او همسفرو په اړه رحمت او زړه سوی درلود ل د یوه صالح او مؤمن مشر له ځانګړتیاوو څخه دي، د یوه اسلامي صف تر ټولو مهم او اساسي هدف د الله تعالی لوري ته د خلکو بلنه او د حق او حقیقت لوري ته د خلکو لار ښوونه ده، په ټولو هڅو او هلو ځلو کې که دا سیاسي او اجتماعي وي، یا فکري او فرهنګي او یا اخلاقي او نظامي ؛ دا باید په پام کي وي او د هر تحرک موخه چي خلک له کفر، شرک او جهل څخه ژغورل شي، له تیارو وو ځي، د نور او رڼا لوري ته هدایت شي، د ظلم او فساد ټغر ټول شي، عدالت او برابري تأمین شي، حق غالب شي او باطل له منځه ولاړ شي. پیغمبر علیه السلام ؛ علي رضي الله عنه ته فرمایي: که یو انسان ستا په لاس هدایت شي؛ دا تا ته تر دې ډېر غوره دئ چي دا زمکه د سرو زرو وي، ستا په واک کي وي او ته ئې د الله په لار کي وقف کړې!! داسلامي صف او د هغه د مشرتابه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

شخصیت کي بایـد دا ځانګړتیـا او خصوصیت بـارز او ځلانـده وي او پـه دې اړه د دوی تلوسه باید د حرص تر پوړي لوړه او پیاوړې شي، زعیم ئې باید داسي څـوک وي چـي د خپلـو مؤمنـو همسفرو او همسنـګرو پـه اړه ئې زړه سوی، مینه او پېرزوینه دومـره وي لکـه د یـوه مهربـان پـلار مینـه لـه خپل صـالح اولاد سـره، د دوی تربیـې او روزنـي تـه بایـد جـدي توجـه او اهتمـام ولري، د و ړو وړو اشتباهاتو په وجه ئې له خپلـي خـوا ونـه ر ټـي، او د سخت زړو په څېر ورسـره چلنـد ونـه کـړي، قـرآن د پیغمـبر علیـه السـلام پـه اړه فرمايي:

ëÈ ƒÏm ÓŠã $B ÎøŠã ƒƒÍã Nà6 Åyn ôÏB Ñ^ qß‘ Nà2 ä!` ‰s)9

ÇÊËÑÈ ÒŠm§‘ Ô$râ‘ šú ÜZÏB÷sßJø9$Î/ Nà6 øŠæ التوبه: ۱۲۸

یقیناً چي تاسو ته ستاسو له منځه داسي پیغمبر درغی چي پر ده هر هغه څه ګران تمامېږي چي تاسو ځوروي، ستاسو پر (هدایت او لارښووني) حریص دئ او د مؤمنانو په اړه ډېر زړه سواند او مهربان.

د درد او مسئولیت دغه احساس، د خلکو د هدایت او لارښووني ژوره تلوسه، د مؤمنانو په اړه زړه سوی او مهرباني همغه دروند پېټی جوړ کړی وو چي د پیغمبرعلیه السلام پر اوږو ئې داسي دروندوالی کاوو چي نږدې وه د دې اولوالعزم پیغمبر ملا ماته کړي.

همدا راز فرمايي:

Éü)Ä$ á‹Îî $âù ÌMŸä ÏÏr Ng9 ÌMZÏ «!$ `ÏB 7Jôm‘ $Jÿù

(c) ketabton.com: The Digital Library

ÍÐF $'Î Ndó$©r Nç ðyóGöŸ$ Nåã B# ä$ù 7Iqm ôÎB {qÒ ÿR]w

ÇÎÈ û,îJ qG3Ü$=ïä ©$bÎ « $'?ã @©q Gù MÐ•ã #Œfù

آل عمران:۱۵۹

نو د خپل رب د رحمت په وجه ورته نرم شوې او که ته بدخولی او سخت زړی وی، نو ستا له شا و خوا به خواره شوي وو، نو دوی ته عفو وکړه، بخښنه ورته وغواړه او په کارونو کي مشوره ورسره کوه، او چي عزم دي وکړ بیا خو په الله توکل وکړه، یقیناً چي الله توکل کوونکي خوښوي.

۱۰. حساس ضمیر

داسي حساس ضمیر چي د ظلم، فساد او گناه په لیدو سره وپارېږي، د انحرافاتو په وړاندي ساکت او بې تفاوته پاته کېدا او بې اعتنائي ونشي زغملی، د مظلوم او محروم انسان په لیدو سره ئې زړه سوی او ترحم تحریک شي او د هر محتاج انسان لیدنه په هغه کي د مسؤلیت احساس راوپاروي، د مظلوم مرستي ته ئې چمتو کړي او د اړ او محتاج انسان لاس نیوي ته ئې وهڅوي، دا د یوه صالح او مؤمن لاربښود بله ځانگړتیا ده چي قرآن ئې زموږ په وړاندي د پیغمبر علیه السلام په شخصیت کي داسي انځوروي:

... êÓšã $B Ïøã ƒƒÌã ... التوبه: ۱۲۸

څه چي تاسو ځوروي پر ده گران تماميږي،

یعني د هر هغه حالت په لیدو سره متأثر او غمجن کیږي چي خلک

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوروي او له کړاو سره ئې مخامخ کوي، دا د ځان مسئولیت ګڼي چي خلک له دې حالته وژغوري. قرآن دغه صفت د موسی علیه السلام په شخصیت کي په دوو مواردو کي داسي انځوروي:

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] القصص: ۱۵

او په داسي حال کي چي ښار ته ننوت چي استوګن ئې غافل (د شپې یا غرمې په خوب ویده) ول، ناڅاپه ئې دوه سړي ولیدل چي په خپلو کي په جګړه بوخت دي، دا یو ئې د ده د ډلي او دا بل ئې د ده له دښمنانو څخه، نو هغه چي د ده له ډلي څخه وو د هغه چا په خلاف ئې د مرستي نعره وروکړه چي دښمن ئې وو، نو موسی څپېړه ورکړه او په همدې سره ئې د هغه کار پای ته ورساوو (مړ ئې کړ)، وئې ویل: دا د شیطان کړنه وه، یقیناً چي هغه څرګند بې لاري کوونکی دښمن دئ.

په داسي حال کي چي دغه مهال موسی علیه السلام د شاهي کورنۍ غړی ګڼل کېدو، له ځانګړي احترام او عزت نه برخمن وو، خو چي ښار ته ننوځي او دا صحنه ګوري چي یو ظالم قبطي پر یوه مظلوم بني اسرائیلي تېری کوي، وهي ئې او هغه له ده نه د مرستي غوښتنه کوي، خو موسی علیه السلام خپل اجتماعي مقام ته په پام سره له دې صحنې په بې اعتنائي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشي تېرېدی، حساس ضمیر او قوي عاطفه ئې دې ته نه پرېږدي چي مخ بلي خوا ته واړوي او په بې اعتنائي سره له هغه ځایه تېر شي، عدم مداخله او له مظلوم سره مرسته نه کول د خپل ایمان او غیرت منافي ګڼي، ورواړاندي کېږي، له مظلومه دفاع کوي، داسي دفاع چي د ظالم قبطي په مرګ پای ته رسي.

قرآن ورپسې هغه صحنه زموږ مخي ته ږدي چي موسی علیه السلام له دې پېښي وروسته له مصره تښتي، د مدین په لور خوځي، له څو شپو ورځو مزل وروسته په مدین کي د یوه څا په غاړه شپانه ګوري چي راغونډ دي او خپلي رمې خړوبه کوي، سترګی ستومانه دئ، د یوې وني سیوري ته کښېني، د یوه ډاډمن پناځي په لټه کي دئ چي د فرعون له تعقیبه خوندي شي، ناڅاپه ئې سترګي پر دوو نجلیو لګېږي چي له شپنو لري، یوې ګوښې ته حیراني ولاړي دي او خپله رمه ساتي، د هغوی پرېشاني ئې دې ته اړ کوي چي ورشي او ترې وپوښتي چي د پرېشانۍ سبب ئې څه دئ او ولي د رمې راوستو ته اړي شوې؟ هغوی ورته وایي: تر څو نور شپانه خپلي رمې خړوبه نه کړي او له دې ځایه ولاړ نشي؛ موږ نشو کولی خپلي رمې ته اوبه ورکړو، پلار مو بوډا دئ، بل څوک د رمې د پاللو او پیایلو لپاره نه لرو، موسی علیه السلام د څا خوا ته ځي، له خپلي ټولي ستړیا او ستوماني سره سره په یوازي سر له څا دومره اوبه راباسي چي د هغو دوو پرېشانو نجونو رمه پرې خړوبه شي، بېرته د وني سیوري ته درومي او خپل رب ته دا دعاء کوي: اې زما ربه! ستا هغو پېرزوینو ته اړ او محتاج یم چي پر ما دي کړې وې؛ او د دعاګانو منونکی رب د هغه دعاء قبلوي او ډاډمن پناځی ورته

(c) ketabton.com: The Digital Library

برابروي، همدا نجوني خپل پلار ته قصه کوي، هغه ئې ورغواړي او د ده د قصې له اورېدو وروسته ورته وايي: بې غمه اوسه؛ نور نو د ظالمانو له منګولو ژغورل شوی يې.

۱۱. فصاحت

فصاحت او د ژبې طلاقت هم د مشرتابه لپاره يو ضروري صفت دئ، فصاحت يوازي يو کمال او هنر نه دئ؛ بلکې د انشراح صدر، فهم او بصيرت، روښانه ذهن او ژور فکر نښه او د انسان د عقيدې او قول تر منځ د تنسيق او يووالي مظهر دئ، ځوک چې رغنده او سالم افکار نه لري حتماً به ئې وينا مبهمه او غامضه ومومئ، مخاطب ته به تصنعي برېښي، تر اغېز لاندې به ئې نه ځي، د زړه او دماغ دړه به ئې نه ورته پرانيستل کېږي.

قرآن د دې ضروري صفت د يوې بېلګې په توګه د موسی عليه السلام دا وينا رااخلي چې پر رسالت د مبعوثېدو په مهال ئې وکړه او وئې ويل: زه د دې منصب او مأموريت لپاره وړ نه يم؛ ځکه فصاحت نه لرم، تر ما هارون (عليه السلام) غوره دئ، ځکه هغه تر ما افصح دئ، قرآن فرمايي:

Ÿw& bqãdi Pq% ÇÈ ûüÜÎ@$Pq)ßŞMøŠĚ& ´ qã 7 /‘ 3“ Š$R Ó̂r

Ÿwr “ í% ¹ ß‹Å ƒr ÇÈ Eqç/É3ãb& ß$%{& þÎ) É ‘ A$% ÇÈ bqã)Gƒ

b& ß$%{'ù Ò/Œ ¥?ã Nçr ÇÈ brãd 4<Î) @Åö’ù ’Î$¡ Ï ßiÜZƒ

(c) ketabton.com: The Digital Library

او هغه مهال چي ستا رب موسى ته غږ کړ چي د دې ظالم قوم لوري ته راشه، د فرعون قوم ته، آيا (د خپل ظلم له بدو پايلو) نه ويرېږي؟، وئې ويل: اې زما ربه! زه ويرېږم چي دروغجن به مي وګڼي، سينه مي تنګېږي، ژبه مي (سمه) نه خوځېږي، نو د هارون لوري ته (دا رسالت) ولېږه، او د دوى پر ما د يوې ګناه (الزام) دئ، ويرېږم چي وبه مي وژني.

په دې مبارکو آيتونو کي د مشرتابه څو ضروري صفات په ګوته شوي:

الف: د لاربنود او مشر د شخصيت او د ده د دعوت او مبارزې په اړه د خلکو اعتماد او باور، موسى عليه السلام په دې دليل ځان د دې مقام لپاره وړ نه بولي چي ګمان کوي بني اسرائيل به ئې په دې دليل ونه مني او د ده په اړه به شک وکړي چي دى د فرعون په قصر کي ستر شوى، د زعامت او قيادت شوق او تلوسه ئې له هغه ځايه ترلاسه کړې، د فرعون په قصر کي پاته کېدا دې ته هڅولى چي د قوم مشر او لاربنود شي، داسي نه چي دغه انګېرنه د دې باعث شي چي بني اسرائيل د ده بلني او دعوت ته د شک په سترګه وګوري او له ايمان راوړو ډډه وکړي.

ب: هغه سعهٔ صدر او پراخه حوصله چي موسى عليه السلام ئې د زعيم لپاره ضروري ګڼي، په خپل زړه او سينه کي نه مومي او له همدې امله ځان د مشرۍ لپاره مناسب نه بولي.

ج: فصاحت او په صراحت او وضاحت سره د خپل زړه خبره کول، دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مشرتابه لپاره هغه ضروري صفت دئ چي موسی علیه السلام هغه ته په پام سره هارون علیه السلام تر ځان د دې دندي لپاره غوره او وړ بولي.

د: اقتدار ته د رسېدو تلوسه نه درلودل او د لاس ته راوړو هڅه ئې نه کول، د اسلام له نظره قدرت ته د رسېدو هڅه حرامه او ناروا ده، څوک چي امارت ته د رسېدو هڅه وکړي د الله تعالی له تأیید او رعایت نه محرومېږي او الله تعالی ئې خپل نفس ته حواله کوي، د پیغمبر علیه السلام قول او فعل ښيي چي مسلمانان باید هغه څوک د امیر په توګه غوره نه کړي چي اقتدار ته د رسېدو هڅه کوي، د موسی علیه السلام په پورتنۍ قصې کي هم موږ ته همدا لارښوونه شوې، موسی علیه السلام داسي معرفي شوی چي غوښتل ئې د امارت پېټی د ده پر اوږو بار نشي او د ده پر ځای هارون علیه السلام ته وسپارل شي.

هـ: د مشر او کشر، د امیر او رعیت او د داعي او مخاطب تر منځ د اعتماد او افهام او تفهیم فضاء د قیادت لپاره یو بل ضروري شرط دئ، قرآن د موسی علیه السلام د قصې په ترڅ کي موږ ته همدا وایي او د موسی علیه السلام د دې وینا په ضمن کي ئې موږ ته بیانوي چي هغه وویل: د قبطي د قتل په وجه زما او د قبطیانو تر منځ د اعتماد او باور فضاء له منځه تللې، د دوی له لوري د قتل تور به د دې باعث شي چي زما بلني ته مثبت ځواب ونه وایي.

کله چي موسی علیه السلام؛ د عجز او ناتوانۍ له اظار سره سره؛ په دې ستري دندي ګمارل کېږي او علیم او حکیم رب هغه د دې منصب وړ ګڼي، نو الله تعالی ته داسي دعا کوي چي په ضمن کي ئې ټول هغه ضروري

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړتیالوي ترې غواړي چې د قیادت لپاره زیات ضروري دي او موسی علیه السلام ځان ورته اړ او محتاجه ګڼلو، فرمايي:

`Ï Z‰ ŷã @èô $r ÇËÏÈ "ÌB& þÍ žÅ„r ÇËÎÈ "Í6 ¹ 'Í÷ yŽõ $É ' A$%

brãd ÇÊÒÈ 'Íd& ôÏ #•ƒÎr 'k@èô $r ÇËÑÈ 'Íq% (qß)ÿƒ ÇÊÐÈ 'Î$ ¡ Ï

7 sÎŋ èõ1 ÇÌËÈ "ÌB& þÎ çøÎõ &r ÇÌÊÈ "Íø ŷüÎ Š%Ô$ ÇÌÉÈ ÓÅ&

ÇÌÎÈ #ŽÅ / $ZÎ MZä 7 RÎ ÇÌÍÈ #Ž•Ï. 8•äõRr ÇÌÌÈ #ŽÏ. طه: ۲۵ - ۳۵

وئې ویل: اې زما ربه! سینه مې راته پراخه کړې، کار مې راته آسانه کړې، د ژبې غوټې مې پرانیزې، چې په وینا مې پوه شي، له خپل ټبر نه مې وزیر او مرستندوی راته وټاکه، ورور مې هارون، په هغه سره مې مړوند پیاوړی کړه او په کار کې ئې راسره شریک کړه، تر څو زیاته تسبیح دې ووایو او ډېر دې یاد کړو، یقیناً چې ته مو حال ته ښه لیدونکی (په حال مو ښه خبر) یې.

له دغو آیتونو نه اندازه لګولی شئ چې قرآن د اسلامي ټولنې د زعیم او مشر د مواصفاتو په اړه څومره تفصیلي او دقیق بحث کړی، که دې ته ورته آیتونه او هغه چې په ترڅ کې ئې د غیر اسلامي ټولنې د زعماوو ځانګړتیاوې په کې څېړل شوې راغونډ کړو؛ نو یقیناً چې پرېړ او ضخیم کتاب ترې جوړېږي، زموږ دوست همدرد صاحب ته یوازې هغه نه صفات په نظر ورغلي چې شاه ولي الله رحمه الله راغونډ کړي، لومړی ئې (بلوغ) او وروستنی ئې (قریشیت)!!.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تتمه

زه له زړه نه د ښاغلي محمد ايوب همدرد قدر کوم چي د دې رسالې د ليکلو زحمت ئې ايستلی، مطالعه ئې ورته کړې، کتابونه ئې ورته ليدلي او د علماوو نظريات ئې راغونډ کړي، مخصوصاً له دې پلوه چي دا رساله ئې په پښتو ليکلي، نه پوهېږم چي ده به خپلي زده کړي په کوم ځای او څنگه تعليمي مرکز کي کړې وي خو د طالبانو په ليکو کي په پښتو کي څه ليکل د ليکوال د ذاتي استعداد، کمال او زيار ښنبه گڼل کېږي، دا ځکه چي زموږ د هېواد په کليوالو مخکنيو مدرسو کي چي چا زده کړي کړې دي نه په پښتو سم ليک لوست کولی شي او نه په فارسي، د عربي په صرفي او نحوي قواعدو به ښه پوهېږي، خو په عربي نه څه ليکلی شي او نه خبري کولی شي، د دغو مدرسو نصاب داسي دئ چي پښتو، فارسي، تاريخ او جغرافيه نه په کي لوستل کېږي، د حديث له کتابونو نه يوازي مشکوٰة لولي او هغه هم د تبرک لپاره، په تفسيرونو کي د جلالين مختصر تفسير لولي خو د صرف او نحوي د تمرين لپاره او هغه هم د درسونو په پای او لويه دوره کي، بخاري نه لوستل کېږي دا ځکه چي امام بخاري رحمه الله له امام ابوحنيفه رحمه الله سره اختلاف درلود، قاعدهٔ بغدادي، صرف، نحو، شرح مأته عامل، خلاصهٔ کيداني، قدوري، کنز، عقايد نسفي، منطق ... د دغو مدرسو عمده او اساسي کتابونه دي، په دې نصاب کي د صرف او نحوې څو ابتدائي کتابونه او د فقهې څو مختصر کتابونه، د يونان د زړې او تاريخ وهلې فلسفې او منطق په څنگ کي لوستل کېږي، هغه فلسفه او منطق چي نه د چا د دنيا په درد خوري او نه د آخرت، خو پدغو مدرسو کي همدا له

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږه لوېدلې فلسفه او منطق تر ټولو نورو مضامينو مهم ګڼل کېږي.
پيغمبر عليه السلام خو ابو ذر غفاری، بلال حبشي، صهيب رومي او سلمان فارسی ته هم د قرآن درس ورکولو؛ پداسي حال کي چي نه په ليک لوست پوهېدل، نه ئې صرف او نحوه او د يونان فلسفه او منطق لوستلی وو!! خو متأسفانه يو وخت زمونږ په محلي او کليوالو ديني مدرسو کي د قرآن له تدريس سره سخت مخالفت کېدو او هغه عالم ته به ئې د شک په سترګه کتل چي د قرآن تفسير او د احاديثو تدريس به ئې کولو، که به چا په لويه دوره کي د قرآن تدريس جائز ګڼلو نو هلته به هم په قرآن کي نحوه لوستل کېده او تر هر څه زيات به په نحوي تحقيق ترکيز کېدو!!

کاش طالبانو د خپل اقتدار په دوران کي يو جامع تعليمي نصاب جوړ کړی وی، مدرسه او مکتب ئې سره مدغم او يو واحد تعليمي نظام ئې رامنځته کړی وی، دا کار دومره ستر او مهم دئ چي د طالبانو د دنيا او آخرت لپاره کافي وو، متأسفانه ځيني کسان په دې نه پوهېږي چي دا دوه بېل بېل تعليمي نظامونه د استعمار د وخت پاتې شوني دي او د دښمن له لوري پر مسلمانانو تحميل شوي، د ملا او مکتبي د جنګولو لپاره، د ملا د تحقير او سپکاوي لپاره، د دې لپاره چي له مدرسې نه بايد د جومات داسي امام فارغ شي چي په هر څه کي خلکو ته محتاج وي، د خلکو دراوزو ته په ودرېدو مجبور وي، ډوډۍ، جامه او معيشت ئې د وظيفو، صدقاتو او خيراتونو له لاري تأمين شي، خو له مکتب نه به والي او وزير وځي، معاش، کور او موټر به دولت ورکوي، د شرعياتو له پوهنځي نه به قاضي وځي او د حقوقو له پوهنځي نه ولسوال او څارنوال، موږ غواړو دا حالت

(c) ketabton.com: The Digital Library

پای ته ورسوو، تر دولسم پوري باید په ټولو زده کوونکو یو عام او مشترک نصاب ولوستی شي، په دې ګډ نصاب کي هم باید د دیني علومو کافي برخه وي او هم د ساینسي علومو او د تاریخ، جغرافیې او ضروري ژبو مناسبه او اړینه برخه، له دولسم نه وروسته باید د تخصص دوره پیل شي، چي په دې دورې کي به ځیني د دیني علومو پوهنځیو ته ځې، ځیني طب، انجنیري، زراعت او نورو پوهنځیو ته، د حقوقو په نامه هغه پوهنځی چي غربي حقوق په کي لوستل کېږي، دا باید د شرعیاتو په پوهنځي کي مدغم شي، هلته به غربي حقوق یوازي له اسلامي حقوقو سره د مقارنې لپاره لوستل کېږي.

په دې سره به د ملا او مکتبي تر منځ اختلاف د تل لپاره پای ته ورسېږي، موږ غواړو مکتب او مدرسه سره توحید کړو او د هېواد لپاره واحد تعلیمي نظام او واحد تعلیمي نصاب ولرو، داسي چي ډاکټر، انجنیر، والي او څارنوال مو په دین پوه وي او د جومات امام مو په ساینس او ورځنې علومو، مکتبي د ملا په اړه ونه وایي چي بې علمه او له دنیا بې خبره دئ او ملا د مکتبي په اړه ونه وایي چي بې دینه او ملحد دئ. له مکتب او پوهنتون سره حساسیت، له تعلیم او تربیې نه د نجونو محروموول، د مکتب او مدرسې د توحید او د یوه جامع تعلیمي نصاب د جوړولو په ځای پداسي مدرسو او نصاب ټینګار چي نه د طالب آخرت بشپړازه کولی شي او نه دنیا، نه د قرآن، حدیث، اسلامي تاریخ، د هېواد تاریخ، لیک او لوست ښودنه په کي کېږي او نه د ورځني ژوند د ضروري علومو زده کړه، ... دا ستر ستر اشتباهات دي چي ځیني پرې اخته دي او عواقبو ته ئې متوجه نه دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه په پای کي ټول مخلص مسلمانان، هغه چي د اسلام او مسلمانانو په روان دردناک حالت ځوربږي، د اسلام عزت او غلبه او د مسلمانانو سرلوړي غواړي، په آزاد او مستقل افغانستان کي واقعي اسلامي نظام قائمول ئې د ژوند او مبارزي اصلي هدف دئ؛ دې ته رابلم چي يو بل ته د ورورۍ لاس ورکړي، په ګډه د دښمنانو مقابله وکړي، د راتلونکي اسلامي نظام د څرنګوالي په اړه په خپلو کي توافق وکړي، دا ژمنه وکړي چي هغه مسلمان امير به مني او په اخلاص سره به بيعت ورسره کوي چي د افغان ولس اکثريت ئې د امارت لپاره اهل ګڼي، اقتدار ته د رسېدو لپاره به د مسلمان په ضد وسله نه کاروي، د امارت لپاره به يوازي يوه لار شرعي او جائز ګڼي چي هغه د مسلمانانو له لوري څرګند او بلااکراه بيعت دئ، له نورو لارو به قدرت ته د رسېدو هڅه نه کوي، داسي حالت به راولي او داسي افغانستان به راتلونکي نسل ته په ميراث پرېږدي چي په هغه کي به اقتدار د ولس امانت ګڼل کېږي، واکمنان به د شريعت تابع او د خلکو په خدمت کي وي، اقتدار به نه د چا منصوصي حق ګڼل کېږي او نه موروثي حق، هيڅ واکمن به نشي کولی چي مطلق العنان ديکتاتور ترې جوړ شي، له ولس سره داسي معامله وکړي لکه له خپلو غلامانو او اسيرانو سره او په بيت المال کي هر راز تصرف د ځان مسلم حق وګڼي، داسي نظام چي په هغه کي د اقتدار لاس ته راوړو لپاره نه يوه مرمۍ وويشتل شي او نه يوه قطره وينه توی شي.

موږ ټولو مجاهدينو ته وايو چي سخته او اوږده جګړه په مخکي لرو، د نړۍ ټول کفري ځواکونه زموږ په ضد متحد شوي، منافقين او روافض ئې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم په خوا کي ودرېدلي، د اسلامي نړۍ منافق او مفسد حکام ئې هم ملګرتیا کوي، سفر اوږد وګڼئ او له لوړو ژورو ډک، یوازي د الله تعالی په فضل او پېرزوینه او په خپلو کي د یووالي په صورت کي دا اوږد سفر پلي کولی او سرمنزل ته رسېدلی شو، مه پرېږدئ چي مخکنۍ ترخې تجربې تکرار شي، د غلطو سیاستونو او ناسمو دریځونو په وجه مسلمانان په خپلو کي ښکېل شي او یو د بل په ضد له کافر نه مرستي غوښتو ته ځان اړ وګڼي او همغه څه وشي چي نن ئې په خپل هېواد او د نړۍ په ډېرو نورو اسلامي هېوادو کي په خپلو سترګو ګورو!! الهي له دې حالته تا ته پناه درولوړو!

سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أشهد أن لاَ إِلٰهَ إِلاّ أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library